

5-II-211

$$\frac{11 \cdot 182}{5}$$

$$\frac{351}{5}$$

2

Štampom c. i kr. gubernijske štamparije.

NAPOMENA:

Da ovaj izveštaj, koji pripada istoriji, bude svakome razumljiv, to smo u njemu ostavili onakav način govora i onakav pravopis, kojim se služi građanstvo u Beogradu.

Blagorodnom Gospodinu
C. i kr. Upravnom Civilnom Komesaru
Opštine Grada Beograda

Beograd.

Vašim rešenjem Nr. 806 od 12. Januara tek. god. dodeljena mi je pri-
jatna dužnost: da izradim i za štampu spremim „Godišnjak o radu Opštine
Grada Beograda, za vreme od zaposednuća Beograda C. i K. Vojnom Si-
lom — 9. Oktobra 1915., do 31. Decembra 1916. godine“.*)

Ova mi je dužnost bila u toliko prijatnija, što je i moja ličnost u ovo-
me radu najpunije angažovana, te je time i moja moralna odgovornost
za poslove opštinske uslovljena.

Pri izradi Godišnjaka rukovodio sam se principom: dati najpotpunija
obaveštenja po mnogostrukim funkcijama Opštinske Uprave, obeležiti uslove
pod kojima su se poslovi opštinski kretali, kao i izložiti teškoće sa kojima
se Opštinska Uprava morala boriti da bi mogla odgovoriti svima neodlož-
nim naredbama nadležnih C. i K. Vojnih Vlasti s jedne, i mnogostrukim potre-
bama stanovništva s druge strane. Zbog toga i knjiga, isto toliko je obeležje
socijalnih i ekonomskih prilika Beograda, koliko je izraz unutrašnjeg rada
Opštinske Uprave.

Priznajem, da je knjiga u svome I. delu oskudna u citiranju pozitivnih
dokumenata kao i u statističkim podacima, o čemu je dato objašnjenje u
zaključku I. dela, kao što joj se i sa estetične strane mogu činiti zamerke.
Ali držim, da sam, blagodareći uredjenijoj opštinskoj administraciji u 1916.
godini i saradnji G. G. Šefova ostalih odeljenja uspeo: da ova knjiga bude
veran reljef istorijskog vremena, u kome je Opština Beogradska, živeći pod
ustovima neumitnih činjenica stvorenih svetskim ratom, radila ne samo po-
slove obeležene komunalnim zadacima Opštine, već i mnoge druge koji
granice komunalnih zadataka prelaze.

Isto tako priznajem: da sam se sa izradom zadržao više no što ste mi
Vašom naredbom odredili, ali držim, da ćete mi Gospodine Komesare to
oprostiti, imajući u vidu da sam, pored ovoga ne malog posla, otpravljao i
sve svoje druge redovne dužnosti. A knjiga, i ako izlazi malo docnije ona,
po mom mišljenju, ne gubi ništa ni od svoga cilja ni od aktuelnosti.

6. Juna 1917. god.

Beograd.

Šef Takseno-Poreskog Odeljenja

Luka Pavićević s. r.

*) I. deo Godišnjaka, i to za vreme od 7. oktobra (po novom) do 31. decembra 1915.
godine izašao je u zasebnoj knjizi.

I. D E O

Izveštaj o radu Varoškog Odbora od 7. oktobra (po novom) do 31. decembra 1915. godine.

1. Evakuacija.

Bivša opštinska Uprava evakuisala se zajedno sa svima ostalim srpskim vlastima u četvrtak 7. oktobra (po novom kalendaru) u 11 sati u veče. Sobom je odnela svu gotovinu i sve knjige. Isto tako odvela je i svu vuču — kola i stoku. Za stanovništvo, koje je ostalo u Beogradu, ostavila je kod odbornika Isidora Nikolića svega 10.000 dinara u gotovom novcu, a u stovarištu sledeću količinu životnih namirnica:

453 džaka belog brašna	bruto	kgrama	33.522;
106 „ hlebnog „ „ „			7.844;
sitne soli	„ „		49.566 i
pasulja	„ „		223.

Pored toga zatečeno je oko 700 kubnih metara drva za gorivo i oko 40 vagona uglja.

2. Preuzimanje opštine od c. i k. austro-ugarskih vojnih vlasti.

U petak 8. oktobra Opština je bila bez vlasti. Odbornici: Isidor Nikolić, Dimitrije Janković, Luka Pavićević, Tasa Milojević i Pavle Pavlović, koji nisu napustili svoje odborničke dužnosti nalazili su se ovoga dana u opštinskoj kući, davali nužna obaveštenja stanovništvu i očekivali predstavnike c. i kr. austro-ugarske vojske da im predadu opštinsku kuću i umole ih za blagonaklonost prema stanovništvu koje je zaostalo u Beogradu.

Pored petorice odbornika ostalo je u Beogradu još i dvadeset i dva opštinska činovnika mesečara i osam dnevničara sa još četrdeset sedam služitelja, čistača, kočijaša, famuluskinja i opštinskih penzionera.

U subotu 9. oktobra Beograd je zaposednut c. i kr. austro-ugarskim i carsko nemačkim trupama. Ali u opštinsku kuću dolazile su toga dana samo izvesne policijske patrole, radi informacija da je to opštinska kuća, i koji su od predstavnika Opštine ostali u Beogradu.

U nedelju 10. oktobra u 10 sati pre podne došao je od c. kr. 3. Arm. Etapne Komande šef političke grupe g. Ervin pl. Eger, kapetan, sa još dva c. i kr. oficira, u opštinsku kuću, i g. pl. Eger izjavio je: da u ime pomenute komande preduzima opštinsku upravu u svoje ruke.

Pošto je dato obaveštenje o tome: da se opštinska uprava evakuisala iz Beograda i šta je od gotovog novca i životnih namirnica ostalo u Opštini, g. kapetan pl. Eger naredio je pomenutoj petorici odbornika da od zaostalih gradjana beogradskih predlože 30—40 ljudi, koji će sačinjavati Varoški Odbor. Varoški Odbor je toga dana sastavljen ovako:

Predsednik Kosta Popović, direktor Narodne Banke; odbornici kmetovi: Isidor Nikolić, stojar, Dimitrije Janković, novinar, i Luka Pavićević, novinar; blagajnik odbornik Tasa Milojević, arhitekt.

Za članove Odbora: Pavle Pavlović, novinar; Vlada Veljković, kafedžija; Milan Dragović, mašinista; Milivoje Petrović, sveštenik; Filip Kremić, trgovac; Ilija Djordjević, kafedžija; Živojin Dimitrijević, hlebar; i Jevrem Rajčević, rentijer.

Odmah po konstituisanju Odbora g. pl. Eger, kapetan saopštio je Odboru sledeće: „U ime Vrhovnog Komandanta C. i Kr. Austro-Ugarske vojne sile, razrešujem dosadašnje časnike Opštine grada Beograda, preduzimam vlast opštinsku u svoje ruke, postavljam Varoški Odbor, koji će imati čisto poslovni karakter i imenujem vas za članove Varoškog Odbora. Vaša će dužnost biti: 1. da izvršujete sve naredbe vojnih vlasti i da ništa ne preduzimate što bi išlo na štetu ratne sile Austro-Ugarske Monarhije i njenih saveznika; 2. da se starate za interese varoši i gradjanstva i 3. da se starate o pomaganju siromašnog napuštenog stanovništva. Da ćete vi ove dužnosti savesno ispunjavati ja od vas ne tražim da polažete zakletvu već samo da date vašu časnu reč. Vaše rukovanje samnom biće znak, da ste vi za članove Varoškog Odbora postavljeni i da ste dali vašu časnu reč da ćete vaše dužnosti savesno izvršivati“.

Zatim se g. kapetan pl. Eger rukovao sa predsednikom i svima naimenovanim odbornicima.

Za članove Varoškog Odbora postavljeni su do 13. oktobra još i sledeći: Stevan Levaj, zubni lekar; Kosta Stajić, poslastičar; Alojz Helbert, krojač; Trifun Stefanović, krojač; Aleksandar Šic, časovničar; Dimitrije Lazarević, bravar; Jozef Kolaček, bravar; Franc Štibner, kafedžija; Mika Spa-

sojević, ekonom; Damijan Marković, trgovac; Anton Kelner, farbar; David Adut, limar; Jozef Špiri, kafedžija; Ilija Krenić, penzioner i Aleksandar Nemanjić, sekretar Srpskog Brodarskog Društva, koji je postavljen ujedno za sekretara Varoškog Odbora.

I ova gospoda odbornici na isti način kao i prvo postavljeni uvedeni su u dužnosti članova Varoškog Odbora.

28. oktobra za članove Varoškog Odbora postavljeni su i na isti način kao i ranije uvedeni u dužnost još i sledeći: Fric Šlajsner, gradjevinar; Mihailo Milošević, učitelj; Mihailo Radivojević, stolar i Emil Jurma, moler, a 1. decembra Svetislav Putnik, arhitekta.

3. Organizacija opštinskih poslova.

Pošto je bivša Opštinska Uprava evakuisala knjige svih odeljenja, Opština je ostavljena potpuno dezorganizovana. Novo predsedništvo bilo je prinudjeno zavoditi novu celokupnu administraciju, tako reći iznova organizovati Opštinu.

Za prvo vreme organizovana su ova odeljenja:

1. Administrativno: šef Dimitrije Janković;
2. Ekonomat: šef Isidor Nikolić;
3. Blagajničko: šef Tasa Milojević;
4. Trošarinsko, pijačno i grobljansko: šef Luka Pavićević;
5. Sirotinjsko: šef Pavle Pavlović;
6. Tehničko: šef Milan Dragović;
7. Sekretarijat: šef Aleksandar Nemanjić.

8. novembra Varoški Odbor je došao pod upravu C. i Kr. Zapovedništva sreza Beograda grada (Bezirkskommando Belgrad Stadt). Komandan g. Franc, major, došao je toga dana na odborsku sednicu u pratnji sekretara iste komande civilnog komesara pl. Remi-a.

Na sednici je izvršena sledeća promena:

Pošto je dotadašnji predsednik Kosta Popović podneo ostavku na položaj predsednika Varoškog Odbora, motivišući nemogućnost daljega rada svojom bolešću, njemu je ostavka uvažena; zadržan je za člana Odbora dalje a Odbor je jednoglasno izabrao:

za predsednika: Stevana Levaja;

za podpredsednika: Luku Pavićevića;

za kmetove: Dimitrija Jankovića, Dimitrija Djordjevića i Kostu Stajića. Dotadanji kmet Isidor Nikolić razrešen je ove dužnosti i ostao je i dalje član Varoškog Odbora;

za blagajnika: Tasu Milojevića i

za sekretara: Aleksandra Nemanjića.

Ovaj je izbor odobrio odmah na sednici komandant g. Franc, major.

Izvršena je i nova podela poslova, te su za sve poslove odredjeni naročiti (šefovi) referenti:

1. za predstavljanje Varoškog Odbora pred C. i K. vojnim vlastima, predsednik Stevan Levaj;

2. za primanje publike, dodeljivanje i kontrolu poslova drugim odelenjima, za pijačne i klanične poslove: podpredsednik Luka Pavićević;

3. za ekonomat: kmet Kosta Stajić;

4. za administraciju: kmet Dimitrije Janković;

5. za sudstvo: kmet Dimitrije Djordjević;

6. za tehničko odeljenje: odbornik Milan Dragović;

7. za blagajnu i računovodstvo: blagajnik Tasa Milojević;

8. za sanitet: Dr. Ćira Panić;

9. za sekretarijat i trošarinu: sekretar Aleksandar Nemanjić;

10. za pomaganje sirotinje i dobrotvorne ustanove: Odbornik Pavle Pavlović;

11. za kontrolu životnih namirnica i pekara: odbornik Živojin Dimitrijević, i

12. za čišćenje ulica: odbornik Fric Šlajsner.

Ranije kombinovane odborske sekcije ostale su i dalje u svojim funkcijama i to:

Za administraciju: odbornici: Jevrem Rajčević, Milivoje Petrović, Aleksandar Nemanjić, Ilija Kremić i Trifun Jovanović; za ekonomat: odbornici: Isidor Nikolić, Aleksandar Šić, Franc Štibner, Filip Kremić i Ilija Djordjević; za finansije: odbornici: Aleksandar Nemanjić, Pavle Pavlović i Živojin Dimitrijević; za gradjevinsko tehničku: odbornici: Jozef Kolaček, Dimitrije Lazarević, Kosta Stajić i Franc Štibner; za vojne rekvizicije: odbornici: Aleksandar Šić, Vlada Veljković, Alojz Helbert, Ilija Kremić i Ilija Djordjević. Pored odbornika u svakoj sekciji bio je i odredjeni referent kao predsednik sekcije.

4. Postavljanje stalnih činovnika i ostalog službenog osoblja i određivanje plata.

Po rešenju Odborske sednice od 17. oktobra, sav činovnički i službeni personal koji je bio u opštinskoj službi pre evakuacije Beograda, stavljen je na raspoloženje i isplaćen za prvu polovinu meseca oktobra (po starom kalendaru), pa je objavljeno primanje novog personala s tim, da se za službu mogu javiti i odpušteni službenici.

Na ime plate za prvu polovinu oktobra isplaćeno je, po odbitku primljenog akonta od evakuisane Opštinske Uprave, 3.184 dinara i 91 para.

Predsednik, kmetovi i odbornici radili su u prvoj polovini meseca oktobra (po starom kalendaru) besplatno, a za drugu polovinu određene su na Odborskoj sednici od 28. oktobra plate i to: predsedniku 600 din. mesečno; kmetovima po 200 din. mesečno; sekretaru, glavnom blagajniku i šefu tehničkog odeljenja po 180 din. mesečno i šefu saniteta ostavljena je ranija plata od 300 din. mesečno.

Predsednik Kosta Popović i kmet Dimitrije Djordjević odrekli su se svojih plata u korist sirotinje.

Na istoj sednici po predlogu finansijske sekcije angažovano je sledeće novo činovništvo i ostali službeni personal i to:

1. za administrativno Odeljenje i sekretarijat: Dobrosav Belotić, Hristina Šišulj, Jovan Huter, Branko Barbulović, Bogdan Krečković, Pera Jovanović i Katica Verešić;

2. za sirotinjsko odeljenje: Marko Sarčević, Zorka Ivanović, Jelisaveta Kostić, Zorka Jorgović, Emilija Jovanović, Ljubica Stanić i Mile Petrović;

3. za sudsko odeljenje: Svetozar Nikolić, Dimitrije Lozanić i Todor Ivančević;

4. za ekonomat: Milutin Milanović, Ugrin Stanković, Ružica Miletić, Milan Mojsilović i Kosta Mihajlović;

5. za blagajnu i knjigovodstvo: Milan Maksimović, Franc Glazer, Darinka Šubić i Nadežda Vukosavljević;

6. za trošarinu: Milan Plevajlić, Pavle Lazić, Spira Popović, Radivoj Popović, Sima Vidlarević, Božidar Trpković, Stevan Veljković, Sotir Nikolić, Nikola Arandjelović, Kosta Stojanović sa još šest pozornika;

7. za klanicu: Marko Djordjević i Sreten Martinović;

8. za groblje: Mileva Milošević i Nikola Panić;

9. za vodovod: Ljubomir Milenković, Dragutin Marjanović i Radoje Vujić;

10. za sanitet: Ćira Panić, lekar, Kosta Velikić, Katica Veljković, Radisav Radojčić, Dimitrije Djordjević i Mika Jakovljević;

11. za pijace: Sima Aleksić, Petar Djokić i Dimitrije Gajić.

12. Služitelji: Andrija Janković, Mihajlo Mladenović, Djordje Popović, Stanko Ignjatović, Ljuba Aleksić, Nikola Dinić, Rade Mijakić, Radomir Kostić, Jovan Lazarević, Ilija Dabić i Božidar Božić.

13. Kočijaši: Joca Trogrlić i Mihajlo Ilić.

Jednovremeno sa angažovanjem i odredjivanjem plata rešen je i procenat obaveznog priloga za sirotinjski fond. (Vidi odeljak takse i poreza).

Ovaj je procenat naplaćivan pri izdavanju plata po platnom spisku.

Na Odborskoj sednici od 11. novembra (po novom kalendaru) rešeno je da predsedniku, kmetovima i šefovima odeljenja ostanu ranije odredjene plate, a pored toga rešeno je: da se odbornicima koji su stalno angažovani za opštinske poslove odrede mesečne plate po 150 kruna i to: Jozefu Kolačeku, Fricu Šlajsneru, Jevremu Rajčeviću, Dimitriju Lazareviću, Emilu Jurmi, Pavlu Pavloviću, Mihajlu Miloševiću, Mihajlu Radivojeviću, Triši Stefanoviću i Isidoru Nikoliću. Po 100 kruna mesečno Jozifu Špiri i Alojzu Helbertu.

Odbornicima koji su s vremenom na vreme angažovani za opštinske poslove odredjena je dnevница od 5 kruna.

Predsednik Stevan Levaj i kmet Dimitrije Djordjević odrekli su se primanja svojih plata za mesec novembar u korist sirotinje, a odbornik Živojin Dimitrijević primio je platu samo za drugu polovinu oktobra, a platu za novembar i decembar priložio je Sirotinjskom Fondu. Isto tako odbornik Jozef Kolaček ²/₄ svoje plate ostavljao je Sirotinjskom Fondu.

5. Odborske sednice.

✓ Varoški Odbor održao je do konca godine 29 sednica. Sednice su u početku držane svakoga dana, a kad su poslovi dovedeni u malo sredjenije stanje sednice su držane po potrebi. No svi odbornici bili su obavezni svakoga dana u 7 sati ujutru doći i javiti se predsedništvu radi prijema i izvršenja eventualnih naredaba vojne vlasti. Isto tako bili su dužni na smenu dežurati preko cele noći u kancelariji predsedništva.

Na Odborskim sednicama rešavana su sledeća pitanja:

a) P o n a r e d b a m a C. i K. v o j n i h v l a s t i pitanja: o sanitetskim merama radi sprečavanja širenja zaraznih bolesti; o čišćenju ulica i iznošenju smetlišta iz privatnih domova; o otvaranju bogomolja — crkava, sinagoga i džamija — i vršenju verskih obreda; o otvaranju narodnih kujna za besplatnu ishranu sirotinje; o prisustvovanju odbornika pri vršenju rekvizicija za potrebe vojske; o izdavanju uverenja za otvaranje trgovačkih, zanatlijskih i drugih radnja; o zavodjenju krunskog novčanog sistema u opštinskom finansiranju i naplatama svih opštinskih taksa s tim da se može i srpski novac primati računajući jedan dinar ravno pedeset helera; o zavodjenju gregorijanskog kalendara za zvaničnu Opštinsku administraciju; o ograničavanju rada Sudskog Odeljenja samo na rešavanje i izricanje presuda za privatne

gradjanske stvari; o propisivanju cenovnika najviših cena za prodaju životnih namirnica u varoši i t. d.

b) Po predlogu predsedništva i pojedinih odbornika, pitanja: o реквизиiji životnih namirnica radi ishrane stanovništva; o snabdevanju hranom preko Intendature C. i Kr. 3. Arm. Etapne Komande; o otvaranju pijaca; o pomaganju nevoljnih porodica; o izdržavanju opštinske siročadi staraca i starica, o pomaganju Materinskog Udruženja za negu odojčadi; o pomaganju gluvo-neme i napuštene dece; o obnavljanju naplate trošarinske takse; o otvaranju opštinske klanice; o besplatnom saranjivanju sirotinje; o zavodjenju obaveznog priloga na prihode radi izdržavanja sirotinje; o utvrđenju budžeta prihoda i rashoda za mesec novembar i decembar i t. d.

6. Ishrana stanovništva.

Popisom od 10., 11. i 12. oktobra, koji je izvršilo C. i Kr. Redarstveno Zapovedništvo, u Beogradu je bilo zaostalog stanovništva oko 8000 duša. Ali, pošto je ubrzo bio dopušten povratak izbeglicama, koncem oktobra broj stanovnika u Beogradu popeo se na 15000 duša. Sasvim je razumljivo da je $\frac{3}{4}$ ovog stanovništva bilo bez ikakve rezerve u namirnicama za ishranu te se o njegovoj ishrani morao odmah brinuti Varoški Odbor. I, pošto je po ulasku C. i K. Austro-Ugarske vojske u Beograd i dotle dok nisu C. i K. vlasti uredile komunikaciju između Beograda i okolnih sela, svaki trgovački saobraćaj između i Beograda i okoline bio obustavljen, snabdevanje beogradskog stanovništva životnim namirnicama postala je najveća briga Varoškog Odbora.

Koliko je ovo bilo važno pitanje vidi se iz ovih okolnosti:

Svi ulazi opštinske kuće bili su zakrčeni ženama sa uplakanim licem i džakčićima za brašno u rukama, a predsedništvo je primajući publiku moralo da daje jedne te iste odgovore: „para nemamo da novčanu pomoć dajemo, a učinimo sve što možemo da brašno ubrzo nabavimo“. Brašno i pomoć tražile su ne samo one porodice koje su zaposednuće Beograda sačekale kod svojih kuća, već još očajnije su tražili oni, koji su se iz begstva vraćali, jer kod kuće nisu najčešće zaticali ništa drugo osim praznih zidova. Haos i bezvlašće koje po prirodi stvari prati svaku evakuaciju velikih gradova ostavilo je duboke tragove u velikom broju praznih stanova, naročito na periferiji Beograda, tako: da su izbeglice vraćajući se kući, odmah od kuće dolazile u Opštinu i molile za pomoć. Beogradski hlebari, kojima je Varoški Odbor za mešenje hleba odmah prodavao brašno iz svojih magacina, i kojima je evakuacija zatekla izvesne količine svoga brašna, ubrzo su ostali bez brašna i svet je uzalud stajao pred hlebarnicama verujući da će hlebari ipak vaditi

hleb. Nužda je bila tu! Avet gladi je već otvarao svoja usta — Varoški Odbor je morao brzo raditi, on je pošao najradikalnijim putem.

Sa žalosnom konstatacijom: da je u Beogradu po sili ratnih prilika evakuacija neminovno postojala; da su za evakuaciju znali svi upravni politički faktori; da oni stanovništvo nisu na taj čin pripremili, jer niti su evakuaciju stanovništva organizovali, niti su se za zaostalo stanovništvo pobrinuli; da je u beogr. brašnarskim i žitarskim trgovinama pred evakuaciju bilo i brašna i žita, da se je baš poslednjeg dana Opštinska Uprava sa trgovcima cenjkala o odkupu ali se nije mogla pogoditi, te je tako stanovništvo kod dosta žita i brašna u stvari ostalo bez žita i brašna, Varoški je Odbor doneo sledeće odluke:

1. Da se pristupi rekviziciji svih najnužnijih životnih namirnica, koje se nalaze u napuštenim radnjama i magacinima i da se umoli nadležna vojna vlast za odobrenje ovoga posla;

2. Pošto je Opštinska Uprava evakuisala i svu opštinsku vuču, da se pristupi rekviziciji vuče radi prenosa rekviriranih namirnica i

3. Da se umoli nadležna vojna vlast, da za ishranu zaostalog stanovništva odobri potrebne količine žita ili brašna iz vojnih magacina s tim: da Varoški Odbor dobivene namirnice isplati posle unovčenja. U isto vreme, da se umoli vojna vlast za ustupanje izvesnog broja svojih kola za prenose, i svojih mlinova za mlevenje žita i kukuruza.

C. i K. vojne vlasti sve gornje odluke Varoškog Odbora primile su i Varoški Odbor u izvođenju ovih odluka pomagale. Šta više, C. i K. vojne vlasti su akceptovale izjavu g. Filipa Kremića, odbornika: „Da je Srpska Beogradska Vojna Stanica, prilikom evakuacije ostavila u svojim magacinima izvesne količine žita, soli, sapuna i petroleja da se ista razdeli beograd. sirotinji“. Pa i ako se ovo mogle potpuno smatrati kao vojni ratni plen, C. i K. vlasti su odobrile Varoškom Odboru da ove namirnice prenese u svoje magacine i sa njima kao opštinskom svojinom raspolaže. Tako je Varoški Odbor pored cele količine brašna, koja je ostala od bivše Opštinske Uprave, a koju su C. i K. vojne vlasti smatrale kao privatnu svojinu stanovništva i ostavile ih Varoškom Odboru na slobodnu upotrebu, došao do sledećih životnih namirnica:

a) Rekvizicijom iz napuštenih magacina i trgovina.

I. Rekvizicija brašna, žita i kukuruza:

Redni broj	Ime i prezime sopstvenika	Vrsta robe	Džakova	Bruto težina	Procena po 100 kg
				kgrama	dinara
*1	Cvetko Petković	belo brašno	97	7081	75
2	Milan Stojković	nesejano pšen. brašno	31	2206	45
3	M. Djordjević i D. Marić	sejano " "	55	4015	70
4	M. Djordjević i D. Marić	nesejano " "	20	1460	45
5	Aleksa Živković	sejano " "	108	8060	70
6	Srpsko Trgovačko Društvo	crno nesej. " "	259	16038	35
*7	Stojan Nikolić	nesejano " "	26	1690	45
*8	Janačko Janković	" " "	6	407	50
*9	Okružna Banka	" " "	17	1232	35
*10	Spasoje Jovanović	" " "	119	9618	45
11	M. Djordjević i D. Marić	kukuruzno "	1	75	30
*12	Milin Všeteci	" "	266	20000	30
13	M. Djordjević i D. Marić	pšenice	40	2400	36
*14	Stojan Nikolić	"	2	160	38
*15	Bogdan Zdravković	"	28	1680	36
*16	Milutin Nikolić	"	28	2236	36
*17	Miloš Aćimović	"	24	1453	36
*18	Milovan Petrović	"	88	6511	36
*19	Katarina Karanikolić	"	—	3516	28
*20	Kosta Stojković	"	25	1718	36
21	M. Djordjević i D. Marić	kukuruz	3	195	28
*22	Bogdan Zdravković	"	7	455	28
23	Vladimir Brunclih	"	38	2539	25
24	M. Djordjević i D. Marić	Ječam	18	990	30
*25	Bogdan Zdravković	"	16	880	30
26	M. Djordjević i D. Marić	Zobi	1	60	24
*27	Milutin Nikolić	"	4	188	24

* Ove su rekvizicije sve isplaćene po proceni i odmah po povratku sopstvenika u Beograd.

b) Nabavkom preko C. i Kr. vojnih vlasti:

Redni broj	Od koga je roba dobivena	Vrsta robe	Bruto težina	Vrednost po 100 kg	
			kgrama	kruna	h
1	K. u. k. Etappen-Bäckerei . . .	nesej. pšen. brašno	44494	31	50
2	K. u. k. Militär-Verpflegs-Magazin	" " "	30018	36	—
3	" " " " " "	kukuruzno "	9925	30	—
4	" " " " " "	krompira	92589	15	—
5	Po odobrenju Intendanture c. i kr. 3. Arm. Etappen-Kommande rekvirirana zaostavština Beogradske vojne stanice i to:	a) pšenice b) drva za gorivo c) sapuna za veš d) petroleuma e) pasulja f) aleve paprike g) soli u zrnu	13945 m ³ 93 20017 litara 2537 kg 684 140 3274	besplatno	
6	Nepoznat sopstvenik, rekvirirano sa klanice	a) 7 buradi svinjske masti b) 30 kom. živih svinja	1540 3114		
				dinara	
				360	
				200	

Tako je Varoški Odbor već prvi mjesec bio snabdjeven sa sledećom količinom najnužnijih životnih namirnica:

1. Privatnim rekvizicijama brašna i žita Kgr. 94.745
2. Rekvizicijom zaostavštine Srpske Beogradske vojne Stanice žita " 13.945
3. Od stare Opštinske Uprave brašna " 41.366
4. Od C. i K. vojnih vlasti brašna i žita " 84.437

Ukupno Kgr. 234.493

5. Od C. i K. Vojnih Vlasti krompira " 92.589

Za svakog stanovnika već je bilo obezbeđeno za 21 dan 15 kgrama i 600 grama brašna i 5 kgrama i 600 grama krompira. A to je nešto više od 1 kgrama brašna i krompira na jedan dan.

II. Rekvizicija razne robe i drugih potreba.

Redni broj	Ime i prezime sopstvenika	Vrsta robe	Džakova	Bruto težina	Procena po 100 kg
				kgrama	dinara
1	Beogradski Mesni Odbor .	šećer	—	3450	150
(olupšano)	" " " "	pirinač	—	500	80
	" " " "	griza	—	500	80
	" " " "	sapuna	—	477	100
	" " " "	pirinač	—	2099	160
*2	Pantelić i Pavlović . . .	griza	—	980	160
*3	" " " " . . .	šećer	—	56	200
*4	" " " " . . .	pirinač	4	384	100
5	Pavlović i Stokić	zobi	3	181	60
6	" " " "	griz od kukuruza	—	1080	35
7	Srpsko Trgovačko Društvo	svinja živih	kom. 48	8470	200
8	Antonije Jovanović . . .	mekinja	džaka 12	360	20
9	Milan Stojković	"	39	1170	20
10	M. Djordjević i D. Marić	"	22	1100	20
*11	Stojan Nikolić	"	12	486	20
*12	Janačko Janković	čam, drva za gorivo	m ³ 4	—	—
*13	Radojko Gavrilović . . .	drvenog uglja	džaka 4	160	30
14	Nepoznato lice	gvoždjar. roba	—	—	ukupno 123-30
15	Božidar Todorović	"	—	—	182-30
16	Veljković i Stanić	mrtvački sanduci	kom. 27	—	po ugovoru 1300
*17	Rajko Popović	prosta kola sa 2 konja i amovima	—	—	1200
*18	Pavle Soldatović	filjaker sa 2 konja i amovima	—	—	1200
*19	Joca Belogrić	" " " " " "	—	—	—
*20	Mijalilo Ilić	prosta mrtvač. kola	—	—	—
21	Kosta Nešić	taljige i konj	—	—	—
*22	Milč Stefanović	jedno čeže	—	—	—
*23	Nepoznato lice				

* Sve ove rekvizicije su isplaćene po proceni i odmah po povratku sopstvenika u Beograd.

Rekvizicije su vršene po odobrenju c. i kr. Vojne Vlasti. Vršili su ih po naredjenju Odbora odbornici: Jevrem Rajčević, Dimitrije Lazarević i Mika Spasojević. Premer i procenu vršili su: Odbornik Isidor Nikolić, opštinski činovnik Milutin Milanović i Nikola Petrović, hlebar.

Ove i ostale namirnice, koje je kupovao iz pojedinih mlinova, Varoški je Odbor prodavao samo građanskom stanovništvu, a brašno i krompir dan je besplatno porodicama, koje su pomoć Varoškog Odbora primale.

Prodavnice brašna radile su svakodnevno i neprodane namirnice na dan je besplatno porodicama, koje kazuju: da je Varoški Odbor uspeo, da i pored svih teškoća, koje zaposednuće jedne velike varoši stranom vojskom samo sobom donosi, ipak snabde stanovništvo najprečim životnim namirnicama.

Životnih namirnica je preostalo za 1. januar:

Redni broj	N a i m e n o v a n j e	Kila	Grams
1.	Belo brašno	12	—
2.	Hlebno brašno br. 2.	23	400
3.	Sejano pšenično brašno	125	—
4.	Nesejano pšenično brašno	3896	—
5.	Kukuruzno brašno	4177	400
6.	Ugorčano pšenično brašno	387	—
7.	Krompira	1431	—
8.	Svinske masti	786	—
9.	Šećera	9300	—
10.	Griza	410	500
11.	Sapuna za pranje veša	18373	—
12.	Petroleuma	lit. 112	—

Radi sprečavanja veštačkog podizanja cena propisane su sledeće cene životnim namirnicama na pijaci i po radnjama, koje su važile u novembru mesecu i to:

Naimenovanje		Kr. hel.
Beli hleb	1 kilogram	0.70
Crni hleb	1 ..	0.50
Pšenično brašno obično	1 ..	0.50
Kukuruzno brašno	1 ..	0.40
Pšenica	1 ..	0.40
Kukuruz	1 ..	0.30

Najmenovanje		Kr. hel.
Govedje meso sveže	1 kgram	2.40
Svinjsko meso	1 ..	2.80
Jagnjeće meso	1 ..	4.—
Ovčije	1 ..	2.—
Suvo meso	1 ..	3.50
Svinjska mast	1 ..	4.—
Sveža slanina	1 ..	4.—
Suva slanina	1 ..	4.50
Krompir	1 ..	0.30
Pasulj	1 ..	0.40
Crni luk	1 ..	0.60
Beli „	1 ..	3.—
Ovčiji sir	1 ..	2.50
Kačkavalj sir	1 ..	5.—
Kafa nepržena	1 ..	4.—
Šećer	1 ..	1.50
So	1 ..	0.60
Pirinač	1 ..	1.—
Griz	1 ..	0.80
Maslac	1 ..	6.—
Orasi	1 ..	1.20
Med	1 ..	4.—
Riba sveža	1 ..	1.—
Petroleum	1 liter	0.70
Mleko	1 ..	0.50
Jaja	1 komad	0.30
Pilići	1 ..	3.—
Kokoš ili petao	1 ..	3.50
Guske	1 ..	4.—5.—
Plovke	1 ..	3.—
Ćurke	1 ..	5.—8.—
Golubovi	1 ..	1.—
Sitna pernata divljač	1 ..	1.—
Zečevi	1 ..	4.—6.—

7. Pomaganje sirotinje.

Pomaganje stalne i ratom stvorene sirotinje bio je najteži problem Varoškog Odbora. Varoški Odbor je imao na raspoloženju svega 10.000 din. i 41.366 kgrama brašna, što mu je svega ostavljeno od evakuisane Opštinske Uprave. Međutim, očajan vapaj siromašnih ratničkih porodica, koje je bez

izdate septembarske pomoći ostavio Beogradski Mesni Odbor — i ako je novac od Ministarstva Unutrašnjih Dela za septembarsku pomoć primio — učinio je potrebu brze pomoći najprečim i najtežim pitanjem pred koje su stavljeni ljudi, koji su ostali u Beogradu, da sa svojim sugradjanima podele dobro i zlo.

Od ostavljenog brašna, Varoški Odbor je već od 10. oktobra morao davati na ime pomoći po 2—5 kgrama jače opterećenim porodicama. A da bi konstatovao broj nevoljnih, odmah je izvršen popis i proveravanje broja onih porodica, kojima je javna pomoć bila jedini izvor za održanje egzistencije.

Radi toga je odmah ustanovljeno Sirotinjsko Odelenje sa pet sirotinjskih reona, preko kojih se do 20. oktobra prijavilo za javnu pomoć 4325 porodica sa 9930 članova.

Zbog toga je Varoški Odbor, stojeći pred nemogućnošću da toliki broj sirotinje primi na svoje izdržavanje rešio na svojoj sednici da umoli C. i K. Vladu Austro-Ugarske Monarhije za pomoć beogradskoj sirotinji. U tome cilju Varoški je Odbor izradio i predao memorandum predstavniku političke grupe g. Ervinu pl. Egeru, kapetanu.

A do 2. novembra prijavilo se reonima za pomoć 5692 porodice sa 13.607 članova, o čemu će detaljno obaveštenje dati sledeći podaci o broju i brojnoj opterećenosti porodica prijavljenih za javnu pomoć do 2. novembra:

Reon	Kategorije po broju članova porodice										Ukupno	
	sa 1 članom	sa 2 člana	sa 3 člana	sa 4 člana	sa 5 članova	sa 6 članova	sa 7 članova	sa 8 članova	sa 9 članova	sa 10 članova	porodica	članova
I	453	260	158	123	60	35	21	24	7	—	1141	2841
II	399	234	135	101	59	26	26	7	1	1	1023	2478
III	575	383	226	171	83	50	24	5	2	1	1520	3654
IV	325	196	120	90	62	24	10	4	—	—	831	1993
V	507	311	130	119	56	26	20	3	4	1	1177	2641
Svega	2259	1384	769	604	320	161	101	43	14	3	5692	13607

Kad je po popisu C. i K. Redarstvenog Zapovedništva koncem oktobra ukupan broj stanovnika u Beogradu iznosio oko 15.000 duša onda znači: da je broj osoba, koje se nisu javljale za pomoć bio svega 1400, ili 9,3%. Pa i pored najstrožijeg kontrolisanja i pored primanja samo jednog dela članova jedne porodice na pomoć, čak i pored prakse — usled oskudice sredstava Va-

roškog Odbora — da se jedan deo porodica i članova, koji su ranije pomoć primili, za jednu partiju ili nedeljnu pomoć odbije od pomoći, te da bi se ukazala pomoć onima, koji istu nisu nikako primili, Varoški Odbor je imao prosečno na svome pomaganju:

a) Porodica:

Pomagane su porodice pripadale redu	M e s e c a					
	oktobra		novembra		decembra	
	svega	^{0/0})	svega	^{0/0})	svega	^{0/0})
Činovničkom	258	9]	272	9·1	295	9·4
Trgovačkom	280	9·8	292	9·8	310	9·8
Zanatlijskom	750	26·2	707	23·6	715	22·6
Radničkom	1574	55	1721	57·5	1840	58·2
Svega . . .	2862	100	2992	100	3160	100

b) Procenat prema ukupnom broju pomaganih porodica.

b) Članova:

Godine starosti pomaganih lica	M e s e c a								
	oktobra			novembra			decembra		
	muški	ženski	zajedno	muški	ženski	zajedno	muški	ženski	zajedno
0—5	732	624	1356	748	685	1433	844	793	1637
6—10	634	772	1406	704	762	1466	807	833	1640
11—15	302	369	671	283	416	699	294	402	696
16—20	109	284	393	125	296	421	77	260	337
21—30	46	683	729	45	785	830	41	849	890
31—40	56	705	761	49	771	820	42	886	928
41—50	58	439	497	60	470	530	62	486	548
51—60	82	463	545	78	497	575	85	542	627
preko 60	149	633	782	160	651	811	189	665	854
Ukupno	2168	4972	7140	2252	5333	7585	2441	5716	8157
Od toga za rad sposobno	132	1504	1636	162	1639	1801	193	1823	2016

Pomaganje preko reona vršeno je u naturi po partijama i raznim količinama namirnica. Tako je prva pomoć izdata celoj grupi sirotinje 13. oktobra u iznosu od po 5 kgrama žita na svakog starešinu porodice, a po 3 kgrama žita na svakog člana u porodici. A druga partija pomoći izdata je 3. novembra u iznosu od po 2 kgrama brašna i 2 kgrama krompira na starešinu porodice, a po 1 kgram brašna i 1 kgram krompira na svakog člana porodice.

Usled oskudice materijalnih sredstava 11. novembra donešena je na Odborskoj sednici odluka: da se sa prednjim načinom pomaganja prekine i ograniči broj pomaganih porodica, a da se pomoć izdaje stalno svake nedelje u iznosu od 200 grama brašna i 300 grama krompira na jedno lice i na jedan dan. Kad Varoški Odbor nije imao dovoljne količine krompira onda je izdavana pomoć samo u brašnu i to po 350 grama na jedno lice i na jedan dan.

Radi uposlenja za rad sposobnih lica, olakšavanja tereta i izdržavanja, Varoški Odbor je pri sirotinjskom odeljenju ustanovio odsek za nalaženje rada. Preko toga odseka uposlilo se:

Gde su uposleni	Broj uposlenih			Visina nadnice					
	ljudi	žena	dece	ljudi		žena		dece	
				K	h	K	h	K	h
kod K. u. k. Verpflegs-Magazina	41	11	9	2	—	1	50	—	80
na Dunavski šteg	22	5	3	2	—	1	50	—	80
kod K. u. k. Brückenkopfkommando	6	—	—	2	—	—	—	—	—
u Magazinu soli	10	—	—	4	—	—	—	—	—
kod K. u. k. Militär-Bau-Abteilung	31	9	—	4	—	1	50	—	—
„ K. u. k. Bezirkskommando . . .	—	20	—	—	—	1	50	—	—
„ Kr. Madjarskog Crvenog Krsta	—	3	—	—	—	1	50	—	—
„ K. u. k. Epidemispital	—	20	—	—	—	2	30	—	—
„ Opštine	4	35	—	2	50	2	—	—	—
„ Desinfekcionog Zavoda	—	3	—	—	—	1	50	—	—
„ privatnih lica	—	3	—	—	—	2	—	—	—
na razne poslove	—	8	—	—	—	3	—	—	—
Svega	114	117	12						

Prosečna nadnica je bila: čoveku 2 krune i 64 helera, ženi 1 kruna i 93 helera i deci 80 helera.

Osim broja uposlenih odseku se prijavilo za rad još 45 ljudi i 225 žena, koji za vreme od 24. novembra do 31. decembra nisu mogli biti uposleni.

Sa tih razloga Odbor je održao i princip pomaganja besposlenih, koji su za rad sposobni a rada nemaju, što se vidi iz prednje tabele, na ime: da su za rad sposobna muška lica primala pomoć u oktobru 132; u novembru 162 i u decembru 193.

Visina stalne mesečne pomoći iznosi na jedno lice i to:

6 kgrama brašna à 50 helera, košta 3 krune;

9 „ krompira à 15 helera, košta 1 krunu i 35 helera ili ukupno 4 krune i 35 helera.

Pored stalne pomoći u namirnicama Varoški Odbor je za Božićne praznike izdao i vanrednu pomoć u gotovom novcu u sumi od 10.000 kruna. Kako je ova pomoć raspodeljena vidi se iz sledeće tablice o porodicama, koje su božićnu pomoć primile:

Reon	Broj porodica										Ukupno			
	sa 1 licem	sa 2 licima	sa 3 licima	sa 4 licima	sa 5 licima	sa 6 licima	sa 7 licima	sa 8 licima	sa 9 licima	sa 10 licima	porodica	članova	izdato	
													K	h
I.	61	97	107	114	70	41	11	6	1	—	508	1761	2269	—
II.	104	131	108	44	20	12	2	2	—	—	420	1063	1483	—
III.	164	113	79	75	55	22	9	2	—	—	547	1413	1932	—
IV.	130	99	55	64	34	4	5	1	—	—	391	987	1378	—
V.	118	76	41	48	31	17	14	4	1	—	350	988	1339	—
Svega	577	516	390	345	210	96	41	15	2	—	2216	6212	8401	—

Napomena: 48 porodica sa 158 članova nisu došle da prime ovu pomoć. A ostatak od 1599 kruna utrošen je na bolje kuvanje za božićne praznike u Demu staraca, starica i siročadi, i razdata je vanredna trenutna pomoć licima, koja nisu bila stalno pomagana, a ova im je pomoć bila potrebna.

Ovu su pomoć primile sve sirotne porodice svih veroispovesti. Katolici i evangelisti primili su za njihov, a pravoslavni za svoj Božić. I Evreji i ostali koji su stalnu pomoć primali takodje su i ovu pomoć dobili.

Osim ove Varoški Odbor je vršio i sledeća pomaganja:

a) za opštinsku siročad.

Deca bez roditelja davana su pojedinim porodicama na negu i ishranu i za njih je plaćao Varoški Odbor.

Takve je dece bilo: u oktobru 49, u novembru 65 i u decembru 75.

Ukupan izdatak na ovu vrstu pomaganja bio je za tri meseca 1588 kruna u gotovom novcu, a pored ove pomoći deca su dobijala još i brašno i krompir besplatno.

b) Za izdržavanje staraca, starica i dece u Domu.

Varoški Odbor je produžio staranje o ubogim starcima, staricama i napuštenoj deci na taj način, što im je davao stan, hranu, odeću, obuću kao i negu. Takvih je bilo:

a) Godine starosti staraca i starica

Pol	do 50	do 60	do 70	do 80	do 90	preko 90	svega
Staraca	1	2	11	11	9	1	35
Starica	3	3	12	10	5	—	33
Svega	4	5	23	21	14	1	68

b) Godine starosti dece

Pol	4—8	9—12	13—15	svega
Muških i ženskih . .	7	9	9	25

Od ovoga broja bilo je muške dece 12 i ženske dece 13.

Ukupno koštanje Doma staraca, starica i siročadi bilo je za 3 meseca 3344 kruna i 57 helera.

c) Za narodne kujne.

Narodne kujne su ustanovljene jedna 17. oktobra a druga 15. novembra. Kujne su radile u oktobru: prva kujna 13 dana; u novembru: prva kujna 30 dana, druga kujna 15 dana; u decembru: prva kujna 14 dana, druga kujna 18 dana.

U kujnama je utrošeno životnih namirnica u kilogramima: masti 329 kgrama; brašna 240 kgrama; krompira 1805 kgrama; pasulja 900 kgrama; griza 670 kgrama; crnog luka 180 kgrama; aleve paprike 5 kgrama; soli 261 kgram; drva 18 kubnih metara.

U kujnama je dobivalo hranu:

Prosečno na jedan dan kujne su izdavale i to: prva kujna 477, druga 379 porcija.

Ukupan izdatak narodnih kuhinja za namirnice i poslugu bio je za 3 meseca 3690 kruna i 12 helera.

Mesec	U kujni	Primalo hranu		Ukupan broj izdatih porcija
		porodica	članova	
oktobar	I	257	621	6.212
novembar	I	368	933	12.997
	II	217	652	3.778
decembar	I	402	1132	7.997
	II	399	965	6.737
Svega				37.721

d) Z a o d o j č a d.

Ustanova Materinskog Udruženja je privatna dobrotvorna ustanova beogradskih Gospodja. Ova je ustanova pre rata održavana trojakim prihodima: ulogom članica, subvencijom Opštine i plaćanjem privatnih lica za negu njihove dece. Otuda ima i tri kategorije dece koje se u Domu vode kao deca Udruženja, Opštine i privatnih lica.

Kretanje dece vidi se iz sledeće tablice:

Ukupan broj dece	Deca udruženja	Deca opštinska	Deca privatna	P o l a		Smanjeno		Ostalo na kraju meseca	Meseca	P o l a	
				muškog	ženskog	zbog smrti	uzeto iz Doma			muškog	ženskog
31	7	21	3	16	15	1	1	29	oktobra	14	15
33	7	23	3	16	17	1	1	31	novembra	14	17
32	6	23	3	18	14	1	1	30	decembra	18	12

Ali pošto su usled ratnih prilika i evakuacije Beograda, članice kao i roditelji privatne dece, otišli iz Beograda to je i staranje za izdržavanje ove dece primio takodje Varoški Odbor.

Na ime pomoći Odbor je izdao za 3 meseca:

1. u gotovom novcu 250 kruna (500 din. isplaćeno u srpskom novcu);
2. u namirnicama vrednost 977 kruna;
3. u gorivu: drva 11 kub. met. i 3000 kgramja uglja.

Ukupna izdata pomoć za 3 meseca iznosi vrednost od 1652 kruna.

Predsednica Udruženja gdja Natalija Pavlović vodila je upravu Doma dobrovoljno, a dojišle imale su stan i hranu.

Pored ovih Varoški Odbor je primio na izdržavanje u Beogradu zaostalu gluvo-nemu decu i decu Društva „Kralj Dečanski“; ukazivao siromašnim u izuzetno teškim prilikama i trenutne pomoći; plaćao lečenje siromašnih; plaćao babičku pomoć za siromašne porodilje i davao besplatne stanove za one porodice, koje su usled ratnih događaja ostale bez stanova.

8. Uspostavljanje trgovine i saobraćaja u Beogradu.

Čim je izvršen popis zaostalog stanovništva odmah je od strane C. i K. Redarstvenog Zapovjedništva naredjeno otvaranje svih trgovina i zanatlijskih radionica, čiji su se sopstvenici ili njihovi zastupnici nalazili u Beogradu. Varoški Odbor je na ovome poslu saradjivao u toliko, što je preko svog Administrativnog Odeljenja izdavao uverenja o indentičnosti i sposobnosti lica za odgovarajući rad, kao i o pravu pritežavanja odnoseće se radnje. Pri izdavanju uverenja za otvaranje novih radnja, Varoški Odbor se rukovodio principom slobode rada. Za seobe stanovnika iz stana u stan, iz radnje u radnju i t. d. Varoški Odbor je takodje izdavao uverenja kojima se tvrdilo da su odnoseće se stvari zaista svojina seljenoga, a za obezbedu eventualne dugovane kirije molioc je privodio dva gradjanina sa nepokretnim imanjem kao jemce. Osim ovih i za sve ostale dozvole i isprave, koje se odnose na privatno-pravne poslove veliko varoškog gradjanskog života, a koje su izdavale nadležne C. i K. vojne vlasti, Varoški Odbor je prethodno izdavao uverenja kojima se utvrđivalo ispravnost traženog predmeta.

Administrativno Odeljenje je otpočelo rad 12. oktobra i svršilo je predmeta:

a) Ukupan broj izdatih uverenja:

M e s e c	Kakva su izdata uverenja				Prosečno na dan
	za radnje	za selidbe	razna druga	svega	
Oktobar	663	160	75	898	28.96
Novembar	702	654	198	1554	51.8
Decembar	832	513	143	1488	48
Svega	2197	1327	416	3940	

b) Detaljan pregled otvorenih radnji.

Vrsta radnje	Oktobar	Novembar	Decembar	Svega	Vrsta radnje	Oktobar	Novembar	Decembar	Svega
Apotekarske	4	1	1	6	Farbarske	1	—	2	3
Agenturske	2	4	2	8	Fotografske	1	3	—	4
Abadžiske	4	2	4	10	Filijal filmova	—	—	1	1
Ašćijske	2	3	4	9	Fijakerske	—	2	3	5
Antikvarske	2	—	1	3	Flaša-prodaja	—	—	1	1
Bakalske i kolonijalne . .	70	34	37	141	Fabrike: sode	—	1	—	1
Brašnarske	2	1	—	3	„ sirćeta	—	1	—	1
Bravarske	7	7	9	23	„ tutkala	—	1	—	1
Berbersko-frizerske . . .	15	13	18	46	„ zapušača	—	1	—	1
Bankarske	—	1	—	1	„ bonbona	1	—	—	1
Bonbondžiske	—	3	1	4	„ slam, šešira	1	—	—	1
Bozadžiske	1	2	2	5	Gostionica i kafana . . .	103	32	18	153
Baštovanske	1	—	—	1	Gvozdjarske	3	5	11	19
Babičke	—	1	5	6	Gradjevinarska preduzeća	1	2	2	5
Cvečarske	3	2	2	7	Gibančarske	—	—	1	1
Cinko-litografske	—	—	1	1	Hlebarske	14	14	5	33
Čurčiske	1	1	1	3	Izrada imalina	—	—	1	1
Čevabdžiske	—	—	3	3	Jorgandžiske	1	3	2	6
Čajdzinice	1	7	18	26	Kamenorezačke	—	1	—	1
Časovničarske	4	4	4	16	Kobasičarske	—	2	2	4
Čišćenje obuće	1	3	8	12	Kapar.-šubaraške	—	1	1	2
Četkarske	—	1	—	1	Kanaliz. materijala . . .	—	1	—	1
Čišćenje pomija	—	1	1	2	Konfekcijske	2	3	4	9
Delikatesne	5	3	43	51	Kuhinje	8	34	80	122
Duvandžiske	10	1	2	13	Kovačko-kolarske	1	6	6	13
Drvarske	3	2	2	7	Krečarske	1	1	—	2
Daščarske	—	—	2	2	Kazandžiske	1	1	—	2
Drogerije	1	—	1	2	Keramličarske	1	2	1	4
Dimničarske	1	—	2	3	Knjižarske	8	2	1	11
Elektro-tehničke	3	2	3	8	Krojačke	10	8	13	31

Vrsta radnje	Oktobar	Novembar	Decembar	Svega	Vrsta radnje	Oktobar	Novembar	Decembar	Svega
Kožarske	3	2	—	5	c) dopis. karata	—	22	2	24
Knjigovezačke	3	5	2	10	d) novina	—	1	1	2
Korparske	3	—	—	3	Rukavičarske	2	—	—	2
Limarske	6	6	4	16	Ribarske	—	5	4	9
Livnice	—	—	1	1	Sitničarske	9	18	12	39
Lončarske	—	—	3	3	Sobni nameštaj	2	4	2	8
Likerdžiske	2	—	3	5	Staklorezačke	3	4	—	7
Manufakturne	30	24	16	70	Staklarsko-porculanske	4	7	2	13
Mesarske	10	8	13	31	Stolarske	7	10	10	27
Menjačke	2	—	—	2	Strugarske	—	1	2	3
Magazadžiske	1	2	1	4	Stočna trgovina	—	—	1	1
Mlinarske	1	—	—	1	Sandučarske	—	1	—	1
Modisterajske	5	1	2	8	Saračke	—	1	2	3
Mlekarske	3	9	6	18	Sitarske	—	1	—	1
Mehaničarske	—	—	2	2	Sapundžiske	—	—	1	1
Muzičkih instrumenata	—	1	—	1	Štrikerske	—	1	4	5
Mašinske radionice	—	1	—	1	Spekulativne	—	1	2	3
Nirnberške	5	4	5	14	Štamparije	—	—	1	1
Nosači	—	3	8	11	Škembarske	1	2	1	4
Obučarske	18	23	21	62	Škole	1	—	—	1
Opančarske	6	10	2	18	Šećer. proizvoda po varoši	—	11	119	130
Oštračke	3	1	—	4	Tapetarske	1	1	1	3
Peglerske	4	2	4	10	Taljigaške	35	59	58	152
Pečatorezačke	1	1	—	2	Užarske	2	1	2	5
Papudžiske	1	2	2	5	Užičkih proizvoda	1	3	1	4
Piljarske	50	79	57	186	Upis mladji	—	1	—	1
Pečenjarske	—	1	1	2	Vinarske	6	2	1	9
Preduzimačke	1	2	2	5	Voskarske	6	4	1	11
Pivara	1	—	—	1	Vočarske	—	1	—	1
Pamuklijaške	—	2	—	2	Vodeničarske	—	—	1	1
Poslastičarske	—	1	14	15	Zlatarske	2	—	—	2
Pogrebne	—	—	2	2	Zidarske	3	8	2	13
Platnarske	2	1	3	6	Šivaćih mašina	2	1	—	3
Prodaja po varoši:					Strvoderi	—	1	—	1
a) jestiva	12	14	8	34	Opšte životne namirnice	2	3	20	25
b) kolača	90	90	60	240	Neodredjene	5	—	—	5

Prosečan broj izdatih uverenja na jedan dan: u oktobru 28.96; u novembru 51.8 i decembru 48, pokazuje ogroman rad Administrativnog Odeljenja i daje najbolju ilustraciju brzog sredjivanja opšteg društvenog života u Beogradu.

9. Sanitet.

Usled oskudice u lekarima Varoški Odbor do konca godine mogao je vrlo malo učiniti na direktnom pružanju lekarske pomoći, pa nije mogao pristupiti ni potpunom formiranju sanitetskog odeljenja. Dr. Čira Panić, bivši opštinski lekar, zadržat je u službi i on je vršio u Opštinskoj Ambulanti i lečenje sirotinje, razume se, samo u toliko u koliko je pored stalnog posla u Varškoj Bolnici i Bolnici za lečenje zaraznih bolesti, mogao imati vremena na raspoloženju. Ali su u toliko više besplatnom lečenju sirotinje kao i lečenju ostalog građanskog stanovništva mnogo pažnje i pomoći pružali Gg. C. i K. vojni lekari kao i doktor Dušan Stojimirović i doktor B. Zavadil koji su jedini sa Dr. Čirom Panićem od srpskih lekara ostali u Beogradu.

No u koliko je Varoški Odbor mogao manje pružati stanovništvu direktne lekarske pomoći, u toliko je veću pažnju obratio na sprečavanje širenja zaraznih bolesti. Na ime: zavedena je najstrožija kontrola nad prodajom životnih namirnica; zavedena je najveća čistoća u lokalima i radnjama u kojima je vršena prodaja životnih namirnica, a svaki slučaj zaraznih bolesti odmah je dostavljen fizikatu C. i K. Redarstva, a posle C. i K. Zapovedništvu sreza beogradskog i grada Beograda, te je obolela osoba odmah odnošena na lečenje u bolnicu, njen stan je odmah dezinfikovao, i tako je porodica obolelog izolirana od daljeg prenošenja bolesti. C. i K. fizikat ubrzo je ustanovio i narodno kupatilo, koje je spremljeno, ne samo za kupanje, već i za dezinfekciju. Sirotne osobe, koje su primale pomoć, kupane su i dezinfikovane besplatno, dok su oštali plaćali samo 20 helera od osobe.

Čuvanju zdravlja beogradskog stanovništva nesumnjivo je mnogo doprinelo redovno čišćenje ulica, obligatno čišćenje dvorišta i izbacivanje smetlišta iz privatnih domova, koje je vršeno staranjem C. i K. Redarstvenog Zapovjedništva, C. i K. Zapovjedništva beogradskog sreza i grada Beograda i Varškog Odbora.

Pošto Varoški Odbor nije raspolagao nikakvom zapregom a od čistačke kolone bivše Opštinske Uprave ostalo je samo dvadesetak za rad nesposobnih staraca, pri tom u prvim danima Varoški Odbor nije imao ni finansijskih sredstava za ovaj posao, to je rešenjem C. i K. Zapovjedništva beogradskog sreza i grada Beograda zaveden od 16. novembra obavezan rad na čišćenju ulica. Sporedne ulice čistili su redovno sami stanovnici, a glavnije Varoški Odbor, do 15. novembra sa starim čistačima, a posle preko čistačke kolone,

koja je formirana iz onih zdravih i za rad sposobnih osoba, koje su pomoć Varoškog Odbora primale, a malom decom ili bolešću u porodici nisu bile sprečavane.

Svaka od tih osoba bila je obavezna dva do tri puta po tri dana u mesecu besplatno raditi na čišćenju ulica, a kao nagradu za taj rad imali su pomoć za sve članove u porodici. No čim je Varoški Odbor dobio finansijske mogućnosti on je taj besplatan rad ukinuo i od 1. januara 1916. g. zaveo plaćanje čistača.

Na čišćenju ulica je radilo:

Meseca	Dnevnica muških	Dnevnica ženskih	Očišćeno ulica
od 16. novembra	195	784	27
decembra	124	1444	40

Na izbacivanju uličnog i domaćeg smetlišta radila su 282 kola. Kola je davalo C. i K. Zapovedništvo beogradskog sreza i grada Beograda iz okolnih sela i Varoški Odbor je plaćao kulučarima dnevnicu od 5 kruna.

10. Sudstvo.

Naporedno sa osnivanjem ostalih, Varoški Odbor je po odobrenju C. i K. vojne vlasti osnovao odmah i Sudsko Odeljenje.

Ove je Odeljenje od oktobra do konca godine svršilo sledeće poslove:
Građanskih parnica 31;

Komisijsko konstatovanje stanja u kome su se radnje i stanovi nalazili
prilikom povratka sopstvenika u Beograd 19;

Istupne krivice 27;

Obrazovanja masa 7;

Potvrde isprava 6;

Odkaz stanova 19;

Kopiranje akta 5;

Naplata raznih taksa 3;

Ovlašćenja za upravu imanja 4, i

Čuvanje ključeva u sudu 1.

11. Tehničko Odeljenje.

Pošto je upravu nad vodovodom i kanalizacijom odmah preduzelo u svoje ruke C. i K. vojno građevinsko odeljenje, Tehničko Odeljenje Varoškog Odbora radilo je samo na nužnim opravkama raznih opštinskih zgrada oštećenim ratnim događajima. Opravku porušene kaldreme preduzelo je takodje C. i K. Vojno Građevinsko Odeljenje.

12. Blagajna i Računovodstvo.

a) Takse i poreze.

Varoški Odbor je načelno usvojio sve ranije postojeće opštinske takse i postupno ih uveo u život.

Trošarinska taksa je zavedena odmah za uvoz robe sa strane, a od seljaka nije naplaćivana do početka meseca novembra. Visina takse ostala je propisana trošarinskom tarifom samo sa tom razlikom što je računato, kad je u srpskom novcu naplaćivana, po krunskom tečaju srpskoga novca.

Pijačna i klanična taksa zavedena je i naplaćivana kao i trošarinska čim su prilike dozvolile da se pijace uspostave i klanica otvori.

Takse za izdavanje uverenja naplaćivane su i to: za molbu 20 helera i rešenje 2 krune. Samo taksa za dozvolu vadjanja pasoša naplaćivana je 50 helera.

Jedina taksa koja je znatno povećana bila je taksa za slobodno držanje pasa — od 4 din. na 20 kruna. Ovo je povećanje učinjeno po naredbi C. i K. Zapovedništva beogradskog sreza i Beograda, kao mera za utamanjivanje preteranog velikog broja pasa, koji su se nalazili u Beogradu i bili opasnost za zdravlje stanovništva. Docnije je ova taksa smanjena na 10 kruna da se u 1916. god. vrati na zakonom propisanu visinu od 4 krune.

Pri odredjivanju plata časnicima, činovnicima i ostalom službenom i radničkom osoblju donešena je odluka da se zavede obavezan prilog za Sirotinjski Fond u visini:

Za plate do	100 kruna	mesečno	5%
" " "	150 "	" "	7 $\frac{1}{2}$ %
" " "	200 "	" "	15%
" " preko	200 "	" "	25%

b) Prodajne cene životnih namirnica.

Pošto je C. i K. vojna vlast već 12. oktobra (po novom kalendaru) objavila štampanu naredbu C. i K. Vrhovne Vojne Komande po kojoj se za zaposednute delove Srbije i Crne Gore ima računati:

10 Austro-Ugarskih kruna ravno 20 srpskih dinara ili crnogorskih perpera, a 10 nemačkih maraka ravno 25 srpskih dinara ili crnogorskih perpera. Varoški Odbor je privodeći ovu naredbu u računanje celog finansiranja Varoškog Odbora, a imajući u vidu, da je zaostalo stanovništvo u Beogradu mahom siromašnog stanja i da ima samo srpskog novca te da bi mu za ono malo novca mogao dati odgovarajuće količine namirnica, koje odgovaraju pravoj vrednosti zaostalog srpskog novca, propisao za prodaju namirnica iz prodavnica Varoškog Odbora privremene cene n. pr.: 1 kgram belog brašna 37 $\frac{1}{2}$ helera ili 75 dinarskih para po kojoj je cenio ovo brašno i pre evakuacije prodavano i t. d.

Razume se da bi Varoški Odbor na prednji način prodaje životnih namirnica u polovinu cene po krunskom tečaju srpskoga novca ošteti kasu Varoškog Odbora da rekvirirane namirnice nisu procenjivane i isplaćivane u srpskoj moneti. Ovako je i naredba C. i K. Vrhovne Vojne Komande izvršena, a da stanovništvo nije oštećeno, a tako isto ni kasa Varoškog Odbora.

Ove su cene naplaćivane samo dotle dok privredni život u Beogradu nije krenuo i stanovništvo došlo do austro-ugarskog i nemačkog novca. A 8. novembra je odredjen sledeći cenovnik za prodaju namirnica na prodavnicama Varoškog Odbora:

1. Belo pšenično brašno	1 kilogram	75 helera
2. Crno	1 ..	45 ..
3. Kukuruzno brašno	1 ..	25 ..
4. Krompir	1 ..	30 ..
5. Pirinač	1 ..	80 ..
6. Griz	1 ..	80 ..
7. So	1 ..	42 ¹ / ₂ ..
8. Šećer	1 ..	1 kr. 50 ..
9. Sapun	1 ..	1 kr.

Cene brašnu nisu bile stalne i određivane su prema kvalitetu, kupovnoj ceni i sumi besplatno izdavanog brašna.

c) Budžetiranje.

Do konca oktobra Varoški Odbor nije radio po utvrdjenom budžetu. Tek prelaskom Varoškog Odbora pod upravu C. i K. Zapovedništva beogradskog sreza i grada Beograda utvrdjen je budžet za mesec novembar iz koga se vidi sledeće:

I. Rashod

II. Prihod

Red. broj	Na ime čega	Mesečno		Red. broj	Od čega	Mesečno	
		K	h			K	h
1	Plate časnika, odbornika, činovnika i službenika	11185	—	1	Od Trošarine	11000	—
2	Isplate dnevnika	4000	—	2	„ Takse Administrativnog i Sudskog Odeljenja	5000	—
3	Kancelarijske potrebe	500	—	3	Od Grobljanske takse	500	—
4	Ogrev i osvetljenje	600	—	4	„ Pijačne „	300	—
5	Izdržavanje Doma Staraca	2160	—	5	„ Klanične „	6000	—
6	„ Materin. Udruženja	1200	—	6	„ kazni	500	—
7	Škole i Zabavišta	1200	—	7	„ procenta za sirotinjski fond, koji se odbija službenom osoblju	1500	—
8	Za iznošenje strvina i utamanjivanje pasa	500	—				
9	Lečenje sirotinje	300	—				
10	Za održanje Ambulante	100	—				
11	„ „ groblja	30	—				
12	„ alat za čišćenje ulica	100	—				
13	„ sirotnu decu	600	—				
14	„ Ishranu stoke, opravku kola i podkivanje konja	2000	—				
15	Nepredviđeni troškovi	325	—				
	Svega	24800	—		Svega	24800	—

U izloženom budžetu rashoda i prihoda nije uneta suma na kupovinu i prodaju životnih namirnica, kao što nije predviđena ni suma za ishranu siromašnih porodica. To je izostavljeno iz ovih razloga:

1. Što Varoški Odbor nije mogao biti tačno obavešten o tome: kolike će količine namirnica moći dobiti, po kojoj ceni će ih plaćati i pošto će ih moći prodavati;

2. Što je broj siromašnih porodica, povratkom izbeglica, bivao iz dana u dan veći te se i suma na izdržavanje nije mogla unapred odrediti.

Sa tih je razloga predsedništvo dobilo ovlašćenje od Odbora i C. i K. Zapovedništva beogradskog sreza i Beograda grada, da kupovinu namirnica isplaćuje posle prodaje, a da pomaganje sirotinje vrši iz viška prihoda od prodaje namirnica.

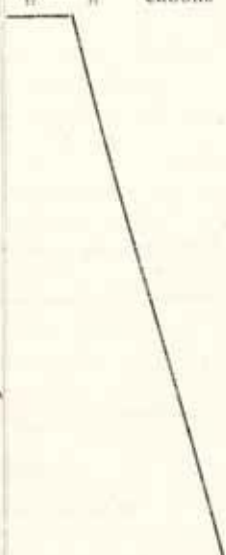
Za mesec decembar nije rešavan nov budžet, već je predsedništvo dobilo ovlašćenje da radi po budžetu od novembra s tim, što je za povećanje rashoda moralo prethodno tražiti odobrenje Odbora i nadležne nadzorne vlasti. Iz priloženih bilansa „Račun prihoda i rashoda“ i „Račun izravnanja“ vidi se celokupno finansiranje Varoškog Odbora:

1. Račun rashoda i prihoda

Odbora Varoši Beograda od 9. oktobra do 31. decembra 1915. g.

I. Rashod.

II. Prihod.

Red. broj	Na ime čega	Kruna	Helera	Red. broj	Od čega	Kruna	Helera
A. Lični rashodi.				A. Redovni prihodi.			
1	Časništvo i odbornici	3886	—	1	Klanične takse	9325	07
2	Činovništvo	12909	77	2	Pijačne „	1636	50
3	Dnevničari	6940	48	3	Opšte „	6833	40
4	Služitelji	4254	95	4	Grobljanske takse	945	78
5	Penzije	225	—	5	Trošarina	15897	11
B. Materijalni rashodi.				6	Merina	12	85
1	Stočna hrana	209	85	7	Kazne	12	—
2	Održanje voznog parka	376	05	8	Sirotnijski fond	3292	74
3	Opštinska deca	1588	04	9	Nepredviđeni prihodi	18	20
4	Materijalno Udruženje	250	—	B. Vanbudžetski prihodi.			
5	Dom Staraca	111	27	1	Od prodaje robe	172557	61
6	Iznošenje strvina i utamanjiva- nje pasa	149	45	2	„ „ cuboka	15658	32
7	Lečenje sirotinje	286	91				
8	Kancelariski materijal	271	25				
9	Opšti materijal	137	90				
10	Ogrev i osvetljenje	98	25				
11	Nepredviđeni izdatci	489	—				
C. Vanbudžetski rashodi.							
1	Novčana pomoć sirotinji za bo- žićne praznike	10000	—				
2	Pomoć porodicama vojnih ob- veznika	210	20				
3	Izrada mrtvačkih sanduka	1223	88				
4	Kupovina robe i troškovi	116234	31				
5	Isplata cuboka	6416	30				
6	Isplata rekvizicija	6773	79				
Višak prihoda preko rashoda		53009	93				
Svega		226189	58				
				Svega		226189	58

2. Račun izravnanja

Odbora Varoši Beograda na dan 31. decembra 1915. god.

Duguje

Potražuje

Red. broj	Računi	Kruna	Helera	Red. broj	Računi	Kruna	Helera
	I. Blagajnica.			1	Glavnica (nasledjeno od stare Opštinske Uprave u 10000 din)	5000	—
1	U gotovom	58807	15	2	Depoziti	788	37
	II. Roba.			3	Deponovane plate	2	80
2	U robu na stovarištu računajući cenu koštanja	22032	09	4	Vrednosti u tečaju	6	05
	III. Tekući računi.			5	Ostavljajući	4059	—
3	Rekvirirana roba	35507	85	6	Novčana pomoć austro-ugarskim podanicima	210	20
4	U robu nasledjenoj od stare Opštinske Uprave	18042	65	7	Rekvirirana roba	35507	85
	IV. Razno.			8	Roba nasledjena od stare Opštinske Uprave	18042	65
5	Ostane	4059	—	9	Roba na stovarištu	22032	09
6	Razni tekući računi	210	20	10	Dobitak na robu	53009	98
	Svega . .	138658	94		Svega . .	138658	94

U Beogradu, 31. decembra 1915. god.

Knjigovodja:

Blagajnik:

Predsednik Odbora Varoši Beograda:

D. K. Crnogorac s. r.

Tasa Milojević s. r.

Stevan Levaj s. r.

Ove bilanse pregledali smo i uporedili sa knjigama i računima, pa smo našli da su ispravni i zato ih potpisujemo.

Članovi Odborske komisije:

Dimitrije Lazarević s. r.

Sv. B. Putnik s. r.

Franc Stibner s. r.

Pada u oči da se iz bilansa rashoda ne vide utrošene sume brašna i krompira, koje su izdate na pomaganje sirotinje. Zbog toga je za celinu izveštaja nužno sledeće objašnjenje:

Sve besplatno izdavanje namirnice odpisivane su još u glavnom magazinu te je Ekonomat zaduživan kod Glavnog Knjigovodstva samo sa onom robom, koja je prodavana za gotov novac. Ovo je činjeno iz dva razloga: 1. što su poslovi glavnog magazina bili tako veliki, a službeni personal vrlo mali, da se je moglo između Ekonomata i Gl. Knjigovodstva održavati samo najnužnija veza, i 2. zato što je Gl. Knjigovodstvo moglo odpočeti svoj uredan rad tek početkom decembra pošto u Beogradu nije bilo stručnih ljudi za organizaciju i vođenje poslova Gl. Knjigovodstva, a sve knjige ranijeg knjigovodstva odnela je sa sobom stara Opštinska Uprava prilikom evakuacije, te se i odeljenje Gl. Knjigovodstva moralo iznova organizovati.

Tačnost besplatnog izdavanja i prodaje robe kontrolisala je naročita odborska komisija.

Zaključak.

I pored najbolje volje da izvještaj o radu Varoškog Odbora za vreme od 9. oktobra do 31. decembra 1915. g. predstavi rad Odbora u najpunijoj svetlosti, da ga ni malo ne ulepša i da mu ništa ne oduzme, ipak izveštaj nije ni blizu dao vernu sliku rada obeleženog vremena. Njemu mnogo što šta nedostaje.

Ali ako se uzmu u obzir sve okolnosti pod kojima je Varoški Odbor morao da radi, n. pr.: 1. da je Opština od stare Uprave ostavljena potpuno dezorganizovana; 2. da je sve sposobnije činovništvo opštinsko evakuisano zajedno sa svima knjigama; da se morala iznova organizovati celokupna opštinska administracija; da su se za sprovođenje nove administracije morali uzeti ljudi, ne onakvi koji poslove poznaju, nego koji su se našli; da je Varoški Odbor imao mnogo više dužnosti no što je imao finansijskih i fizičkih snaga za izvršenje svih obaveza; da su i sami članovi Varoškog Odbora bili i dobri i poštjeni ljudi, ali najvećim svojim delom bili su ljudi koji se opštinskim poslovima nisu nikad bavili; najzad: da je u ovome vremenu bilo i takvih poslova, koji ne samo prebacuju sposobnost ljudi već i sam delokrug opštinskih poslova i, da se je prema tome sve to moralo raditi, ne onako kako je trebalo, već kako se moralo, moglo i umelo.

Oskudica finansijskih i fizičkih snaga uzrok je što ovaj izvještaj oskudeva isto toliko u ciframa koliko i tesnoj vezi pojedinih odeljenja i celokupne uprave. I, naposljetku za sredjivanje ovoga izveštaja najveća je nezgoda u tome što su se, po sili prilika, mnogi poslovi morali raditi prema kratkim usmenim zapovestima te je ostalo vrlo malo pismenih dokumenata koji bi najbolje ilustrovali rad i vreme u kome je radjeno.

OPŠTINA GRADA BEOGRADA.

GODIŠNJAK

ZA VREME

OD 9. OKTOBRA 1915. DO 31. DECEMBRA 1916. GODINE.

DRUGI DEO.

IZVEŠTAJ O RADU OPŠTINE GRADA BEOGRADA ZA VREME
OD 1. JANUARA DO 31. DECEMBRA 1916. GOD.

IZDANJE OPŠTINE GRADA BEOGRADA.

BEOGRAD

ŠTAMPOM C. I. KR. GUBERNIJSKE ŠTAMPARIJE

1917

Radi boljeg razumevanja, kao i stoga što je to istorijski dokumenat,
ostavljen je u štampi neizmenjen pravopis.

II. Deo.

Izveštaj o radu Opštine Grada Beograda za vreme od 1. Januara do 31. Decembra 1916. god.

1. Reorganizacija Opštinske Uprave.

Do dolaska C. i K. Upravnog Civilnog Komesara G. Juhna za upravnika Opštine Grada Beograda, poslovi su u glavnom tekli kao i za vreme od 10. Oktobra do 31. Decembra 1915. g.

C. i K. Civilni Komesar g. Juhn, predjašnji predstojnik zemunskog kotara, koji je dotle bio na službi kod C. i K. Okružnog Zapovedništva Beogradskog okruga, postavljen je u svojstvu C. i K. Upravnog Civilnog Komesara, za upravnika Opštine Grada Beograda na dan 2. Februara 1916. god.

Postavljanje C. i K. Upravnog Civilnog Komesara g. Juhna za upravnika Opštine Grada Beograda, forma upravljanja Opštinskim poslovima izmenjena je u toliko, što je sve upravne poslove Opštinskog Predsedništva preduzeo u svoje ruke G. Juhn. Predsednik je dobio položaj Predsednika Opštinskog Odbora a potpredsednik i kmetovi ostali su na položajima šefova pojedinih odeljenja.

Ovom promenom celokupna uprava Opštine prešla je u ruke C. i K. Upravnog Civilnog Komesara, koji je za svoje stručne referente i administrativne pomoćnike odredio Šefove pojedinih odeljenja.

Odnos Opštine prema C. i K. Zapovedništvu Beogradskog sreza i grada Beograda, ostao je i dalje isti koji je bio i pre ove promene samo sa tom razlikom, što je C. i K. Zapovedništvo beogradskog sreza i grada Beograda, sve svoje naredbe sprovođilo preko C. i K. Upravnog Civilnog Komesara.

Ali, ma da je postavljanje C. i K. Upravnog Civilnog Komesara za upravnika Opštine Grada Beograda, po formi umanjilo značaj Opštinske samouprave, ono se za praktičan rad Opštine, u ovome vremenu, pokazalo korisno u toliko, što su se poslovi mogli brže svršavati, jer su nadležne C. i K. Vojne Vlasti, imajući u samoj Opštini svoga predstavnika, mogle imati većeg poverenja u rad Opštine.

2. Rad Opštinskog Odbora.

Odeljivanjem funkcija Opštinske Uprave od funkcija Opštinskog Odbora i prelaskom Uprave nad svima Opštinskim poslovima u ruke C. i K. Upravnog Civilnog Komesara, delokrug rada Opštinskog Odbora sveden je

samo na davanje mišljenja o predlogu budžeta koji se sastavljao sve do 1. Septembra koncem svakoga meseca za idući mesec. Zbog toga su i sednice Opštinskog Odbora održavane samo tada kad je budžet opštinski predlagan. Odbor je dakle imao čisto savetodavnu funkciju.

Pošto je Predsednik Stevan Levaj podneo ostavku na položaj Predsednika Opštinskog Odbora 18. Februara, za Predsednika je, po želji C. i K. Glavnog Vojnog Zapovedništva i rešenju C. i K. Zapovedništva beogradskog sreza i grada Beograda, 3. Marta 1916. g. postavljen Dr. Voja Veljković bivši ministar.

Istoga dana i na isti način postavljeni su i novi odbornici: Dr. Mika Popović, bivši ministar, Pavle Denić, biv. ministar, Vasilije Antonić, bivši ministar, Živojin Perić, profesor Univerziteta, Dragutin Godjevac, advokat, Dragutin Karaulić, trg. i Milan Pavlović, trgovac. A razrešeni su odborničkog zvanja dotadnji odbornici Dimitrije Lazarević, bravar, Trifun Stefanović, krojač, Damjan Marković, biv. trg., Ilija Djordjević, kaf., Emilo Jurma, moler i Vlada Veljković, kafedžija.

Novoimenovani odbornici sa Predsednikom Odbora na čelu, postavljeni su od strane C. i K. Vrhovnog Zapovedništva vojske, za članove Centralnog Odbora za pomoć. Ovaj je Odbor trebao imati svoje Pododbore u svima mestima Srbije koja su zaposednuta C. i K. vojskom. Ali pošto se organizacija ovih Pododborna nije mogla izvršiti, Centralni Odbor za pomoć ograničio je svoj rad samo na pomaganje nevoljnih u Beogradu.

U mesecu Septembru propisan je, od strane C. i K. Glavnog Vojnog Zapovedništva, nov „Zakon o opštinama za Srbiju“. Pošto novim zakonom nije predviđeno postojanje Opštinskog Odbora, Opštinski Odbor je prestao funkcionisati, a Centralni Odbor za pomoć, ostao je i dalje u svojim funkcijama.

3. Časništvo.

Rešenjem C. i K. Glavnog Vojnog Zapovedništva od 9. Novembra 1916. g. za opštinske časnike postavljeni su:

Za Predsednika Dr. Voja Veljković;

Za zastupnika predsednika, Aleksandar Nemanjić;

„ kmetove: Kosta Stajić i Luka Pavićević.

Na čelu Opštinske Uprave ostao je i dalje C. i K. Upravni Civilni Komesar G. Juhn. Po članu 21. Zak. o opštinama, on nadgleda Gradsku upravu, te je izvršujući organ C. i K. Zapovedništva Mosne Brane u Beogradu kao okružnog zapovedništva s delokrugom sreskog zapovedništva.

Predsednik, zastupnik predsednika i kmetovi, po svome postavljanju, na dan 18. Novembra dali su sledeća pismenu izjavu: „Ich gelobe, allen Befehlen militärischer Stellen nachzukommen, für das Wohl der Gemeinde nach bestem Wissen und Können zu sorgen und nichts wider die Kriegsmacht zu unternehmen,“ što u srpskom prevodu znači: „Zavetujem se, da ću se svima zapovestima vojnih oblasti pokoravati, za dobro Opštine po najboljem znanju i snazi brinuti i ništa ne preduzimati protiv ratne sile.“

Predsednik Dr. Voja Veljković, ovu je izjavu potpisao pred Predstavnikom Političkog Odeljenja C. i K. Glavnog Vojnog Zapovedništva, a za-

stupnik predsednika Aleksandar Nemanjić i kmetovi Kosta Stajić i Luka Pavićević, ovu su izjavu dali i potpisali pred Komandantom C. i K. Zapovedništva Mosne Brane Beograda kao okružnog zapovedništva.

Po propisima novoga Zakona o opštinama C. i K. Zapovedništvo Mosne Brane svojim rešenjem ENr. 5335 od 8. Oktobra 1916. g. postavilo je: za glavnog blagajnika Opštine Tasu Milojevića, i za sudiju Opštinskog Suda Milana Markovića. I oni su, kao i zastupnik predsednika i kmetovi i na isti način dali pismenu izjavu i potpisali je 11. Oktobra 1916. g.

4. Organizacija i rad pojedinih odeljenja.

Rešenjem C. i K. Upravnog Civilnog Komesara ustanovljena su u 1916. g. sledeća odeljenja:

Ekonomat: šef Kosta Stajić;

Administracija: šef Dimitrije Janković, koji je umro 10. Oktobra 1916. g., a na njegovo mesto postavljen je Momčilo Janković;

Sirotinjsko: šef Pavle Pavlović, koji je podneo ostavku 5. maja 1916. g., a na njegovo mesto postavljen je Vlada Spasojević;

Takseno-Poresko: šef Luka Pavićević;

Sudsko: šef Milan Marković;

Tehničko: šef Svetislav Putnik;

Sanitetsko: šef Dr. Voja Gjurdjević;

Računovodno: šef Tasa Milojević;

Sekretarijat: šef Aleksandar Nemanjić.

Na koncu godine bili su Opštinski činovnici sledeći:

a) U Sekretarijatu:

1. Hristina Sisul, pisar	sa platom od 140 kr. mes.
2. Danica Pešić, pisar na mašini	" " " 120 " "
3. Olga Pejčinović, pisar	" " " 100 " "
4. Dobrila Todorović, pisar	" " " 90 " "

b) u Administraciji:

1. Milorad Vuković, protokolista	sa platom od 120 kr. mes.
2. Petar Živković, registrator	" " " 100 " "
3. Dobrosav Belotić, taksator	" " " 130 " "
4. Milutin Janošević, pisar	" " " 130 " "
5. Pavle Gregorić, pisar	" " " 120 " "
6. Dragoslav Vasiljević, pisar	" " " 90 " "
7. Branislava Marinković, pisar	" " " 90 " "
8. Ružica Ivanić, pisar	" " " 90 " "
9. Milorad Mihajlović, pisar	" " " 90 " "

c) Sudsko Odeljenje:

1. Vlajko Bogdanović, pisar	sa platom od 150 kr. mes.
2. Mara Janković, pisar	" " " 90 " "
3. Ivan Dinulović, izvršitelj	" " " 120 " "

d) Ekonomat:

1. Sreten Jevtić, pom. ekonomista	sa platom od 200 kr. mes.
2. Ljubomir Nikolić, pisar	" " " 150 " "
3. Ružica Vukičević, pisar	" " " 100 " "
4. Vojislav Dobrivojević, pisar	" " " 100 " "
5. Milan Mojsilović, pisar	" " " 120 " "
6. Samuilo Saso, pisar	" " " 120 " "
7. Dragutin Drndarević, šef mlekarne	" " " 200 " "
8. Nastas Pešika, knjigovodja mlekarne	" " " 120 " "
9. Mihailo Savčić, magac. mlekarne	" " " 100 " "
10. Leposava Mijatović, šef prodavnice mleka	" " " 100 " "
11. Radmila Kalabić, šef prodav. mleka	" " " 100 " "
12. Aleksandra Simonović prod. mleka	" " " 90 " "
13. Mileša Grnčarska, prodav. mleka	" " " 90 " "
14. Ružica Stojanović, prodav. mleka	" " " 80 " "
15. Saveta Cvetković, prodav. mleka	" " " 80 " "
16. Ružica Miletić, pisar	" " " 120 " "
17. Mihailo Gligorić, šef prodavnice namirnica	" " " 300 " "
18. Lubinko Antonijević, pisar	" " " 75 " "
19. Blagoje Sokolović, šef prodavnice	" " " 120 " "
20. Ljuba Jovanović, šef prodavnice	" " " 120 " "
21. Mara Stefanović, šef prodavnice	" " " 120 " "
22. Zorka Gjordjević, šef prodavnice	" " " 120 " "
23. Jelva Despić, šef prodavnice	" " " 120 " "
24. Vera Stanković, šef prodavnice	" " " 90 " "
25. Jovanka Putnik, šef prodavnice	" " " 120 " "
26. Ugrin Stanković, pomoć. prodavnice	" " " 100 " "
27. Marko Sarčević, pomoć. prodavnice	" " " 100 " "

U prodavnicama 11 stalnih radnika sa platama od 90 kr. mesečno, 7 radnika sa platom od 75 kr. mesečno, 1 radnik od 60 kr. mesečno i 4 pomoćnice šefova prodavnica sa platom od 75 kr. mesečno, 2 služitelja u Magacinu sa platom od po 30 kr. mesečno, 2 služitelja u prodavnicama mleka sa platama od po 40 i 60 kr. mesečno.

e) Računovodno odeljenje:

1. Dušan K. Crnogorac, šef Knjigovod.	sa platom od 350 kr. mes.
2. Toska Popović, pisar Knjigovodstva	" " " 120 " "
3. Danica Teofanović, pisar Knjigovod.	" " " 105 " "
4. Darinka Šubić, likvidator Blagajne	" " " 150 " "
5. Mirko Gavrilović, revident	" " " 200 " "
6. Svetislav Pavlović, pom. revidenta	" " " 160 " "
7. Stefanija Teodosijević, pisar	" " " 90 " "

f) Takseno-Poresko Odeljenje:

1. Uprava.

1. Žika Petković, delovodja	sa platom od 150 kr. mes.
2. Hajnrich Bril, kontrolor naplata	" " " 150 " "

3. Stevan Bošković, statističar . . .	sa platom od	120	kr. mes.
4. Aleksandra Dimitrijević, pisar . .	" " "	90	" "
5. Zorka Jovanović, pisar statistike .	" " "	90	" "
6. Evgenije Kiklić, knjigovodja . . .	" " "	180	" "
7. Bogosav Cančarević, p. blagajnik	" " "	180	" "
8. Marija Matejević, pisar	" " "	90	" "
9. Ružica Todorović, pisar	" " "	90	" "
10. Ljubica Savić, pisar	" " "	90	" "
11. Božidar Stefanović, inkasant . . .	" " "	140	" "
12. Mika Jakovljević, inkasant	" " "	130	" "
13. Bencion Pinto, inkasant	" " "	130	" "

2. Trošarina.

14. Svetozar Radosavljević, kontrolor	" " "	200	" "
15. Dojčin Živić, starešina stanice . .	" " "	160	" "
16. Dušan Dančević, starešina stanice .	" " "	160	" "
17. Kosta Bukovala, starešina stanice	" " "	140	" "
18. Stanoje Racić, starešina stanice .	" " "	140	" "
19. Nikola Dimitrijević, starešina stanice	" " "	130	" "
20. Mihailo Ruvidić, starešina stanice	" " "	130	" "
21. Andra Jeremić, starešina stanice .	" " "	120	" "
22. Stevan Obradović, starešina stanice	" " "	120	" "

Sa još 16 trošarinskih pozornika sa platom od po 100 kr. mesečno i 2 čuvarke karaula sa platom od po 50 kr. mesečno.

3. Klanica.

23. Aleksa Popović, veterinar	sa platom od	250	kr. mes.
24. Joca Trajilović, nadzornik	" " "	180	" "
25. Milan Milanović, pom. nadzornika	" " "	120	" "
26. Nikola Veličković, blag. cuboka .	" " "	160	" "
27. Ljuba Mančić, sekač cuboka . . .	" " "	140	" "

i 2 klanična služitelja sa platom od po 100 kr. mesečno.

4. Pijace.

28. Dragoljub Mirković, inspekt. pijaca	sa platom od	200	kr. mes.
29. Sima Aleksić, nadzornik pijaca	" " "	185	" "
30. Mihailo Pavlović, nadzornik pijaca	" " "	150	" "
31. Živko Radovanović, nadzornik pijaca	" " "	140	" "
32. Pavle Kararadovanović, nadzor. pijaca	" " "	120	" "
33. Pavle Lazić, merač	" " "	125	" "
34. Djordje Jovanović, merač	" " "	120	" "
35. Ljubomir Mandić, pomoćnik	" " "	80	" "

5. Groblje.

36. Kosta Krstić, nadzornik	sa platom od	120	kr. mes.
37. Mileva Milošević, pisar	" " "	120	" "
38. Katarina Božović, pisar	" " "	100	" "
39. Nikola Karanović, magacioner . . .	" " "	90	" "

6. Kontrola utroška brašna.

40. Ljubomir Djurkić, pisar	sa platom od 120 kr. mes.
41. Mihailo Zadgina, pisar	" " " 110 " "
42. Radmila Pavlović, pisar	" " " 90 " "

7. Kupatilo.

43. Antonija Schmatz, inkasant	sa platom od 90 kr. mes.
44. Andra Knežević, mašinista	" " " 120 " "

g) Tehničko Odeljenje:

1. Gradjevinski odsek.

1. Milica Krstić, podarhitekta	sa platom od 150 kr. mes.
2. Žika Pavlović, crtač	" " " 130 " "
3. Djoka Lazarević, crtač	" " " 130 " "
4. Blagoje Bračinac, bravar	" " " 120 " "
5. Mihailo Mladenović, figurant	" " " 100 " "

2. Parkovi.

6. Franc Kopta, vrtar	sa platom od 150 kr. mes.
7. Jovan Mrvošević, čuvar parka	" " " 75 " "

3. Odsek za smetlišće.

8. Fritz Schleisner, šef odseka	sa platom od 320 kr. mes.
9. Andra Janković, pomoćnik	" " " 120 " "
10. Svetislav Gjordjević, gl. nadzornik	" " " 140 " "
11. Dara Marković, pisar	" " " 70 " "
12. Ljubomir Stanojlović, nadzornik	" " " 90 " "
13. Dobrosav Krstić nadzornik	" " " 90 " "
14. Svetožar Novaković, nadzornik	" " " 90 " "
15. Stevan Pestić, nadzornik	" " " 90 " "
16. Nikola Savić, nadzornik	" " " 90 " "
17. Dragoljub Jeremić, nadzor.	" " " 90 " "
18. Milivoje Jovanović, nadzor.	" " " 90 " "

4. Odsek za fekalije.

19. Blagoje Stojanović, nadzor.	sa platom od 200 kr. mes.
20. Živko Petrović, radenik	" " " 120 " "
21. Jovan Stojanović, radenik	" " " 180 " "

sa još 7 pomoćnika i kočijaša sa platom od po 120 kr. mesečno, 1 kočijašom od 75 kr. mesečno, 1 čuvaricom klozeta sa platom od 60 kr. mesečno, i 7 čuvarica sa platom od po 30 kr. mesečno.

h) Sanitet:

1. Svetožar Marković, reon. lekar	sa platom od 250 kr. mes.
2. Vasa Dimitrijević, reon. lekar	" " " 250 " "
3. Ljubica Gjurić, reon. lekar	" " " 250 " "
4. Milenko Protić, reon. lekar	" " " 250 " "
5. Bukić Pijade, reon. lekar	" " " 250 " "

6. Dimitrije Miodragović, reon. lekar	sa platom od	250 kr.	mes.
7. Aleksandar Zega, hemičar		250 ..	..
8. Danica Bajić, pom. hemičara		120 ..	..
9. Vladislav Stirski, sanit. kontrolor		160 ..	..
10. Vasilije Gjordjević, sanit. kontrolor		140 ..	..
11. Bcsiljka Krasička, pisar		90 ..	..
12. Radisav Radojčić, mašin. dezinfekc.		140 ..	..
13. Katica Veljković, bolničar u Ambulanti		90 ..	..
14. Stevan Milojević, dezinfektor		100 ..	..
sa još 5 dezinfektora		90 ..	..
i jedan služitelj		80 ..	..

d) Sirotinjsko Odeljenje:

1. Nikola Novaković, pom. staraoca	sa platom od	140 kr.	mes.
2. Danica Djurić, pisar		90 ..	..
3. Zorka Gerzić, nadzr. Doma staraca		100 ..	..
sa još deset bolničarki i ostalih pomoćnica u Domu staraca-ica	sa platom		
od po 30 kr. mesečno.			
4. Rada Krajinović, star. sirot. reona	sa platom od	150 kr.	mes.
5. Mihailo Milošević, star. sirot. reona		170 ..	..
6. Mihailo Radićević, star. sirot. reona		170 ..	..
7. Filip Kremić, star. sirot. reona		170 ..	..
8. Isidor Nikolić, star. sirot. reona		170 ..	..
9. Emil Jurma, star. sirot. reona		170 ..	..
10. Gjoka Živković, star. sirot. reona		150 ..	..
11. Gjoka Popović, star. sirot. reona		150 ..	..
12. Ljuba Ubavkić, star. sirot. reona		150 ..	..
13. Dragoljub Jovanović, star. sirot. reona		150 ..	..
14. Mlh. Sretenović, star. sirot. reona		150 ..	..
15. Dr. Jovan Jovanović, star. sirot. reona		150 ..	..
16. Ljuba Šljivić, star. sirot. reona		150 ..	..
17. Mihailo Červenić, star. sirot. reona		150 ..	..
18. Borivoje Milojević, star. sirot. reona		150 ..	..
19. Nadežda Vukosavljević, pisar s. reona		90 ..	..
20. Kosta Velikić, pisar sirot. reona		90 ..	..
21. Ljubica Stanić, pisar sirot. reona		90 ..	..
22. Jelisaveta Kostić, pisar sirot. reona		90 ..	..
23. Zorka Jorgović, pisar sirot. reona		90 ..	..
24. Štefanija Šnajder, pisar, sirot. reona		80 ..	..
25. Leposava Stamenković, pisar s. reona		75 ..	..
26. Solomon Mašijah, pisar sirot. reona		75 ..	..
27. Sofija Atanasijević, pisar sirot. reona		75 ..	..
28. Milica Avramović, pisar sirot. reona		75 ..	..
29. Dobrila Marković, pisar sirot. reona		75 ..	..
30. Marga Dragić, pisar sirot. reona		75 ..	..
31. Milica Dimitrijević, pisar sirot. reona		75 ..	..
32. Olga Živković, pisar sirot. reona		75 ..	..
33. Milica Marković-Stiha, pisar sir. reona		75 ..	..
34. Milica Ilić, pisar sirot. reona		75 ..	..

35. Darinka Velimirović, pisar sirot. reona	sa	platom	od	75	kr.	mes.
36. Zorka Zelić, pisar sirot. reona	"	"	"	75	"	"
37. Zorka Gjenadić, pisar sirot. reona	"	"	"	75	"	"
38. Danica Lešjanin, pisar sirot. reona	"	"	"	75	"	"
39. Ljubica Šapinac, pisar sirot. reona	"	"	"	75	"	"
40. Leposava Stefanović, pisar sirot. reona	"	"	"	75	"	"
41. Julijana Gjurdjević, pisar sirot. reona	"	"	"	75	"	"
42. Angelina Čitaković, pisar sirot. reona	"	"	"	75	"	"
43. Darinka Petrović, pisar sirot. reona	"	"	"	75	"	"
44. Nadežda Nikolić, pisar sirot. reona	"	"	"	75	"	"
45. Persida Gjurdjević, pisar sirot. reona	"	"	"	75	"	"
46. Emil Bartoš, pisar sirot. reona	"	"	"	75	"	"
47. Jozef Spiri, pisar sirot. reona	"	"	"	75	"	"
48. Anka Slavković, pisar sirot. reona	"	"	"	75	"	"
49. Ljubomir Gjerasić, pisar s. reona	"	"	"	60	"	"
50. Zagorka Stojković, pisar sirot. reona	"	"	"	80	"	"

j) Razno:

Emilija Jovanović, zabavilja dečjeg zabavišta sa platom od 90 kr. mesečno, Mileva Stojančević, zabavilja sa platom od 70 kr. mesečno i Zorka Stojančević, pomoćnica sa platom od 50 kr. mesečno, Jelisaveta Amon, famuluska sa platom od 60 kr. mesečno sa još deset famuluza sa platom od po 50 kr. mesečno i dve famuluske sa platom od 30 kr. mesečno.

Mihailo Erkočić, penz. sa 120 kr., Joca Janković, hvatač pasa sa 50 kr. i jedna pralja sa 40 kr. mesečno.

Od 1. Septembra časništvo je imalo sledeće plate:

Predsednik	750.—	kr.	mesečno
Zast. predsednika	666.66	"	"
Kmetovi	500.—	"	"

Svi šefovi odeljenja imali su plate po 400 kr. mesečno osim Momčila Jankovića, koji je kao zastupnik šefa Administrativnog Odeljenja imao platu od 200 kr. mesečno.

Preko ustrojenih odeljenja Opštinska Uprava je svršila sledeće poslove:

a) Snabdevanje stanovništva životnim namirnicama.

— Rad Ekonomata —

Jedan od najvećih poslova Opštinske Uprave kroz celu 1916. godinu bio je rad na snabdevanju stanovništva životnim namirnicama. Ovaj posao postajao je u toliko veći u koliko je broj građanskog stanovništva u Beogradu do meseca Septembra rastao.

Po popisu od meseca Jula 1916. g. u Beogradu je bilo građanskog stanovništva:

Reon	0—15			16—60			Preko 60			Sve ga		
	muški	ženske	zajedno	muški	ženske	zajedno	muški	ženske	zajedno	muški	ženske	zajedno
I.	1.120	1.055	2.175	793	2.378	3.171	264	267	531	2.177	3.700	5.877
II.	847	862	1.709	541	1.764	2.305	212	186	398	1.600	2.812	4.412
III.	898	936	1.834	870	2.650	3.520	308	352	660	2.076	3.938	6.014
IV.	453	474	927	588	1.434	2.022	160	142	302	1.201	2.050	3.251
V.	672	684	1.356	751	2.152	2.903	265	285	550	1.688	3.121	4.809
VI.	563	573	1.136	686	1.616	2.302	153	147	300	1.402	2.336	3.738
VII.	570	522	1.092	534	1.137	1.671	165	116	281	1.269	1.775	3.044
VIII.	486	480	966	413	1.346	1.759	135	136	271	1.034	1.962	2.996
IX.	161	164	325	122	336	458	55	39	94	338	539	877
X.	558	545	1.103	586	1.695	2.281	176	214	390	1.320	2.454	3.774
XI.	458	487	945	342	1.032	1.374	143	145	288	943	1.664	2.607
XII.	458	463	921	275	753	1.028	96	86	182	829	1.302	2.131
XIII.	150	145	295	106	255	361	32	28	60	288	428	716
XIV.	369	346	715	265	738	1.003	114	83	197	748	1.167	1.915
XV.	389	393	782	238	691	929	82	60	142	709	1.144	1.853
Ukupno	8.152	8.129	16.281	7.110	19.977	27.087	2.360	2.286	4.646	17.622	30.392	48.014

Da bi Opštinska Uprava potpunije zadovoljila potrebe stanovništva u životnim namirnicama ona je vršila neposrednu nabavku brašna, žita, šećera, griza, drva i ostalih najnužnijih životnih namirnica kupujući kako od C. i K. Vojnih Vlasti tako i od privatnih trgovaca i liferanata.

Ali, ma da je Opštinska Uprava neposrednom nabavkom životnih namirnica i prodajom na svojim prodavnicama trudila se, da potrebu stanovništva što bolje podmiri, ona je ipak bila svesna da je za ishranu 48.000 stanovnika neophodno potrebna jača trgovinska veza Beograda sa svima oblastima Srbije.

Zato, za ocenu pitanja o snabdevanju Beograda životnim namirnicama, moraju se imati u vidu sledeće činjenice:

1. Da je Beograd, kao i sve ostale velike varoši, uvek živio od trgovine sa celom zemljom;

2. Da je po administrativnoj podeli okruga i srezova Beogradu zadržan neposredan trgovački saobraćaj samo sa svojim srezom, te je uvoz iz drugih srezova i okruga bio vezan za naročita dopuštenja;

3. Da su Zapovednici C. i K. sreskih i okružnih zapovedništva, za unutrašnje upravljanje u svojim oblastima imali izvesnu autonomiju, te su težili da izvoz iz svojih oblasti u korist svojih meštana ograniče, i

4. Da su C. i K. političke vlasti iz vojnih razloga, dopuštale putovanje i u cilju trgovine potpuno pouzdanim licima, a nesigurnost za uredno dobijanje vagona za transport robe, što je prirodna posledica ratnih saobraćajnih potreba, nije davala trgovcima osnovne uslove za plasiranje većih kapitala učinilo je te je trgovina malo bila u rukama trgovaca — jačih kapitalista. Ova okolnost jako je uticala i na nenormalno skakanje cena životnim namirnicama kako u Beogradu tako i unutrašnjosti jer, trgovci sa malim kapitalom mogli su i kupovati samo manje količine robe i iz njih tražiti procenat koji odgovara i njihovim troškovima i povećanju njihova kapitala.

Radi regulisanja pitanja o boljem snabdevanju Beograda životnim namirnicama i jačem uspostavljanju trgovine između Beograda i unutrašnjosti zemlje, Opštinska Uprava je održala dve konferencije sa Predstavnicima Intendanture i Političkog Odeljenja C. i K. Glavnog Vojnog Zapovedništva, i Predstavnicima C. i K. Zapovedništva Beogradskog Sreza i Grada Beograda. Rezultat ovih konferencija je bio:

1. Da je C. i K. Civilni Komesar G. Juhn, od strane Opštine izdavao odobrenja pouzdanim licima za dobijanje koncesija od C. i K. Glavnog Vojnog Zapovedništva a za putovanje u unutrašnjost u cilju trgovine;

2. Da je C. i K. Glavno Vojno Zapovedništvo, izdalo zapovesti svima C. i K. Okružnim i Sreskim Zapovedništvima da, od Intendanture C. i K. Glavnog Vojnog Zapovedništva odobrene količine životnih namirnica za uvoz u Beograd, dopuste iz njihovih područja izvesti, i

3. Da je C. i K. Glavno Vojno Zapovedništvo odobrilo ustupanje vagona za železnički prenos životnih namirnica iz unutrašnjosti u Beograd.

Na osnovu prednjih odluka C. i K. Civilni Komesar G. Juhn, izdao je odobrenja te su 350 lica dobili od Intendanture C. i K. Glavnog Vojnog Zapovedništva povlastice za putovanje po unutrašnjosti radi kupovine i dovoza životnih namirnica u Beograd. I, ma da su donešene mahom manje količine životnih namirnica ipak je za ishranu Beograda i ovo bilo od osetne pomoći.

Koliko je, privatnom inicijativom, bilo uveza životnih namirnica u Beograd kroz celu godinu vidi se iz sledeće statistike, koja je pribrana preko trošarinskih stanica:

a) Uvoz povrća i voća:

Redni broj	Uvezeno je	Januara	Februara	Marta	Aprila	Maja	Jun	Jula	Avgusta	Septembra	Oktobra	Novembra	Decembra	Svega Kilo-grama
1	Krompira	27.308	48.546	46.730	196.359	60.111	148.385	196.625	147.053	170.460	191.678	100.479	82.058	1.415.795
2	Pasulja	8.970	26.402	20.895	44.704	18.941	6.095	1.825	1.676	11.056	48.665	59.974	27.131	276.332
3	Luka	46.840	57.243	50.693	45.678	23.193	13.131	201.541	138.070	101.667	80.788	55.300	63.427	877.571
4	Kupusa	15.967	26.262	—	23.815	1.080	5.570	36.700	36.550	83.315	214.702	542.398	312.252	1.298.611
5	Patlidžana	—	—	—	—	—	—	215.435	397.740	380.500	139.700	20.210	140	1.153.725
6	Arpadžika	—	23.415	37.917	1.765	—	—	—	—	—	—	2.255	90	65.442
7	Zeleni, razne	9.615	8.245	18.819	51.640	99.987	237.268	164.825	173.567	126.540	70.315	42.939	56.240	1.060.000
8	Voća, raznog	1.743	320	4.034	3.440	70.266	369.376	195.480	236.781	177.370	132.203	79.521	45.325	1.315.850
9	Groždja obična . . .	—	—	—	—	—	—	—	45.500	519.634	171.312	4.195	—	740.641
10	„ fina	—	—	—	—	—	—	—	—	98.263	111.003	1.535	1.200	212.001
11	Oraha	—	—	—	—	—	—	—	959	5.441	16.280	9.032	2.610	34.322
12	Bostana	—	—	—	—	—	—	6.600	100.120	19.970	41.960	29.550	5.060	203.260
13	Pekmeza	—	1.851	10.685	12.475	2.081	990	740	10	623	1.109	1.146	1.797	33.507

b) Uvoz kolonijalne robe:

Redni broj	Uvezeno je robe kolonijalne	U Januaru	Februaru	Martu	Aprilu	Maju	Junu	Julu	Augustu	Septembru	Oktobru	Novembru	Decembru	Svega kilo- grama
1	Kafe	2.580	4.669	38.222	6.356	1.710	782	—	—	—	—	80	—	54.399
2	Šećera	37.400	116.000	65.900	54.140	39.950	3.100	3.800	—	—	—	—	3.890	324.180
3	Pirindža	—	26.400	2.100	—	—	—	195	—	—	—	—	35	28.730
4	Griza	—	—	—	—	160	4.522	1.500	430	300	—	—	—	6.912
5	Čokolade	4.280	2.168	5.596	1.637	250	130	1.203	—	—	—	—	—	15.664
6	Biskvita, Testa i Brašnjenice	—	1.520	3.355	1.440	—	265	2.560	—	—	—	—	—	9.140
7	Bonbona	989	3.319	15.283	—	2.838	10.218	—	—	3.138	449	175	511	36.920
8	Badema	—	—	4.143	504	460	—	50	—	—	—	—	—	5.157
9	Cigura	—	—	4.146	—	—	—	7.140	6.200	—	—	—	2.268	19.754
10	Začinci obični	770	1.775	2.811	1.413	637	1.446	2.389	2.113	1.301	375	345	605	15.980
11	„ bolji	—	—	—	202	—	—	46	69	49	—	—	—	365
12	Suva groždja	—	59	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	59
13	Južnog voća	2.610	6.550	18.330	7.508	2.016	2.073	2.050	86	—	—	440	462	42.125
14	Sve izrade od šećera	—	—	—	16.871	—	—	4.784	10.827	—	—	—	—	32.482
15	Sveća	—	—	5.474	2.945	10.335	550	60	—	—	231	448	—	20.043
16	Konzervi razni	299	1.175	3.970	1.818	1.063	2.474	5.435	—	10	85	—	—	16.320
17	Zejtina	6.540	7.775	1.766	1.545	2.893	5.232	5.325	211	14.514	3.056	11.500	535	60.892
18	Kvasca	—	399	1.899	1.150	329	500	754	—	290	—	226	—	5.547

c) Uvoz stoke zaklane na Opštinskoj Klanici:

Redni broj	U kom mesecu	Koliko je komadi i kakovih grla stoke zaklano na ovdašnjoj Klanici								Ukupno zaklano grla
		Volova i bikova	Krava	Teladi i junaca	Ovnova i ovaca	Jaraca i koza	Svinja	Prasadi	Jaganjaca	
1	Januaru	157	42	28	40	—	94	31	30	422
2	Februaru	259	21	42	6	—	283	8	317	936
3	Martu	352	58	66	6	—	86	11	1.083	1.662
4	Aprilu	333	59	121	1	—	100	3	489	1.106
5	Maju	359	45	99	—	—	221	4	323	1.051
6	Junu	365	57	83	9	—	202	—	23	739
7	Julu	397	91	36	134	—	199	3	18	878
8	Avgustu	437	92	111	264	—	154	—	—	1.058
9	Septembru	491	111	63	14	—	86	—	—	765
10	Oktobru	533	90	88	5	—	279	—	—	995
11	Novembru	598	126	87	1	—	320	—	—	1.132
12	Decembru	591	96	85	—	—	476	—	—	1.248
Svega		4.872	888	909	480	—	2.500	60	2.283	11.992

d) Uvoz masti, mesa, živine, mleka i t. d.:

Redni broj	Uvezeno je	Januara	Februara	Marta	Aprila	Maja	Jun	Jula	Avgusta	Septembra	Oktobra	Novembra	Decembra	Svega
1	Krupne živine komada	13	26	32	20	218	840	345	194	376	693	747	567	4.071
2	Sitne " "	319	1.808	451	1.012	4.376	8.259	8.348	7.411	7.155	11.758	10.855	13.101	74.853
3	Jaja kg	5.275	8.988	5.936	7.039	4.273	5.031	4.976	6.054	3.021	9.530	8.794	9.984	78.901
4	Ribe sveže "	—	—	—	—	—	—	636	882	425	559	295	95	2.892
5	" slane "	60	6	428	936	—	—	—	—	—	—	—	—	1.430
6	Sardine "	—	2.396	4.446	9.820	1.364	260	780	—	—	—	—	—	19.066
7	Mesa svežeg "	160	642	1.417	3.475	4.806	2.758	2.871	2.371	3.301	6.508	7.409	13.716	49.435
8	" suvog "	486	366	331	52	71	354	474	—	—	1.300	2.613	3.334	9.381
9	Masti "	2.026	2.924	5.300	10.795	6.347	2.883	5.450	3.804	3.684	15.384	14.096	11.269	83.962
10	Mleka litara	20.385	27.874	47.980	71.275	93.748	60.002	—	—	—	—	—	—	321.264
11	Kajmaka kg	—	407	79	1.070	1.013	2.403	2.947	4.224	253	5.167	7.801	8.480	33.844
12	Masla "	912	1.446	2.127	2.775	808	875	1.535	745	459	628	405	952	13.667
13	Sira domaćeg "	—	—	—	—	7.106	10.833	6.948	10.730	6.790	8.026	4.153	5.695	60.281
14	" stranog "	653	—	2.788	649	—	104	114	9	—	—	—	5	4.322
15	Meda "	—	—	21	15	202	191	714	42	997	1.955	641	1.089	5.867

e) Uvoz pića:

Redni broj	Uvezeno pića i drugih napitaka	U januaru	Februaru	Martu	Aprilu	Maju	Junu	Julu	Avgustu	Septembru	Oktobru	Novembru	Decembru	Svega litara
1	Vina običnog	4.730	85.500	84.235	50.143	24.188	31.265	36.960	31.561	18.902	13.142	40.125	102.793	523.544
2	" finog	—	—	1.703	1.355	772	2.348	587	165	—	220	—	—	7.150
3	Piva	80.527	165.520	186.085	160.870	540.600	20.875	931.605	13.405	3.062	20.876	19.900	—	2.143.325
4	Likera	2.408	2.975	5.400	3.140	1.010	347	567	—	—	10	8	320	16.186
5	Rakije od 10—13°	—	1.176	6.702	11.203	48.435	54.820	54.856	76.860	2.976	1.707	994	29.183	288.912
6	" " 14—20°	—	440	514	2.945	3.467	10.775	10.807	9.770	497	84	26	63	39.388
7	Esencije	—	40	61	—	100	433	374	750	500	—	—	—	2.258
8	Sirćeta	—	—	428	40	410	1.026	1.103	1.646	2.020	—	3.069	1.950	11.692
9	Mineralne vode	—	—	2.410	880	11.000	3.515	9.193	2.080	8.506	7.102	3.911	1.349	49.946
10	Sode	200	—	600	1.110	—	2.470	3.473	3.100	2.910	2.209	1.700	—	17.772

f) Uvoz drugih potreba:

Redni broj	Uvezeno je u mesecima	Uglja	Drva za gorivo	Gradje za gradjevine	Stakla za prozore	Kreča	Sena
		kilogr.	kub. met.	kub. met.	kilogr.	kilogr.	kola
1	Januaru	—	489	—	—	—	—
2	Februaru	123.000	181	—	—	—	44
3	Martu	110.000	522	—	—	—	62
4	Aprilu	280.000	898	—	—	8.800	160
5	Maju	12.500	1.696	—	—	44.400	188
6	Junu	23.500	1.970	—	—	27.600	151
7	Julu	40.000	2.181	—	10.100	28.900	171
8	Avgustu	93.000	2.701	—	9.260	20.000	98
9	Septembru	90.000	4.132	115	13.313	14.100	108
10	Oktobru	940.500	5.149	86	38.165	17.100	238
11	Novembru	328.000	8.486	24	—	11.000	302
12	Decembru	506.000	10.350	—	13.100	3.000	627
Svega		2.546.500	38.755	225	83.938	174.900	2.149

Iz priloženih tablica ne vidi se uvoz brašna i žita. To je zbog toga što se na trošarinskim stanicama nije vodila evidencija toga uvoza, jer brašno, žito, ječam, kukuruz i tome slično ne podleži plaćanju trošarinske takse. Međutim sve dotle dok nisu zavedene hlebne karte uvoz ovih artikala bio je slobodan i brašno i žito prodavano je na pijacama i u trgovinama po određenim cenama. A osim toga Opštinska Uprava je neprestano nabavljala brašno, žito i ostale namirnice i prodavala stanovništvu na svojim prodavnicama.

Dnevni obrok hlebnog brašna, koje je Opštinska Uprava prodavala, bio je do 15. Juna po 300 grama na jedno lice. A osim toga kad je Opštinska Uprava nabavila jednu veću količinu rumunskog belog brašna, prodavala je po 5 kgrama na jednu porodicu mesečno.

Rešenjem C. i K. Zapovedništva Beogradskog Sreza i Grada Beograda, ENo. 997 od 18. Maja 1916. g., naredjen je popis svih rezervi brašna, žita i kukuruza koje su se nalazile kod stanovništva, a pored toga naredjeno je zavedenje hlebnih karata po kojima je dnevni obrok određen i to: deci do 6 godina 150 grama brašna, a odraslim licima 300 grama brašna na jednu osobu i na jedan dan.

Naredbom istog C. i K. Zapovedništva od 1. Oktobra je dnevni obrok brašna sveden na 200 grama za odrasle, a 100 grama za decu do 6 godina starosti.

Odredjenim popisom brašna, žita i kukuruza, koji je vršen ličnim prijavljivanjem starešina porodica kod Opštinske Uprave konstatovano je: da je na dan 29., 30. i 31. Maja bilo rezervne hrane i to:

Žita (pšenice)	3117 kgrama
Kukuruza	24650 ..
Pšeničnog brašna	158600 ..
Kukuruznog ..	6838 ..
Svega 193205 kgrama	

Od ove količine pripadalo je mlinarima, pekarima i brašnarskim trgovcima 33612 kgrama brašna, žita i kukuruza koja je suma po odbitku količina za ishranu svojih porodica morala se prodati pekarima te su ovi po kuponima rasprodali hleb stanovništvu.

Prijavljene količine koje su kod privatnih lica nadjene ostavljene su njihovim sopstvenicima s tim: Što je na svakog člana porodice priznato po 9 kgrama za rezervnu potrebu, a za ostatak zadržano je izdavanje hlebnih karata za ono vreme koliko je višak brašna ili žita iznosio računajući po odredjenom dnevnom obroku.

Do uvođenja hlebnih karata — od 1. Januara do 15. Juna — Opštinska Uprava je na svojim prodavnicama izdala brašna:

Redni broj	Vrsta robe	U l a z			I z l a z					
		količina	višak	svega	za gotovo	sirotini besplatno	dobro-tvor. ustan.	rastur.	svega	saldo za 1. juni
		kilograma			kilograma					
1	Nesejano pšenično brašno .	120.965	—	120.965	61.582	51.929	7.202	52	120.965	—
2	Sejano pšenično brašno belo .	708.482	—	708.482	391.125	16.758	4.889	344	413.116	295.366
3	Kukuruzno brašno . . .	279.827	1.194	281.021	15.691	263.349	962	9	280.001	1.010

Hlebne karte su uvedene u život 16. Juna koje su važile za kupovinu brašna ili hleba.

Karata je izdato:

1916. god.	Hlebne karte		Hlebne karte za kafane i kuhinje	Ukupan broj izdatih hlebnih karata
	za decu ispod 6 god.	za odrasle		
Juni	2.830	34.180	812	37.822
Juli	5.405	41.627	1.841	48.873
Avgust	5.369	41.234	2.616	49.219
Septembar	5.540	43.727	2.991	52.258
Oktobar	5.555	43.779	1.290	50.624
Novembar	5.312	43.397	736	49.445
Decembar	5.282	42.073	828	48.183

Po uvedenju hlebnih karata u život, Opštinska Uprava je odredila 30 hlebara kojima je izdavala brašno iz svojih magacina te su mesili hleb i prodavali stanovnicima po hlebnim kartama. Dnevni obrok hleba je bio: za decu do 6 godina 200 grama, a za odrasle 400 grama.

Od 1. Oktobra dnevni obrok hleba je bio za decu do 6 godina 135 grama, a za odrasle 200 grama.

Tako je stanovništvo kod pekara moglo uzimati hleb a ko je sam hteo mesiti hleb, taj je dobijao brašna na opštinskim prodavnicama.

Prodavnica brašna i namirnica ustanovljeno je 7 za ljudsku i 1 za stočnu hranu.

Ukupna količina stanovništvu izdatog brašna od 16. Juna do 31. Decembra iznosi:

Redni broj	Vrsta robe	U l a z			I z l a z					
		količina	višak	svega	za gotovo	besplatno siratinji	dobro- tvorn. ustanov.	rastur.	svega	saldo za 1917
		kilograma			kilograma					
1	Pšenično brašno nesejano	612.424	—	612.424	578.620	19.218	9.463	5.123	612.424	—
2	Pšenično brašno sejano i belo	1.401.679	3.413	1.405.092	1.222.793	244	19.324	5.879	1.248.240	156.852
3	Brašno ječmeno	50.000	—	50.000	49.469	9	—	522	50.000	—
4	Brašno kukuruzno	402.404	1.201	403.605	388.623	13.005	1.513	404	403.545	60

A radi snabdevanja stanovništva i ostalim životnim namirnicama, Opštinska Uprava se starala za neposrednu nabavku i ostalih životnih namirnica od kojih je u 1916. godini izdala na svojim prodavnicama sledeću količinu:

Redni broj	Vrsta robe	U l a z			I z l a z					
		količina	višak	svega	za gotovo	besplatno	dobro- tvorn. ustan.	za opštin. potr.	na rastur.	saldo za 1917.
		kilograma			kilograma					
1	Kafa	13.724	—	13.724	13.689	2	33	—	—	13.724
2	Konjak	75	—	75	75	—	—	—	—	75
3	Svajcarski sir	136	—	163	155	—	—	—	8	163
4	Makarona	749	—	749	749	—	—	—	—	749
5	Tarana	3.687	16	3.703	3.703	—	—	—	—	3.703
6	Aleva paprika	360	17	377	346	—	20	—	9	375
7	Griz	9.669	—	9.669	3.572	—	445	—	71	4.088
8	Sećer	331.759	—	331.759	292.157	1	1.160	—	2064	295.382
9	Milikerc sveža	284	—	284	284	—	—	—	—	284
10	Kukuruz	11.182	—	—	2.103	13	—	8.123	893	11.132
11	Krompir	159.280	—	159.280	23.788	127.620	5.095	2.177	600	159.280
12	So	103.611	—	103.611	89.842	1	2.098	75	60	92.077
13	Mast	1.39	—	1.392	—	—	1.088	3	—	1.091
14	Pasulj	3.005	—	3.005	—	—	2.988	17	—	3.005
15	Crni luk	23.838	—	23.838	17.262	—	1.299	809	—	19.370
16	Pirinač	98	20	118	79	—	39	—	—	118
17	Sapun za veš	23.079	—	23.079	21.339	—	870	90	—	23.029
18	Soea	100	—	100	—	—	—	—	—	100
19	Petroleum	15.820	—	15.820	11	—	172	715	—	914
20	Sladak kupus	30.150	—	30.150	15.903	—	5.034	—	—	30.150
21	Kukuruz jarma	9.479	261	9.479	10	—	—	7.099	—	7.109
22	Kukolj i jarma od kukolja	24.088	—	24.088	7.258	—	—	911	—	8.169
23	Mekinje	20.418	—	20.418	16.308	—	—	2.898	—	19.206
24	Ovas	29.867	33	29.900	9.570	—	—	14.398	—	23.968
25	Očinjci	9.044	—	—	8.216	—	—	—	—	8.216
26	Brašno suretl	1.461	—	1.461	704	—	—	—	—	704
27	Seno	124.040	6	124.046	3.500	—	—	67.975	—	71.475
28	Slama	5.000	—	5.000	—	—	—	2.128	—	2.128
29	Drva	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Ugalj	167	—	167	—	—	—	167	—	167

Pošto je mleko jedna od najpotrebnijih životnih namirnica, a naročito za porodice sa sitnom decom i bolesnike, snabdevanju beogradskog stanovništva mlekom Opštinska Uprava je poklonila naročitu pažnju time, što je uzela prodaju mleka u svoje ruke.

U sporazumu sa C. i K. Zapovedništvom Beogradskog Sreza i Grada Beograda, Opštinska Uprava je instalirala svoju modernu mlekaru. A po naredbi pomenutog Zapovedništva svi imaoći krava u Beogradu i beogradskom srezu, bili su obavezni donositi mleko Opštinskoj Mlekari, za koje je Opština plaćala po 50 helera od 1 litra.

Na instaliranje Mlekare Opština je utrošila 18.500 kruna.

Prodajna cena mleku je bila 60 helera od 1 litra.

Pošto se teško mogao nabavljati buter, Mlekara je izradjivala i izvesne količine butera koji je prodavan stanovništvu po 10, a zatim po 12 kruna kilogram.

Mlekara je pokušala i sa proizvodnjom sira. Ali, ma da je i potreba za proizvodnju sira bila velika, ipak, s jedne strane velika tražnja mleka, a s druge nerentabilnost ovoga posla učinilo je, te se od proizvodnje sira ubrzo odustalo.

Za prodaju mleka i butera Opštinska Uprava je ustanovila 14 prodavnica, no pošto se uvidelo da toliki broj nije bio potreban ukinuto je 6, a ostalo je 8 prodavnica.

O nabavljenom i utrošenom mleku kao i proizvodnji butera i sira pri-
laže se sledeći:

Pregled

primljenog i prodalog mleka i mlečnih proizvoda za vreme od 15. Juna do 31. Decembra 1916.

Mesec	Primljeno u stovarištu		Prodato mleko u centrali Bol. Brčko		Prodato u prodavnicima		Izdato besplatno		Izdato Topšider. Azila		Materinskom Udruženju		Rastur u centrali i u prodavnicama Kalo- Mleko		Utrošeno na ishranu radenika		Utroše- no na izradu sira		Utrošeno na izradu butera		Svega izdato mleka		Sir		Buter		
																							izradjeno kgr.	prodato	izradjeno	prodato	
																											kilograma
Juna (15.-30.)	57.471	—	2.370	45.581	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	72	4.725	—	540	500	53.288	500	444	444 ^{*)}	174	500	174	500
Juli	119.754	500	6.200	107.423	989	1.062	—	—	—	—	—	1.340	011	372	2.388	500	1.068	—	119.854	500	215	215	267	—	247	250	
Av g u s t . .	125.924	500	6.200	112.124	540	661	—	1.875	1.150	1.143	460	372	122	—	2.614	—	2.614	—	126.262	—	11	11	653	500	652	250	
Septembar .	92.235	500	6.000	79.169	169	236	—	4.500	450	1.128	331	210	—	—	1.157	—	92.850	500	—	—	—	—	289	250	293	250	
Oktobar . .	91.414	500	6.200	77.259	535	269	—	4.650	600	593	565	217	—	—	2.385	400	92.174	500	—	—	—	—	596	350	595	350	
Novembar .	65.647	500	6.080	52.411	105	71	500	4.500	600	385	085	120	—	—	2.272	800	66.440	500	—	—	—	—	568	200	571	400	
Decembar .	43.039	500	6.200	34.304	125	76	—	1.550	620	479	575	155	—	—	1	231	800	44.616	500	—	—	—	—	410	600	425	400
Ukupno .	595.487	—	39.250	508.273	463	2.375	500	17.075	3.420	5.070	037	1.518	6.235	500	11.269	500	595.487	—	670	670	2.959	400	2.959	400	—	—	

*) 42 kilograma otpisano.

A da bi se sprečila spekulacija i nenormalno skakanje cena životnim namirnicama na pijacama, po bakalskim i mesarskim radnjama Opštinska Uprava je odredjivala cenovnike najviših cena za prodaju životnih namirnica u varoši.

a) Cenovnik piljarske i bakalske robe:

Redni broj	Naimenovanje	Januar		Februar		Mart		April		Decembar	
		K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
1	Kukuruz	—	30	—	36	—	45	—	60	—	—
2	Kukuruzno brašno	—	40	—	46	—	60	—	70	—	—
3	Pšenica	—	40	—	45	—	70	—	80	—	—
4	Nesejano pšenično brašno	—	50	—	70	—	80	1	10	—	—
5	a) sejano „ „	—	—	—	—	1	—	1	30	—	—
6	b) belo „ „ Nr. 1	—	—	—	—	2	—	1	60	—	—
7	c) „ „ „ Nr. 0	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—
8	Krompir	—	30	—	45	—	65	—	65	—	80
9	Pasulj	—	40	—	55	—	90	1	20	1	80
10	Crni luk	—	60	—	60	—	70	—	70	1	—
11	Beli luk	3	—	4	—	4	—	—	—	4	40
12	Ovčiji sir prevreo	2	50	3	—	3	50	3	—	4	60
13	„ „ mlad	—	—	—	—	—	—	2	50	—	—
14	Kaškavalj	5	—	5	—	—	—	—	—	—	—
15	Presan kupus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40
16	a) Kiseli kupus	—	40	—	50	—	70	—	—	—	—
17	b) Ribanac	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80
18	Kelj	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80
19	Jaja po komad	—	30	—	20	—	20	—	20	—	40
20	Petrolej po litru	—	70	1	—	1	—	1	—	—	—
21	Buter	6	—	6	—	8	—	12 strani	—	12	—
22	Biljno maslo	—	—	—	—	—	—	9	—	(12 kajmak 12	—
23	Mleko	—	50	—	50	—	50	—	60	—	—
24	Kafa	4	—	6	—	15	—	(15 neprž. 16 pržena	—	—	—
25	Šećer	1	50	1	80	2	—	3	—	—	—
26	So	—	60	—	50	—	50	—	—	—	—
27	Pirinač	1	—	2	60	—	—	—	—	—	—
28	Gris	—	80	2	40	2	60	—	—	—	—
29	Riba	1	—	1—2	—	1—2	50	1—2	50	—	—
30	Spanać	—	—	1	—	—	60	—	—	—	60
31	Orasi	1	20	2	—	3	—	3	—	4	—
32	Suve šljive	—	—	—	—	1	20	1	20	2	40
33	Pekmez	—	—	—	—	2	40	2	40	2	—

b) Cenovnik mesa i mesnih proizvoda:

Redni broj	Naimenovanje	Januar		Februar		Mart		April		Juni		Novem-bar	
		K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
1	Govedje meso	2	40	2	40	3	—	3	60	3	40	3	70
2	Teleće „	—	—	—	—	—	—	4	50	4	30	4	40
3	Ovčije „	2	—	1	80	2	—	2	—	3	—	2	80
4	Svinjsko sirovo sa slaninom	—	—	—	—	4	—	5	—	5	—	6	50
5	„ „ bez slanine .	2	80	3	—	3	60	4	—	4	—	5	—
6	„ suvo sa slaninom	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—
7	„ „ bez slanine .	3	50	4	—	5	—	6	—	6	—	7	—
8	Svinjska slanina sirova . .	4	—	4	50	5	—	8	—	7	—	11	—
9	„ „ suva	4	50	5	—	6	—	10	—	8	—	12	—
10	Salo	—	—	5	—	—	—	8	50	9	—	13	—
11	Mast	4	—	5	—	6	—	10	—	11	—	6	—
12	Jagnjetina	4	—	4	—	3	60	12	—	3	—	6	—

c) Cenovnik hleba:

Redni broj	Naimenovanje	Težina kg	Januar		Težina kg	Februar		Težina kg	Mart		Težina kg	April		Težina kg	Oktobar	
			K	h		K	h		K	h		K	h		K	h
1	Crni hleb . .	1	—	50	1	—	70	1-080	—	88	1	1	—	1-280	—	96
2	Beli hleb . .	1	—	70	1	—	90	0-540	—	44	1	1	30	0-640	—	48
3	Proja	—	—	—	—	—	—	0-270	—	22	1	—	80	0-320	—	24

b) Pomaganje sirotinje i dobrotvornih ustanova.

— Rad Sirotinjskog Odeljenja —

Pored posla o staranju za ishranu celokupnog beogradskog stanovništva, pitanje o izdržavanju ratom stvorene sirotinje bilo je za Opštinsku upravu najvažniji posao kroz celu 1916 godinu. Ovaj je posao bivao u toliko veći i dužnost Opštinske Uprave u toliko teža, u koliko je broj nevoljnih iz dana u dan postajao veći.

Prijavljivanje sve većeg broja nevoljnih za Opštinsku pomoć, proisticalo je iz sledećih činjenica:

1. Stalno povećavanje stanovništva u Beogradu koje je dolazilo od vraćanja izbeglica svojim kućama;
2. Ekonomna propast i onih kategorija beogradskog stanovništva, koje su pre evakuacije bile materijalno više ili manje obezbeđene i
3. Privredno-trgovinska depresija, koja je vrlo veliki broj za rad sposobnih lica, onemogućila za materijalno samoodržanje.

Da bi Opštinska Uprava, srazmerno svojim skromnim finansijskim sredstvima, mogla priteći u pomoć onim porodicama koje su u najtežem materijalnom stanju i pružiti pomoć tamo gde je ona najnužnija, ona je odredila da se pomoć izdaže:

1. Onim porodicama koje su sa sitnom decom a bez ikakvih drugih prihoda, stalno na sve članove porodice;
2. Onim porodicama koje imaju odraslije članove, samo na članove za rad nesposobne, a na članove za rad sposobne privremeno;
3. Onim porodicama koje su iz činovničkog, trgovačkog i zanatlijskog staleža privremeno dok nisu dolazile do drugih sredstava za život;
4. U koliko se više javljalo novih porodica za pomoć, u toliko se dotle pomagani broj morao od pomoći odbijati iz onih kategorija privremeno pomaganih koji je našao rada, ili došao do ma koje druge vrste pomoći.

Da bi, dakle, pomoć došla u ruke onih koji su bili najnužniji, Opštinska Uprava je naredila najstrožiju i najsavesniju kontrolu. Radi toga ona je u mesto 5. ustanovila 15 sirotinjskih reonskih kancelarija.

U toku cele 1916. godine prijavilo se za Opštinsku pomoć 12415 lica. Od ovoga broja odpalo je od pomoći 3542 lica.

Uzroci otpadanja od opštinske pomoći su sledeći:

1. Odputovalo iz Beograda	619 lica
2. Upućeno na pomoć Opštini Miloševačkoj	403 ..
3. Upućeno u Azil	45 ..
4. Odbijeno usled poboljšanja stanja	2138 ..
5. Umrlo	157 ..
6. Nije nikako dobilo pomoć	180 ..

Svega 3542 lica

Izdržavanje ratom stvorene siroćinje kretalo se ovako:

a) Statistički pregled porodica koje

Pomagane su porodice pripadale redu	M e s e c a									
	Januara		Februara		Marta		Aprila		Maja	
	Svega	0/0 ¹⁾	Svega	0/0 ¹⁾	Svega	0/0 ¹⁾	Svega	0/0 ¹⁾	Svega	0/0 ¹⁾
Činovničkom	269	8.1	335	10.1	349	10.5	336	10.5	361	10.5
Trgovačkom	310	9.4	337	10.2	351	10.6	352	11.0	246	7.1
Zanatlijskom	711	21.5	677	20.5	682	20.6	666	20.7	932	27.1
Radeničkom	2020	61.0	1960	59.2	1929	58.3	1857	57.8	1904	55.3
Ukupno	3310	100.0	3309	100.0	3311	100.0	3211	100.0	3443	100.0

b) Statistički pregled lica koja su

Godine starosti pomaganih lica	M e s e c a											
	Januara			Februara			Marta			Aprila		
	muških	ženskih	zajedno	muških	ženskih	zajedno	muških	ženskih	zajedno	muških	ženskih	zajedno
0—5	932	906	1838	958	957	1915	930	975	1905	842	900	1745
6—10	897	901	1798	897	972	1869	927	931	1858	853	868	1721
11—15	296	472	768	326	514	840	321	505	826	284	435	719
16—20	61	238	299	58	257	315	55	250	305	53	242	295
21—30	39	896	935	44	845	889	43	824	867	40	799	839
31—40	44	892	936	51	890	941	59	963	1022	53	946	999
41—50	76	495	571	77	511	588	76	508	584	77	505	582
51—60	95	583	578	104	609	713	106	629	735	106	637	743
Preko 60	205	681	886	214	698	912	209	673	942	206	642	908
Ukupno	2645	6034	8679	2729	6253	8982	2786	6258	9044	2574	5968	8542
Od toga za rad sposobno	218	1879	2097	212	2047	2059	213	1949	2162	198	1940	2138

1) Procenat prema ukupnom broju pomaganih porodica.

su pomoć primale u 1916. godini:

M e s e c a													
Juna		Jula		Avgusta		Septembra		Oktobra		Novembra		Decembra	
Svega	^{0/0} 1)	Svega	^{0/0} 1)	Svega	^{0/0} 1)	Svega	^{0/0} 1)	Svega	^{0/0} 1)	Svega	^{0/0} 1)	Svega	^{0/0} 1)
379	10.4	380	10.5	374	10.2	363	10.0	359	9.9	367	10.4	356	10.0
285	7.8	278	7.7	282	7.7	274	7.5	269	7.5	281	8.0	276	7.8
985	27.0	981	27.2	985	27.0	967	26.5	971	26.8	947	26.9	911	25.7
2004	54.8	1972	54.6	2010	55.1	2044	56.0	2020	55.8	1928	54.7	2005	56.5
3653	100.0	3611	100.0	3651	100.0	3648	100.0	3619	100.0	3523	100.0	3548	100.0

pomoć primala u 1916. godini:

M e s e c a																				
Juna			Jula			Avgusta			Septembra			Oktobra			Novembra			Decembra		
muških	ženskih	zajedno	muških	ženskih	zajedno	muških	ženskih	zajedno	muških	ženskih	zajedno	muških	ženskih	zajedno	muških	ženskih	zajedno	muških	ženskih	zajedno
1165	1214	2379	1154	1205	2359	1165	1212	2377	1152	1185	2337	1145	1185	2330	1103	1133	2236	1091	1145	2236
1121	1131	2252	1107	1106	2213	1099	1115	2214	1089	1105	2194	1076	1098	2174	1003	1055	2058	995	1043	2038
441	501	942	422	498	920	429	493	922	416	488	904	405	481	886	391	492	883	391	471	862
26	183	209	26	183	209	26	178	204	20	170	190	21	167	188	20	165	185	20	150	170
42	818	860	44	781	825	43	767	810	37	746	783	37	721	758	35	695	730	31	702	733
38	880	918	38	836	874	39	832	871	33	814	847	33	809	842	32	800	832	36	781	817
48	489	537	49	487	536	50	479	529	48	479	527	47	478	525	47	452	499	43	432	475
130	479	609	128	477	605	126	470	596	123	467	590	121	479	600	118	475	593	100	460	560
342	650	1001	339	654	993	346	636	982	345	639	984	343	640	983	332	642	974	324	658	982
3353	6354	9707	3307	6227	9534	3323	6182	9505	3263	6063	9356	3228	6058	9286	3081	5919	9000	3031	5842	8873
202	934	1136	184	914	1098	173	891	1064	171	896	1067	159	874	1033	163	978	1141	138	875	1013

Sirotinji je izdavana pomoć na sledeći način:

Od 1. Januara do 20. Februara po 350 grama brašna na jedno lice;

Od 21. Februara do 26. Februara po 300 grama beloga brašna na jedno lice;

Od 27. Februara do 19. Marta po 350 grama hlebnog brašna na jedno lice;

Od 20. Marta do 27. Marta nije izdavana pomoć;

Od 28. Marta do 30. Aprila po 200 grama krompira i 300 grama brašna na jedno lice;

Od 1. Maja do 4. Juna po 300 grama brašna na jedno lice;

Od 5. Juna do 18. Juna po 400 grama brašna na jedno lice;

Od 18. Juna do 8. Jula po 1.50 kr. nedeljno na jedno lice;

Od 9. Jula do 15. Jula izdato ukupno 3000 kgrama brašna i u gotovom novcu 8000 kruna — po 1.20 kr. na jedno lice;

Od 16. Jula do 29. Jula nije davato ništa;

Od 30. Jula do 5. Avgusta po 1.20 kr. na jedno lice;

Od 6. Avgusta do 31. Novembra nije izdavata pomoć, i

Od 1. Decembra do 31. Decembra po 1.20 kr. na jedno lice.

Napomena: Za vreme od 31. Maja do 25. Novembra Misija Američkog Crv. Krsta izdavala je pomoć u brašnu opštinskoj sirotinji stalno samo sa prekidom od 17. do 21. Juna.

Ukupan izdatak na ime Opštinske pomoći porodicama ratom stvorene sirotinje:

Brašna 364.508 kgr.	u vrednosti	Kr. 221.253,85
Krompira 101.496 kgr.	„ „	„ 60.635,18
Drva 1751 m ³	„ „	„ 21.012,—
Drugi namirnica	„ „	„ 561,86
U gotovom novcu	„ „	„ 101.968,80
Troškovi za prenos i mlivo a za brašno, koje je Misija Američkog Crvenog Krsta izdavala sirotinji koju je Opština pomagala		„ 32.579,45

Svega Kr. 438.011,14

Osim ove redovne, Opštinska Uprava je ratom stvorenoj sirotinji u izuzetno nužnim slučajevima davala vanrednu trenutnu pomoć u gotovom novcu. Na ime koje je izdato:

M e s e c a	K r u n a			
	porodiljama	doiljama	ostalima	S v e g a
Januara	20	—	398	418
Februara	8	—	45	53
Marta	20	—	85	105
Aprila	510	20	294	824
Maja	50	40	308	398
Juna	100	40	255	395
Jula	280	40	185	505
Avgusta	50	40	361	451
Septembra	60	40	285	385
Oktobra	60	40	204	304
Novembra	—	40	198	238
Decembra	40	40	180	260
Ukupno	2.798	1.198	340	2.336

A za ishranu jače opterećenih porodica, Opštinska Uprava je izdavala na ime pomoći i kuvana jela iz svojih narodnih kuhinja.

Narodne kuhinje su radile i to:

Januara: I. kujna 31 dan II. kujna 31 dan
 Februara: I. „ 16 dana II. „ 16 dana
 Marta: I. „ 21 dan II. „ 23 „

Za ovo vreme je utrošeno namirnica:

Masti i sala 610 kgrama, brašna 420 kgrama, krompira 1600 kgrama, pasulja 2200 kgrama, griza 331 kgram, pirinča 13 kgrama, mesa 25 kgrama, cuboka u vrednosti 684 kr. i 40 helera, crna luka 630 kgrama, aleve paprike 10 kgrama, soli 270 kgrama i drva 21 m³.

Hranu je primalo:

Mesec	U kujni	Primalo hranu		Ukupan broj iz d a t i h porcija
		porodica	članova	
Januar	I.	474	1.552	15.234
	II.	421	1.108	13.159
Februar	I.	502	1.616	7.346
	II.	450	1.286	8.009
Mart	I.	537	1.735	9.256
	II.	466	1.611	10.395
Svega . .				63.399

O besplatnom lečenju, kao i o besplatnom sanjivanju sirotinje izlaže se opširan izveštaj na zasebnom mestu. Ovde se konstatuje samo to: da je za besplatne lekove sirotinji Opštinska Uprava izdala 8300 kr. i 7 helera i da besplatno sanjivanje sirotinje košta Opštinu 10781 kruna.

Na ime babičke pomoći siromašnim porodicama, Opštinska Uprava je isplatila 1733 kruna.

Pored pomaganja tz. opšte i ratom stvorene sirotinje Opštinska Uprava je činila i sledeće pomoći:

Opštinska siročad:

Deca ostala bez roditelja i porodičnih staratelja, primana su na Opštinsko staranje. Po ranijoj praksi deca su davana na negu i staranje privatnim licima, najčešće bliskim srođnicima dečijim, a Opština je na ime dečijeg izdržavanja plaćala određene mesečne sume.

Broj opštinske siročadi iz sume utrošene na izdržavanje vidi se iz sledeće tabele:

M e s e c	Stanje dece prema godinama starosti				Svega dece	Utrošeno kruna
	do 1	2—6	7—12	13—16		
Januara	2	20	52	14	88	865
Februara	2	39	52	14	107	1.050
Marta	2	45	57	14	118	1.160
Aprila	2	46	57	14	119	1.166
Maja	2	45	57	14	118	1.156
Juna	2	46	60	14	122	1.241
Jula	2	45	68	14	129	1.302
Avgusta	2	45	60	14	121	1.246
Septembra	2	45	70	14	131	1.336
Oktobra	2	50	61	14	127	1.295
Novembra	2	47	61	14	124	1.265
Decembra	2	51	61	14	128	1.400
Svega						14.482

b) Dom staraca, starica i siročadi.

Sklonište za uboge starce i starice, kao i decu bez roditelja i staratelja koje niko od privatnih lica nije lteo primiti na negu i staranje t. z. „Dom staraca, starica i siročadi“ održavala je Opštinska Uprava kroz celu godinu sa primernim staranjem da, sklonjenim starcima i staricama poslednje dane njihova života učini što snošljivijim, a decu prihvatiti i dobrom negom i vaspitanjem uputi dalje u život.

Broj izdržavanih staraca, starica i siročadi, koji je u toku godine bio na opštinskom staranju i nezi u Domu i kretanje i mortalitet vidi se iz priloženih statističkih podataka.

Statistički pregled za 1916. god.

o broju, kretanju i mortalitetu izdržavanih staraca, starica i siročadi u opštinskom Domu.

Meseca	Broj staraca i starica po godinama starosti												Izlaz staraca i starica iz Doma			Broj dece po godinama starosti						Broj dece izašlih iz Doma				Ostalo u Domu na kraju meseca					
	do 50		do 60		do 70		do 80		do 90		preko 90	zajedno	otpušteni		umrli	od 4-8	od 9-12	od 13-15	muška	ženska	zajedno	bolovanih	umrlih	otpušten.	pobeglih	staraca	starica	dece	zajedno		
	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.			m.	ž.																m.	ž.
	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.	m.
Januara	—	2	3	2	8	13	11	6	9	6	1	—	61	1	1	7	6	16	24	20	48	12	60	9	—	1	1	24	22	58	104
Februara	—	3	2	2	8	12	10	6	9	9	1	1	63	—	1	5	2	21	26	20	48	19	67	8	1	1	12	25	30	58	103
Marta	—	3	3	3	7	12	12	5	6	7	—	1	59	2	1	8	9	21	29	22	52	20	72	9	—	1	2	18	21	69	108
Aprila	—	2	2	3	7	12	7	5	4	7	—	1	50	1	3	5	1	24	29	23	54	22	76	4	—	—	4	14	26	72	112
Maja	1	3	2	3	9	13	11	7	4	6	1	1	61	—	—	1	4	31	30	22	62	21	83	8	1	—	4	27	29	78	134
Juna	2	3	2	3	7	14	11	6	4	6	1	1	60	1	1	5	3	33	34	23	69	21	90	4	1	2	—	22	29	87	138
Jula	1	3	3	4	7	12	15	7	3	5	1	1	62	2	1	1	4	44	39	25	78	30	108	11	—	9	—	27	27	99	153
Avgusta	2	3	2	4	7	11	15	7	3	4	1	1	60	—	—	1	4	49	44	14	82	25	107	15	—	11	1	29	26	95	150
Septembra	1	3	3	4	10	13	12	8	4	5	1	1	65	1	—	1	—	50	24	22	63	33	96	3	1	56	—	29	34	39	102
Oktobra	1	3	3	4	11	12	12	10	4	7	1	1	69	2	—	2	—	23	15	9	12	35	47	1	—	11	—	28	37	36	101
Novembra	1	3	3	6	10	14	10	9	5	7	2	1	71	1	1	3	5	22	23	12	16	41	57	19	—	10	—	27	34	47	108
Decembra	1	4	4	7	12	13	13	10	5	7	2	1	79	1	—	2	1	31	20	10	26	35	61	9	—	7	—	34	41	54	129
Ukupno .														12	9	41	39	Ukupno . .						100	4	109	23				

Pored broja izloženog u prednjem statističkom pregledu, u Domu su se nalazili na izdržavanju i to: jedan ratni invalid star 27 god. od Januara do Juna meseca; jedan umno ograničen star 27 god. od Februara do konca godine, i jedna gluvo-nema devojka stara 24 god. od Januara do Oktobra kad je upućena u Dom za gluvo-neme.

Od otpuštenih iz Doma upućeni su:

1. u Bolnicu za duševne bolesti: dva starca i jedna starica, koji su umno oboleli;
2. u Materinsko Udruženje dvanaest dece;
3. U Dečije staralište u Topčideru sedamdeset i devet dece;

Od izbegle dece iz Doma vraćeno je ponova u Dom 9 dece.

Obolevanje i umiranje staraca i starica bilo je najvećim delom od staračke iznemoglosti. Deca su болоvala od lakših bolesti od kojih su lečena ambulantnim lečenjem u Domu, a od zaraznih bolesti — 1 slučaj šarlaha, 5 velikog kašlja, i 20 srednjih boginja — lečena su u bolnici za lečenje zaraznih bolesti.

U Domu je ustrojena ambulanta sa malom ručnom apotekom i postavljen je stalan lekar koji je obligatno obilazio Dom dva puta nedeljno, a po potrebi je pozivan. Osim toga ustanovljeno je i naročito kupatilo. Krećenje Doma je vršeno češće, a i dezinfekcija celoga Doma vršena je Maja, Jula i Novembra meseca.

U opšte uzev, higijenskim prilikama kao i ishrani u Domu Opštinska Uprava je obraćala dovoljnu pažnju.

Stan Doma se nalazio: do Maja u zgradi Osnovne škole u Hajduk Veljkovoj ulici, a odeljenje za decu u privatnoj kući u Vojvodjanskoj ulici; od Maja je preseljen u modernu opštinsku zgradu, naročito za taj cilj podignutu pre rata, odakle je usled vojne potrebe preseljen u zgradu u Bogojavljenjskoj ulici.

Izdržavanje staraca, starica i siročadi u Domu u toku 1916. godine koštalo je Opštinsku upravu 46.797 kruna i 87 helera.

Pored opštinske pomoći, izdržavanje staraca, starica i siročadi pomagale su u stvarima, namirnicama i novcu, kao što su vodile i staranje o redu i upravljanju Domom i to: Gdja Ana Franz, koja je bila pokroviteljka Doma od Marta do Oktobra 1916. god i Gdja Izabela Neumann koja je bila pokroviteljka od Novembra 1916. i kao takva stalno ostala.

c) Dom Materinskog Udruženja.

Za odojčad i malu decu bez roditelja vodilo je brigu Materinsko Udruženje pod upravom Gdje Natalije Pavlović.

Ove godine Opštinska Uprava nije davala pomoć u gotovom novcu već u namirnicama. Kretanje dece u Domu vidi se iz sledeće tablice:

Ukupan broj dece	Deca udružena	Deca opštine	Deca privatna	Pola		Smanjena		Ostalo do kraja mes	Meseca	Pola	
				muška	ženska	zbog smrti	uzeta iz doma			muška	ženska
31	8	21	2	16	15	1	—	30	Januara	16	15
36	8	26	2	17	19	—	1	35	Februara	16	19
38	9	27	2	17	21	1	—	37	Marta	17	20
44	13	29	2	20	24	1	—	43	Aprila	19	24
46	15	29	2	20	26	2	1	43	Maja	19	24
52	18	32	2	22	30	5	1	46	Juna	21	25
60	21	37	2	24	36	5	2	53	Jula	24	29
65	25	38	2	27	38	4	3	58	Avgusta	23	35
69	29	38	2	29	40	4	1	64	Septembra	27	37
77	33	42	2	33	44	3	3	71	Oktobra	31	40
79	35	42	2	34	45	3	—	76	Novembra	32	44
82	37	43	2	35	47	2	1	79	Decembra	32	47

Za izdržavanje dece Opština je ukazala sledeće pomoći:

1. U životnim namirnicama 5.035,97 kr.
2. U gorivu 42 m³ u vrednosti 877,— „
3. Oправка zgrade 17,— „

Svega 5.929,97 kr.

Pored opštinske pomoći izdržavanje dece su znatno pomagale u stvarima, namirnicama i novcu i to: Gdja Ana Franz, koja je bila pokroviteljka Doma od Decembra 1915. god. do Oktobra 1916. godine i Gdja Baronica Ida Lang, koja se primila pokroviteljstva Novembra 1916. i na tome mestu stalno ostala.

d) Dom za negu i vaspitanje gluvo-neme dece.

Pošto se uprava „Društva Kralj Dečanski“ nije nalazila u Beogradu, Opštinska Uprava je i ove godine vodila staranje o deci koju je „Društvo Kralj Dečanski“ primilo na svoje staranje pre rata. Kretanje dece u Domu bilo je sledeće:

Meseca	Deca udružena Kralj Dečanski		Deca opštinska		Ukupan broj dece
	muška	ženska	muška	ženska	
Januara	5	2	—	—	7
Februara	5	2	—	—	7
Marta	5	2	—	—	7
Aprila	5	2	—	—	7
Maja	5	2	—	—	7
Juna	5	2	2	—	9
Jula	5	2	2	—	9
Avgusta	5	2	2	—	9
Septembra	5	2	2	—	9
Oktobra	5	2	2	—	9
Novembra	5	2	7	3	17
Decembra	5	2	7	3	17

Na ime izdržavanja ove dece Opštinska Uprava je izdala:

Životnih namirnica u vrednosti 1045 kr. i 98 hel.

14 m³ metara drva 289 ..

Svega 1334 kr. i 98 hel.

Ukupni materijalni izdaci za poimaganje sirotinje i dobrotvornih ustanova u 1916. godini iznose:

1. Ratom stvorena sirotinja	Kr. 438.011,14
2. Trenutna pomoć	.. 2.336,—
3. Narodne Kuhinje	.. 7.439,81
4. Opštinska siročad	.. 14.482,—
5. Dom staraca, starica i siročadi	.. 46.797,87
6. Dom Materinskog Udruženja	.. 6.129,97
7. Dom gluvo-neme dece	.. 1.334,98
8. Lečenje sirotinje	.. 8.300,07
9. Saranjivanje sirotinje	.. 10.781,—
10. Babička pomoć porođiljama	.. 1.733,—

Svega Kr. 537.345,84

c) Socijalni odnosi.

— Rad Administrativnog Odeljenja. —

Po istim principima kao i prošle, i ove je godine Opštinska Uprava nastavila rad na regulisanju raznih privatno-pravnih pitanja, koja proističu iz socijalnih, privrednih, trgovinskih i saobraćajnih odnosa građanskog života. Ovi su poslovi bili u toliko veći, što su C. i K. Upravne Vlasti, za rešenje svake molbe; o otvaranju nove ili prenošenju stare zanatlijske, trgovačke, spekulativne i drugih radnja, za sebe; za izdavanje pasoša; kao i za sva ostala privatno-pravna pitanja tražile Uverenje Opštinske Uprave kojim Opštinska Uprava prethodno utvrđuje ispravnost pojedinog potraživanja.

Tako je Opštinska Uprava u toku 1916. godine izdala:

1. Uverenja za otvaranje novih i prenošenja starih radnji 4048 komada.

U ovaj broj uverenja, ušla su i uverenja na osnovu kojih su pojedini sopstvenici radnji vršili protokolisanje, kao i odredjivanje prokurista dotle postojećih radnji.

Ove vrste uverenja izdavate su po mesecima: Januara 569, Februara 466, Marta 499, Aprila 327, Maja 412, Juna 363, Jula 251, Avgusta 521, Septembra 235, Oktobra 109, Novembra 118 i Decembra 78.

Kako je definitivno odobrenje za vođenje radnji izdavalo C. i K. Zapovedništvo Beogradskog Sreza i Grada Beograda, odnosno Upravno Odeljenje C. i K. Zapovedništva Mosne Brane Beograda, ono je i vodilo evidenciju o stvarno vođenim radnjama.

Po izveštaju odseka za trgovinu i zanate, Upravnog Odeljenja C. i K. Zapovedništva Mosne Brane Beograda, kretanje trgovine, zanata i ostalih radnji u 1916 godini išlo je ovako:

Trgovine.

Vrsta radnje	Broj izdatih dozvola u 1916. god.	Aklionarsko preduzeće	Imaoci dozvola									U toku godine prestale su raditi	Na dan 31. XII. ostalo je da radi
			Pola		podanstvo			Vere					
			muškog	ženskog	Aust.-Ug.	Srpsko	Ostalo	Rimokat.	Ist.-prav.	Mojss.	Ostale		
Agentura i komisionarske radnje	46	1	39	6	11	32	(1) 2	4	10	31	1	5	41
Prodavnice dopis. karata	4	—	3	1	—	4	—	—	1	3	—	—	4
Apoteke	1	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1
Trgovine sa gradjevinskim materijalom	9	—	8	1	1	8	—	1	8	—	—	—	9
Bazar turske robe	2	—	2	—	—	—	2	—	2	—	—	—	2
Cvečarske radnje i trgovine sa cvećem, semenjem i svećama	16	—	7	9	—	15	1	—	14	1	1	—	16
Knjižare	12	1	7	4	2	9	(1) 1	1	7	1	(1) 2	1	11
Delikates-trgovine	23	—	8	15	—	22	1	2	16	4	1	8	15
Drogerije	4	—	3	1	—	4	—	—	4	—	—	—	4
Gvozdjarnice	19	—	15	4	—	19	—	—	16	3	—	1	18
Trgovine sa bojama	3	—	3	—	—	3	—	—	2	1	—	—	3
Galanterijske	12	—	6	6	1	11	—	—	10	2	—	—	12
Trgovine sa živinom	2	—	1	1	—	2	—	—	2	—	—	—	2
Staklarsko-porculan. radnje	18	—	8	10	4	14	—	2	9	7	—	1	17
Trgovine mešovitom robom	147	—	76	71	134	8	5	4	88	55	—	19	128
Sitničarske radnje sa životnim namirnicama	399	—	172	227	7	392	—	14	369	16	—	66	333
Drvarske radnje	24	—	13	11	3	21	—	—	20	3	1	2	22
Piljarske radnje	125	—	50	75	3	122	—	2	120	3	—	8	117
Sitničarske radnje	89	—	49	40	2	85	2	—	33	56	—	11	78
Ugljarske radnje	5	—	4	1	1	4	—	1	2	—	2	—	5
Konfekcione radnje	18	—	11	7	—	18	—	—	10	8	—	3	15
Trgovine sa kolonijalnom robom	53	—	35	18	—	52	1	1	40	10	2	14	39
Trgovine sa životnim namirnicama	210	—	96	114	11	198	1	10	189	10	1	44	166
Kožarske radnje	2	—	1	1	—	2	—	—	2	—	—	1	1
Manufakturne trgovine	108	—	87	21	2	105	1	—	43	65	—	16	92
Trgov. sa poljoprivrednim mašinama	1	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	1
Prenos	1352	2	705	645	183	1151	18	42	1018	280	12	200	1152

Vrsta radnje	Broj izdatih dozvola u 1916. god.	Akcionarsko preduzeće	Imaoci dozvola										U toku godine prestale su raditi	Na dan 31. XII. ostalo je da radi
			Pola		podanstvo			Vere						
			muškog	ženskog	Aust.-Ug.	Srpsko	Ostalo	Rimokat.	Ist.-prav.	Mojš.	Ostale			
Preneto	1352	2	705	645	183	1151	18	42	1018	280	12	200	1152	
Mlekađinice	5	—	2	3	—	5	—	1	4	—	—	1	4	
Trgov. nameštajem (Möbel)	6	—	4	2	—	6	—	—	4	2	—	1	5	
Trgov. sa šivaćim mašinama	3	—	1	2	1	2	—	1	2	—	—	1	2	
Trgov. sa nirnberšk. robom	39	—	26	13	2	37	—	1	12	26	—	2	37	
Trgovine sa hartijom i kancelarijskim materijalom .	10	—	6	4	1	9	—	1	9	—	—	—	10	
Trgovina sa paprikom (en gros en detail)	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	1	
Špeditersko-komesionarske radnje	5	—	5	—	—	5	—	—	2	3	—	—	5	
Bakalnice	118	—	59	59	2	115	1	2	106	7	3	15	103	
Trgovine obućom	1	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	
Trgovine sa obućarskim priborom	3	—	2	1	—	3	—	—	3	—	—	1	2	
Trgovine sa pisućim mašinama	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	1	
Trgovine sa električnom i tehničkom robom	6	1	3	2	—	5	(1)	—	5	—	(1)	2	4	
Starinarske radnje	18	—	10	8	—	18	—	1	2	15	—	1	17	
Trgovine rubljem	4	—	2	2	—	4	—	—	4	—	—	—	4	
Menjačke radnje	3	—	2	1	—	3	—	—	—	3	—	—	3	
Vinarsko-rakijske radnje	13	—	12	1	4	9	—	2	10	1	—	—	13	
Trgovine stokom	4	—	4	—	—	4	—	—	4	—	—	—	4	
Ukupno	1592	3	844	745	193	1379	20	52	1186	338	16	224	1368	

**БИБЛИОТЕКА
ОПШТИНЕ ГРАДА БЕОГРАДА
Zanati.**

41

Vrsta radnje	Broj izdatih dozvola u 1916. god.	Akcionarsko preduzeće	Imaoci dozvola										U toku godine prestale su raditi	Na dan 31. XII. ostalo je da radi
			Pola		podanstvo			Vere						
			muškog	ženskog	Aust.-Ug.	Srpsko	Razno	Rimokat.	Ist.-prav.	Mojs.	Razne			
Ašćinice bez pića	84	—	48	36	2	82	—	4	79	1	—	13	71	
Pekari	95	—	75	20	3	90	2	2	84	9	—	6	89	
Radionice veštačkih nogu i utega	1	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	1	
Preduzimači	6	—	6	—	—	6	—	1	5	—	—	1	5	
Pivare	1	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	
Vajari	1	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	
Kačari	2	—	2	—	1	1	—	1	1	—	—	1	1	
Bozadžije	38	—	35	3	—	38	—	—	10	—	28	3	35	
Knjigovešci	9	—	7	2	—	9	—	—	9	—	—	—	9	
Četkari	4	—	2	2	—	4	—	1	3	—	—	—	4	
Pečatoresci	1	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	
Crevari	1	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	
Jorgandžije	7	—	4	3	—	6	1	—	7	—	—	1	6	
Draksleri	2	—	1	1	2	—	—	1	1	—	—	1	1	
Elektro-tehničari	9	—	9	—	1	7	1	2	5	2	—	—	9	
Farbari i hemiski čistači	2	—	2	—	2	—	—	1	—	1	—	—	2	
Čistači soba i prozora	2	—	1	1	—	2	—	—	2	—	—	—	2	
Kasapi i kobasičari	54	—	46	8	4	50	—	10	43	—	1	6	48	
Čevabdžije	13	—	10	3	—	13	—	—	13	—	—	—	13	
Fotografi	9	—	6	3	2	7	—	1	4	4	—	—	9	
Berberi	70	—	36	34	5	65	—	—	69	1	—	9	61	
Kočijaši	1	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	
Polagači parketa	1	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	
Vrtari	2	—	1	1	—	1	1	—	2	—	—	—	2	
Gostionice	239	—	136	103	19	219	1	17	205	11	6	34	205	
Kožari	2	—	2	—	—	2	—	—	2	—	—	1	1	
Stakloresci	15	—	11	4	1	14	—	1	10	4	—	1	14	
Juveliri	4	—	2	2	1	3	—	2	1	1	—	—	4	
Graveri	2	—	2	—	—	1	1	—	1	1	—	—	2	
Lončari	4	—	4	—	1	3	—	3	1	—	—	—	4	
Babice	22	—	—	22	—	22	—	2	20	—	—	1	21	
Hoteli	16	—	12	4	4	12	—	2	10	2	2	4	12	
Šeširdžije i kapari	9	—	7	2	—	9	—	—	5	4	—	2	7	
Kafane	19	—	8	11	2	17	—	3	15	1	—	1	18	
Vodeničari (koji opravljaju vodenice za kafu)	5	—	5	—	—	3	2	—	4	—	1	—	5	
Prodavnice kafe i čaja	7	—	3	4	—	7	—	1	6	—	—	3	4	
Radionice češljeva	3	—	2	1	—	3	—	—	3	—	—	—	3	
Trgovine sa crkvenim utvarima i svešt. odelom	1	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	
Majstori za štimov. klavira	2	—	2	—	—	2	—	1	1	—	—	—	2	
Tašnari	3	—	2	1	—	3	—	—	3	—	—	—	3	
Poslastičarnice	21	—	11	10	2	18	1	5	12	4	—	5	16	
Korpari	2	—	1	1	—	2	—	—	2	—	—	—	2	
Kazandžije	2	—	1	1	—	2	—	—	2	—	—	—	2	
Prenos	793	—	510	283	56	627	10	64	644	47	38	94	699	

Vrsta radnje	Broj izdatih dozvola u 1916. god.	Akcionarsko preduzeće	Imaoci dozvola										U toku godine prestale su raditi	Na dan 31. XII. ostalo je da radi
			Pola		podanstvo			Vere						
			muškog	ženskog	Aust.-U.	Srpsko	Razno	Rimokat.	Ist.-prav.	Mojs.	Razne			
Preneto	793	—	510	283	56	627	10	64	644	47	38	94	699	
Čurčije	5	—	4	1	—	5	—	—	4	1	—	1	4	
Pogrebna preduzeća	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	1	—	
Moleri i farbari	15	—	14	1	1	14	—	3	11	—	1	3	12	
Zidari i tesači	9	—	9	—	—	9	—	1	8	—	—	—	9	
Majstori mišolovki i roštilja	1	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	
Mehaničari	5	—	4	1	—	5	—	1	4	—	—	—	5	
Prodaja kolača po ulicama	50	—	11	39	—	50	—	2	46	2	—	5	45	
Livci gvozdja i metala	1	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	
Mašamodske radnje	14	—	1	13	—	13	1	1	10	3	—	1	13	
Mlinari	6	—	6	—	—	6	—	—	4	2	—	—	6	
Majstori muzičkih instrumenata	2	—	2	—	1	1	—	1	1	—	—	—	2	
Opančari	22	—	9	13	—	22	—	1	21	—	—	3	19	
Papudžije	6	—	4	2	—	6	—	—	6	—	—	1	5	
Terzije	1	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	1	
Pletari stolica i trske	3	—	3	—	—	3	—	1	1	1	—	—	3	
Fabrikanti ruma, likera i sirčeta	2	—	2	—	1	1	—	—	1	1	—	—	2	
Strugare	1	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	
Sedlari	12	—	8	4	1	11	—	2	8	2	—	—	12	
Sapundžije	3	—	—	3	—	3	—	1	2	—	—	—	3	
Užari	4	—	2	2	1	3	—	1	3	—	—	—	4	
Sitari	2	—	1	1	—	2	—	—	2	—	—	—	2	
Fabrika sode	1	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	
Limari	27	—	24	3	3	24	—	5	11	11	—	1	26	
Fabrike špiritusa	2	1	1	—	—	1 (1)	—	1	—	—	(1)	—	2	
Kamenoresci	3	—	2	1	—	3	—	3	—	—	—	—	3	
Ljuljaške	1	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	
Fabrika amrela (kišobrana i suncobrana)	2	—	1	1	—	2	—	—	1	1	—	—	2	
Oštrači — Šlajferi	4	—	4	—	—	4	—	—	3	1	—	—	4	
Bravari	39	—	30	9	2	37	—	6	33	—	—	5	34	
Krojači	83	—	67	16	6	77	—	14	55	11	3	4	79	
Kovači	17	—	15	2	1	16	—	1	15	—	1	—	17	
Firmopisci	2	—	1	1	—	2	—	—	2	—	—	1	1	
Čistači obuća	5	—	2	3	—	5	—	—	5	—	—	—	5	
Obučari	128	—	114	14	5	123	—	6	112	8	2	9	119	
Tapacireri	4	—	4	—	1	2	1	1	1	2	—	—	4	
Stolari	48	—	46	2	3	45	—	6	41	1	—	1	47	
Preduzeće za vojno uniformisanje	2	—	2	—	2	—	—	1	—	1	—	1	1	
Časovničari	21	—	15	6	2	19	—	3	16	1	1	—	21	
Trukernica	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	1	
Voskari i lecederi	11	—	7	4	—	11	—	—	11	—	—	—	11	
Kolari	8	—	8	—	1	7	—	5	3	—	—	1	7	
Pegleri	17	—	4	13	2	15	—	4	10	1	2	2	15	
Prenos	1384	1	942	441	91	1180	13	135	1102	98	49	134	1250	

Vrsta radnje	Broj izdatih do- zvola u 1916. god.	Akcionarsko preduzeće	Imaoci dozvola										U toku godine prestale su raditi	Na dan 31. XII. ostalo je da radi
			Pola		podanstvo			Vere						
			muškog	ženskog	Aust.-Ug.	Srpsko	Razno	Rimokat.	Ist.-prav.	Moj.s.	Razne			
Preneto	1384	1	942	441	91	1180	13	135	1102	98	49	134	1250	
Pamuklijaši	1	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	
Tkači	2	—	2	—	—	2	—	—	2	—	—	—	2	
Trikotaže	1	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	
Zubni atelje	2	—	2	—	1	1	—	—	—	2	—	—	2	
Ciglane	1	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	
Tesač	1	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	
Prodavnice bombona	29	—	13	16	—	28	1	1	21	7	—	6	23	
Privatna nastava	3	—	3	—	1	2	—	—	2	1	—	—	3	
Ukupno	1424	1	966	457	93	1217	14	137	1128	110	49	141	1283	
Rekapitulacija.														
Trgovine	1592	3	844	745	193	1379	20	52	1186	338	16	224	1368	
Zanati	1424	1	966	457	93	1217	14	137	1128	110	49	141	1283	
Ukupno	3016	4	1810	1202	286	2596	34	189	2314	448	65	365	2651	

Napomena. U ovaj broj radnji ne ulaze one radnje za koje je dozvole izdavalo C. i K. Glavno Zapovedništvo kao što su fabrike, dozvole za uvoz stoke i namirnica iz unutrašnjosti u Beograd i druge radnje.

2. Uverenja za seobe iz stana u stan ili iz radnje u radnju izdato je ukupno 5207, koja su se po mesecima kretala ovako: Januara 536, Februara 675, Marta 609, Aprila 495, Maja 778, Juna 466, Jula 311, Avgusta 336, Septembra 241, Oktobra 290, Novembra 323 i Decembra 147.

3. Uverenja za pasoše izdato je ukupno 7032, od kojih po mesecima dolazi: Januara 379, Februara 818, Marta 1291, Aprila 994, Maja 784, Juna 601, Jula 594, Avgusta 523, Septembra 132, Oktobra 374, Novembra 310 i Decembra 332.

Pasoši su traženi: u cilju trgovine 494; u cilju donošenja namirnica za privatne porodične potrebe 1747; u cilju porodičnog vidjenja i regulisanja drugih porodičnih odnosa 1334; u cilju odseljenja iz Beograda 1414; u cilju doseljenja u Beograd 651; u raznim drugim svrhama 1392.

4. Raznih uverenja, koja su izdavana radi regulisanja mnogostrukih socijalnih privatnih i privatno-pravnih odnosa, na pr.: o podanstvu, svršenoj školi, vojnoj obavezi, svojini, stupanju u brak — u brak je stupilo: Januara —, Februara 5, Marta —, Aprila 1, Maja 8, Juna 16, Jula 11, Avgusta 9, Septembra 4, Oktobra 5, Novembra 10 i Decembra —. Svega 69 bračnih pa-

rova — po socijalnom položaju, zanimanju, nabavci stočne hrane i t. d. i t. d. izdato je ukupno 3210, od kojih dolazi po mesecima: Januara 230, Februara 220, Marta 232, Aprila 149, Maja 340, Juna 267, Julia 265, Avgusta 308, Septembra 171, Oktobra 327, Novembra 449 i Decembra 252.

Prema ovome pregledu, u prvoj polovini godine socijalno i privredno-trgovinsko kretanje stanovništva bilo je jače, jer je u njoj izvršeno 12.064 predmeta prema 6.893 u drugoj polovini godine. Samo je „raznih uverenja“ izdato u drugoj polovini godine više (1772 prema 1442 iz prve polovine), inače je svih drugih uverenja za radnje, za seobu i pasoše bilo više u prvoj polovini godine. Odatle se vidi i slika društvenog života u Beogradu: u prvoj polovini veće kretanje i sredjivanje privatno-trgovinskih odnosa, u drugoj polovini javlja se veća potreba za uveravanjima raznovrsnih ličnih privatno-pravnih odnosa.

Opšti administrativni rad Opštine beleži se sa 44.768 predmeta, od kojih pada na Administrativno Odeljenje 19.497, a na sva ostala Odeljenja 25.271.

Kroz takseni registar prošlo je 25.685 predmeta na koje je naplaćeno 37.341 kr. i 17 helera opštinske i 1.205 kr. i 95 helera državne takse, koji u isto vreme obeležavaju ukupan administrativni poslovni odnos Opštine i građanskog stanovništva u 1916. godini.

d) Sudstvo.

— Rad Opštinskog Suda. —

Delokrug rada Opštinskog Suda kretao se u granicama nadležnosti propisane srpskim zakonima.

Opštinski Sud je u 1916. godini izvršio sledeće poslove:

1. Građanskih parnica	237
2. Komisijski pregled radnji i stanova u vezi sa izdavanjem pod zakup	170
3. Intabulisanje imanja za zaduženje kod pojedinih banaka	241
4. Istupnih krivica	147
5. Obrazovanja masa	101
6. Potvrde isprava	13
7. Otvaranje zapečaćenih stanova	12
8. Otkaz stanova	66
9. Kopiranje akta	14
10. Naplata raznih taksa	17
11. Ovlašćenja za upravu sa imanjima	13
12. Javnih prodaja	2
13. Čuvanja ključeva	1
14. Usinovanja	1
15. Trošarinskih krivica	2

Napomena: Rešavanje istupnih krivica, po naredjenju C. i K. Glavnog Vojnog Zapovedništva, Odelj. 8 Br 4484/1916, od 12. Julia, oduzeto je od opštinske vlasti i preneto za Beograd na Upravno Odeljenje C. i K. Zapovedništva Mosne Brane Beograda. Osim toga, u polovini godine pitanje o otkazivanju stanova prešlo je u smislu srpskog zakona na policijsku vlast.

e) Sanitet i Higijena.

— 1. Rad Opštinskog Saniteta. —

Odmah u početku godine Opštinska Uprava je pristupila obrazovanju svoga Sanitetskog Odeljenja. Pored Dr. Ćire Panića za opštinske lekare angažovani su: 15. Januara Dr. V. Djordjević i Dr. M. Cermanović od kojih je prvi postavljen za šefa lekara; 17. Januara Dr. S. Marković; početkom Februara Dr. V. Dimitrijević i Dr. J. Kujačić; 1. Aprila Dr. M. Protić i Dr. Lj. Djurić; 15. Maja Dr. B. Pijade i 10. Avgusta Dr. M. Miodragović.

Iz Opštinske službe istupili su: Dr. Cermanović 16. Marta; Dr. Panić 1. Aprila i Dr. Kujačić 10. Avgusta.

Opštinski Sanitet je radio:

a) Na lečenju sirotinje.

Radi lečenja sirotinje varoš je najpre podeljena u 5 (26. I. 1916.), a zatim (7. IV. 1916.) u 7 sirotinjskih lekarskih reona, i svaki reon dobio je po jednog lekara koji je lečenje sirotinje vršio besplatno kada se kod kuće bolesnikove pozivao. Osim ove dužnosti lekari su bili obavezni po redu dežurati u Opštinskoj Ambulanti od 10—12 pre i od 4—5 časova po podne i ukazivati besplatnu lekarsku pomoć sirotinji.

Broj ukazanih lekarskih pomoći sirotinji po mesecima:

Meseci	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Svega
U Var. Ambulanti	141	333	535	702	1233	963	1905	1344	1403	1661	1150	904	10.269
Povrede	15	46	36	48	49	37	47	46	58	56	40	66	544
Posete kod kuća .	10	69	75	163	319	251	407	320	211	258	280	169	2.632

Pošto je i predgradje Čukarica prisajedinjeno Beogradu, Opštinski Sanitet je ukazivao lekarske pomoći i siromašnom stanovništvu Čukarice, Senjaka i Djurdjevog Brda na isti način kao i svima ostalim siromašnim stanovnicima Beograda.

b) Rad na suzbijanju zaraze.

Prijavljenih zaraznih bolesti u 1916 godini — po prijavama Opštinskom Sanitetu — bilo je ukupno 512 slučajeva koji su se po mesecima javljali ovako:

Meseci	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Svega
Typhus abdom:	9	4	6	1	—	8	45	37	21	15	3	4	153
Dysenteria:	—	—	—	—	—	5	13	6	4	1	1	1	31
Cholera	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Typhus exanth:	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
" recurr:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Scarlatina:	1	—	1	—	—	1	—	—	1	1	1	1	7
Dyph. croup:	5	5	1	3	1	—	6	2	5	3	12	4	47
Tuss. convul:	—	—	—	—	—	12	2	7	7	—	2	6	36
Variola Vera:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Morbili:	1	—	13	43	51	23	4	—	2	1	—	9	147
Rubeola:	—	—	—	—	—	2	—	—	—	3	—	—	5
Erysipelas	—	—	—	—	1	—	1	2	1	1	1	1	8
Lyssa veridacti:	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Meningit. ep:	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	3
Meningit. tbc.	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2
Varicella	—	—	—	—	—	—	—	1	—	22	30	15	68
Svega	18	13	21	48	53	51	71	56	42	48	50	41	512

U stvari je broj zaraznih bolesti bio nešto veći jer nisu bile sve prijavljene Opštinskom Sanitetu već neposredno Fizikatu C. i K. Zapovedništva Beogradskog Sreza i Grada Beograda, gde je prijavljivanje bilo obavezno.

Kao što se iz priložene tabele vidi u prvoj polovini godine bila je mala zaraza (Morbili) Mrasa i to ponajviše među školskom decom a usled otvaranja škola u proleće. Preko leta razvio se Typhus abdom. (Vrućica) i to najviše na periferiji varoši, gde nije bilo vodovoda već se stanovništvo služilo bunarskom vodom. Od ostalih zaraznih bolesti bilo je preko cele godine Dyphtheriae i croupa (gušobolje), zatim za vreme leta Dysenteriae (srdobolje), u drugoj polovini godine Tuss convulsiva (veliki kašalj) i pri kraju godine Varicelle (srednje boginje vodenjače).

Da bi se stalo na put rasprastiranju zaraznih bolesti, Opštinski Sanitet preduzeo je ove mere:

1. 16. Januara izdata je naredba svima opštinskim i privatnim lekarima, da sve slučajeve zaraznih bolesti moraju po zakonu prijaviti nadležnom Varoškom Fizikatu: 14. Februara izdata je od strane Varoškog Fizikata naročita naredba svima lekarima o postupanju sa bolestima, osobito onih lica, koja su od zaraznih bolesti umrla, a 31. Marta pooštrena je naredba Varoškog Fizikata svima lekarima o prijavi i odjavi zaraznih bolesnika i stavljeno im je u dužnost, pod pretnjom sudske kazne, ako po njoj ne budu postupali. Ova je naredba 15. Jula, kada se pojavila zaraza trbušnog tifusa, ponovljena i data su nova potrebna uputstva.

2. Sem ove prve mere — prijave i evidencije zaraznih bolesti — preduzete su od strane Opštinskog Saniteta a u sporazumu sa Varoškim Fizikatom i ostale mere za suzbijanje zaraznih bolesti, na prvom mestu: Izolovanje zaraznih bolesnika kao i kontumaciranje okoline (porodice) razbolelog od pegavog tifusa (Typhus exanthematicus) u naročite domove za izolaciju. Zarazni bolesnici, koji nisu imali nege kod svojih kuća, niti su mogli biti izolovani od zdravih, prenošeni su u C. i K. Zaraznu bolnicu, koja je ustanovljena naročito za lečenje građanskog stanovništva obolelog od zaraznih bolesti.

Kontumaciranje porodica zaraženih bolesnika (*Typhus exanthematicus*) vršeno je u Domu za izoliranje, koji je otvoren pri C. i K. Bolnici za zarazne bolesti, a i Opštinska Uprava je ustanovila svoj naročiti Dom za ove svrhe.

3. Pored ovih dveju mera za suzbijanje zaraznih bolesti preduzeta je i treća: Dezinfekcija stana i stvari zaraznog bolesnika, a prema naredbi i uputstvu Varoškog Fizikata od 16. Februara 1916. god.

Ukupan broj dezenfekcija, koje je izvršio Opštinski Sanitet bio je 629, koje su po mesecima vršene ovako:

Meseci:	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Svega
Formalinom	17	21	23	39	67	62	92	70	69	50	42	22	579
Sumporom	1	3	11	1	1	3	1	1	—	—	2	—	24
Kreolinom*)	—	2	—	—	8	3	2	5	1	—	3	1	25
Rohkarbolom	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Svega	18	26	39	40	76	68	95	77	70	50	47	23	629

Dezinfekcionih aparata bilo je: 16 za formalinsko isparavanje raznog sistema i 2 za isparivanje sumpora, a sa istima su rukovali stručni organi pod nadzorom Opštinskog Saniteta i Varoškog Fizikata. Na materijal za dezinfekciju utrošeno je 600 kruna.

4. Pošto su se krajem 1915., i u početku 1916. godine pojavile Variolae (Velike boginje) u Beogradu i po selima u jačoj meri, C. i K. Zapovedništvo Beogradskog sreza i grada Beograda, naredilo je obavezno kalemljenje protiv boginja.

Kalemljenje je vršeno u dva maha i vršili su ga Opštinski lekari besplatno i na pet raznih mesta. Maja za kalemljenje dobivena je od C. i K. Glavnog Vojnog Zapovedništva. Kalemljeno je svega 45.930 lica i to: prvi put 1692 lica, od kojih sa uspehom 828 ili 49.05%, drugi put 44.238 lica, od kojih sa uspehom 9.475 ili 26.43%. Pošto je broj stanovnika u Beogradu u mesecu Januaru iznosio oko 18.000, a koncem godine oko 50.000 izlazi da je procenat kalemljenih bio oko 90%.

Za limfu i serum utrošeno je svega 83 kr. i 20 helera.

5. U Opštinskom kupatilu vršeno je besplatno kupanje siromašnog stanovništva i

6. Protiv kolere i tifusa — za slučaj pojave ovih bolesti — izdalo je C. i K. Glavno Zapovedništvo naredbu za profilaktično kalemljenje građanstva, sa uputstvom sa kojim su upoznati svi opštinski lekari.

c) Rad Saniteta na kontrolisanju životnih namirnica.

Ovome poslu je Opštinska Uprava poklanjala i u toku ove godine najveću pažnju. Da bi se sprečila prodaja falsifikovane i ukvarene robe, kao i

*) Od trbušnog tifusa i srdobolje nužnici i patosi, pored formalina, dezinfikovani su i kreolinom.

krivo merenje, i da bi se održavala najveća čistoća lokala u kojima se prodaja životnih namirnica vrši, organizovana je sanitetsko-pijačna kontrola. Radi toga je ustanovljen „Zavod za ispitivanje životnih namirnica“, kome je u početku Februara za šefa postavljen Dr. Aleksandar Žega, hemičar sa potrebnim pomoćnim personalom, i postavljeni su trojica stručnih kontrolora za spoljnu službu. Za kontrolu klanja zdrave stoke postavljen je 15. Juna Aleksa Popović veterinar.

Zavod za ispitivanje životnih namirnica izvršio je u toku godine hemijskih analiza na 1474 predmeta, od kojih su bili neispravni 302 ili 20.5%.

Zavod je vršio analize za potrebe C. i K. Vojnih Vlasti, Opštine i privatnih lica.

Da bi kontrola životnih namirnica bila potpuna i rad kontrolora bio jednoobrazan, i da bi sanitetski kontrolor mogao na licu mesta konstatovati: koja je životna namirnica nezdrava, ukvarena, falsifikovana, nezrela i t. d. te da bi prodaju iste mogao odmah obustaviti i Zavodu za ispitivanje životnih namirnica na analizu poslati, Opštinska Uprava je na predlog Sanitetskog Odeljenja propisala nov „Uput za kontrolisanje životnih namirnica po trgovima i radnjama“ kojim je dopunjen „Pravilnik za vršenje sanitetsko-policijske službe u Opštini Beogradskoj od 1905. god.

Rad sanitetskog kontrolora izložen je u sledećoj tablici:

Meseci	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Svega
U ispravnom stanju . .	—	—	—	636	1596	1973	2237	1661	1907	1862	1620	1754	15,246
Poučeno i opomenuto . .	—	—	—	245	717	574	612	759	561	413	565	383	4,829
Predloženo za kaznu . .	—	—	—	27	25	23	24	46	17	2	—	3	167
Svega . .	—	—	—	908	2338	2570	2873	2466	2485	2277	2185	2140	20,242

d) Uredjenje babičke pomoći porodiljama.

Uredjenjem Opštinske sanitetske službe odredjeno je da sve varoške babice prijavljuju Sanitetskom Odeljenju broj izvršenih porodjaja i pobačaja (mrtvo rođenje), a u tome cilju izdalo je i C. i K. Glavno Vojno Zapovedništvo 24. Jula 1916. naročiti „Propis i uputstva o vršenju babičke prakse“.

Radi kontrolisanja i davanja uputstava o babičkom radu držan je više puta „Babički dan“, na kome je Opštinski lekar Dr. B. Pijade vršio kontrolisanja babičkih instrumenata i ostalog pribora za rad, kao i pregledao njihov Dnevnik i vršio propitivanja radi kontrolisanja njihove stručne spreme.

Ukupan broj porođaja i pobačaja u toku 1916. god., bio je u Beogradu:

Meseci:	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Svega
Muških	26	22	39	28	31	22	19	7	6	11	5	13	229
Ženskih	23	25	28	22	30	19	17	17	14	6	5	8	214
Muških	4	3	2	5	1	2	2	1	—	3	1	1	25
Ženskih	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
Svega	53	50	69	55	62	43	38	25	20	20	12	23	470

Od ovoga broja, broj novorođenih za koje je Opštinska Uprava platila babičku pomoć iznosi 151 ili $\frac{1}{3}$ od svih porođaja. Visina babičke takse koju je Opštinska Uprava za siromašne porodilje plaćala bila je: do 7. Aprila 1916. 15—25 kruna prema daljini stana porodilje i babice. Od toga dana taksa je svedena na 10 kruna za običan porođaj i 5 kruna za pobačaj. Ukupno je isplaćeno za 151 porođaj 1733 krune ili prosečno 11 kruna i 50 helera od jednog porođaja.

Varoških babica je prijavljeno u toku godine 32, od kojih su svega 17 ukazivale pomoć opštinskoj sirotinji.

e) Mortalitet.

Ukupan broj smrtnih slučajeva prijavljen Opštinskom Sanitetu bio je:

1. Po vrstama bolesti i mesecima:

Meseci:	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Svega
a) umiranja od zaraz. bolesti													
Typhus abdominalis . . .	1	1	—	1	—	—	3	2	—	3	2	3	16
Dysenteria	—	1	—	—	2	3	3	—	5	3	1	—	18
Variola Vera	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Morbilli	1	—	1	3	—	—	1	—	—	—	—	—	6
Tussis convuls.	—	1	1	2	3	4	5	4	5	—	—	3	28
Diphtheritis-croup . . .	2	6	1	1	1	—	3	—	—	2	—	2	18
Meningitis c. sp. ep. . .	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Tuberculosis pulm. . .	18	38	58	46	49	52	52	37	30	18	33	24	455
Tbc. ostalih organa . . .	—	3	1	—	2	1	—	1	1	6	1	—	16
Meningitis tbc.	3	9	3	8	14	8	2	10	7	7	2	7	80
Ostale zarazne bolesti . .	2	—	4	3	—	1	1	—	—	—	—	—	11
b) umiranja od ostalih bolesti													
Opšta obolenja	35	57	43	39	29	23	32	31	18	14	21	11	353
Bolesti organa za disanje .	11	16	23	34	27	14	11	13	14	5	14	15	197
Bolesti krvi i krv. sudova .	7	9	14	4	8	5	2	13	3	8	5	13	91
Bolesti org. za mokrenje . .	4	4	6	5	8	3	7	8	9	2	7	6	69
Bolesti organa za varenje .	4	8	11	7	18	23	18	26	12	7	15	12	161
Bolesti nervnog sistema . .	6	13	14	13	6	12	12	10	12	6	7	5	116
Izraštaji i guke	4	—	2	3	3	5	4	7	3	2	1	4	38
Povrede i nesretni slučaj. .	4	2	2	2	4	1	5	4	6	2	2	1	35
Samoubistva	—	—	1	—	1	3	1	3	—	—	—	—	9
Nepoznata obolenja . . .	6	—	5	11	—	2	1	—	—	1	3	1	30
Mrtvo rođena deca . . .	4	3	2	5	1	2	2	1	—	3	2	2	27
Svega	112	174	192	187	176	162	165	170	125	89	116	109	1777

2. Po polu i godinama starosti:

Muških							Ženskih							Ukupno
0-1	2-9	10-19	20-39	40-59	60 i više	Svega	0-1	2-9	10-19	20-39	40-59	60 i više	Svega	
86	164	51	111	147	281	840	97	166	90	178	151	255	937	

3. Po mestu: kod svojih kuća 1185, u Varoškoj Bolnici 390, u Bolnici za duševne bolesti 168 i u C. i K. Bolnici za lečenje zaraznih bolesti 34. Svega 1777.

Od tuberkuloze: pluća (455) i drugih organa (96) umrlo je svega 551 lice, što prema ostalim bolestima iznosi procenat od 25.68%.

Od celokupnog broja umrlih lica dobio je od Opštinske Uprave: besplatno grob i kola 1577 lica, a besplatne mrtvačke sanduke 660 lica, što znači da je od 1777 umrlih lica bilo samo 209 čije su porodice mogle platiti pogrebne troškove.

f) Rad na čuvanju zdravlja školske dece.

Pored rada na besplatnom lečenju siromašnog stanovništva, Opštinski lekari vršili su i dužnosti školskih lekara u svome reonu. Svaka Osnovna škola (u Natalijinoj, Makenzijevoj, Hajduk Veljkovoj, Bitoljskoj i Dušanovoj ulici) imala je svoga školskog lekara, kome je stavljeno u dužnost da se stara o čuvanju zdravlja školske dece i vodi računa o sanitetskim i higijenskim prilikama poverene mu škole.

Zdravlje je školske dece bilo u opšte dobro i svega su dve škole zbog zaraze Malih Boginja (Morbilli) za neko vreme morale biti zatvorene, temeljno očišćene i dezinfikovane. Sem toga su školski lekari svu decu kalemili protiv Velikih boginja.

2. Održanje čistoće u varoši.

— Rad odseka za čišćenje ulica i iznošenje smetlišta iz privatnih domova. —

Jedan od bitnih uslova za zdravlje stanovnika jeste čistoća varoši. Ovoj potrebi Opštinska Uprava se trudila da odgovori koliko je u okviru svojih finansijskih sredstava najviše mogla. Radi toga je organizovala dva naročita Odseka koji su se starali o čistoći ulica i iznošenju smetlišta iz privatnih domova.

Uspех ovoga posla vidi se iz priloženih statističkih izveštaja:

a) Statistički pregled

Rada odseka za čišćenje ulica za vreme od 1. Januara do 31. Decembra 1916.

Meseca	Čišćeno — ulica						Izbačeno smetlišta		K o š t a n j e p o s l a																						
	pijaca svaki dan	ulica svaki dan	ulica nedeljno	ulica 15-dnevno	ulica mesečno	svoga pijaca	kola	kgrama	br. nadzornika muških ženstkih	broj tade- nika	broj nadnica	isplaćeno nadnica		broj dnevnica	isplaćeno dnevnicu		UPRAVA				kancelarijski izdatci		materijalni izdatci		ukupni izdatci						
												K	h		K	h	referent	pisari	drugo osoblje	ispla-ćeno		K	h	K	h	K	h	K	h		
																				K	h									K	h
Januara .	2	16	10	9	5	42	975	702.000	4	83	17	2.698	5.231	42	325	1.625	—	1	2	—	350	—	—	—	—	—	7.206	42			
Februara .	2	19	26	45	30	122	498	358.560	4	83	17	2.896	5.718	68	166	830	—	1	1	—	250	—	—	—	—	—	6.798	68			
Marta . .	3	19	40	43	38	143	471	339.120	4	83	17	3.123	6.531	98	157	758	—	1	1	—	270	—	—	—	—	—	7.559	98			
Aprila . .	3	21	43	42	42	151	483	347.760	4	81	19	2.841 ¹ / ₂	5.880	90	161	805	—	1	1	—	270	—	—	—	4	80	6.960	70			
Maja . . .	3	21	44	43	40	151	516	371.520	4	81	19	3.044 ¹ / ₄	7.874	70	172	860	—	1	1	—	300	—	—	—	233	—	9.267	70			
Juna . . .	4	20	42	45	41	152	394	283.680	4	84	24	3.009 ¹ / ₄	7.540	98	148	1.509	60	1	1	3	566	96	—	—	—	—	9.617	54			
Jula . . .	4	21	43	44	40	152	637	415.350	4	77	33	3.127 ¹ / ₄	9.097	01	235	2.397	—	1	1	4	773	—	—	—	—	—	12.267	01			
Avgusta .	3	21	43	44	40	151	690	403.680	4	80	30	3.241 ¹ / ₂	10.664	15	266	2.713	20	1	1	4	768	—	—	—	—	—	14.145	35			
Septembra	3	21	43	44	40	151	675	398.430	4	77	31	3.185	9.343	60	252	2.570	40	1	1	4	800	—	—	—	20	—	12.734	—			
Oktobra .	3	21	44	42	40	150	924	401.920	4	85	23	3.077	10.188	55	295	3.009	—	1	1	4	812	—	20	—	—	—	14.029	55			
Novembra	3	19	40	43	38	143	695	333.920	4	85	23	3.083 ¹ / ₄	9.412	45	238	2.427	60	1	1	4	800	—	20	—	82	20	12.742	25			
Decembra	3	18	20	14	5	70	670	415.280	4	85	23	3.271 ¹ / ₂	9.754	35	266	2.713	20	1	1	4	812	—	20	—	22	—	13.321	55			
							7.628	4.771.220				36.598 ¹ / ₂	97.238	77	2.681	22.218	—				6.771	96	60	—	362	—	126.650	73			

b) Statistički pregled

Rada odseka za iznošenje smetlišta iz privatnih domova.

Meseca	Izvršeno posla					Utrošeno nadnica					Ukupno koštanje posla	
	očišćeno		radilo je kola	izbačeno smetlišta		kočijaških	nadničarskih	nadzor				
	kuća	odelenja		kola	kgrama			rukovaoc	pisari	nadzorn.	K	h
Februara . . .	632	8.349	606	2.934	1.008.850	592 ¹	85	1	1	3	2.096	75
Marta	1.099	15.468	845	4.887	1.700.300	832 ¹	222	1	1	6	2.907	—
Aprila	363	5.128	676	1.960	689.150	733 ¹	108	1	1	6	2.663	—
Maja	986	11.516	1.046	4.579	1.592.000	1.178 ¹	146	1	1	6	5.242	—
Juna	1.140	15.671	846	3.818	1.336.300	830	129	1	2	6	4.397	50
Jula	749	10.257	705	2.740	959.000	721	158	1	2	6	4.098	—
Avgusta	824	11.415	745	2.808	982.800	788 ¹	124	1	1	7	4.371	—
Septembra . . .	1.335	18.089	875	3.111	1.081.910	854 ¹	120	1	1	7	4.623	—
Oktobra	980	9.673	800	2.476	914.250	863 ¹	124	1	1	7	4.666	—
Novembra . . .	1.361	8.062	705	2.258	800.400	734 ¹	118	1	1	7	4.132	—
Decembra . . .	612	8.345	621	1.673	541.450	724 ¹	100	1	1	7	4.043	—
Svega	10.081	121.973		33.244	11.606.410	8.853 ¹	1.434				43.239	25

Najveća je teškoća za vršenje ova obadva posla bila u tome: što Opštinska Uprava nije raspolagala za toliko finansijskih sredstava da bi mogla nabaviti svoj vozni park od 40—50 kola i potrebnim brojem konja, već je pomoću C. i K. Zapovedništva Beograda, sreza i grada Beograda, morala nabavljati kola za iznošenje uličnog smetlišta iz okolnih sela pod kuluk uz nagradu od 5 kruna dnevno, a kola za iznošenje smetlišta iz privatnih domova na isti način pomoću C. i K. Redarstvenog Zapovedništva, od beogradskih kočijaša uz naknadu od 4 krune dnevno. Razume se da tako nabavljena kola, po svojoj tehničkoj opremi, nisu mogla odgovarati potrebi. S druge strane, pri uzimanju kulučara beogradskih kočijaša, moralo se voditi računa i o potrebi varoškog saobraćaja te se je broj kulučara morao ograničavati na najnužniji minimum, usled čega je sam posao morao ramati. Pa ipak, s obzirom na ove teškoće, Opštinska Uprava može reći da je i ovim putem zdravije beogradskog stanovništva uspela zaštititi.

Iz izloženih statističkih podataka vidi se, da je Opštinska Uprava na ove poslove u toku 1916. utrošila i to: za čišćenje ulica 126.650 kruna i 73 helera, a za iznošenje smetlišta iz privatnih domova 43.239 kruna i 25 helera. Međutim do konca Avgusta, taksa za čišćenje ulica, nije naplaćivana, a za vreme od 1. Septembra do konca godine samo je izvršeno zaduženje u sumi od 18.013 kruna i 52 helera po kome i kad bi celokupno bilo naplaćeno ipak bi čišćenje ulica koštalo Opštinsku kasu 118.637 kruna i 21 heler, dok je iznošenje smetlišta iz privatnih domova do konca Juna vršeno besplatno, a od 1. Jula naplaćeno je na ime ove takse svega 15.066 kruna i 90 helera. Prema tome, na održavanje čistoće varoši Opštinska Uprava je iz drugih svojih prihoda platila 154.824 krune i 05 helera.

Osim ovoga posla Opštinska Uprava je dovršila popunjavanje Bare Venecije koji, kad ne bi bilo dovoljnog staranja o higijenskim prilikama varoši, ovaj bi se posao mogao smatrati kao mirnodobski.

Koliko je na ovome poslu uradjeno vidi se iz sledećih podataka:

Rad na popunjavanju bare Venecije

Meseca	Izradjeno posla						Koštanje posla				
	površina m ²		zapremina m ³		čišćenje		nadzornika	broj raden.	ukupan broj nadnica	isplaćeno	
	čišćeno	zadržano	džubre	zemlja	kanala i drenaža duž, m.	mokrol. potoka duž, m.				Kr.	h
Juna	2102	2640	3960	792	—	—	2	47	746	1891	45
Jula	3100	3800	4700	1020	1700	—	2	34	918	2702	05
Avgusta	—	4065	700	2030	—	800	2	26	729	2067	95
Septembra	1200	2800	1560	1840	400	—	2	27	702	1910	25
	6402	13305	10920	5682	2100	800		134	3095	8571	70

Na ime Ličnih i Materijalnih troškova za sanitetsko-higijenske potrebe varoši, Opštinska Uprava je izdala u 1916. godini ukupno Kruna 214.763 i 85 helera.

f) Tehnički radovi i Opštinske nepokretnosti.

— Rad Tehničkog Odeljenja. —

Osim najnužnijih opravki opštinskih zgrada i izvesnih sitnih tehničkih radova, ni u toku 1916., Opštinska Uprava nije mogla preduzimati nikakve veće poslove.

Razlog nije u tome što za veće radove nije bilo potrebe. Na protiv: potreba je postojala ali ostale pogodbe za preduzimanje većih radova nisu postojale, na ime: 1. oskudica finansijskih sredstava; 2. oskudica stručne radne snage i 3. oskudica i velika skupoća građevinskog materijala.

Sa tih razloga radjeni su samo sledeći poslovi: opravljene su zgrade, koje služe za opštinske kancelarije, potom pišace; Marveni Trg koji je bio sav razgrađen; trošarinke stanice i karaule; opštinski magacini; prodavnice životnih namirnica; reonske kancelarije; Ambulanta; Dezinfekcioni zavod i dobrotvorne ustanove; Dom Staraca i starica, Dom Materinskog Udruženja i Dom gluvo-neme dece.

A oporavljenjem finansijskog stanja Opštine, popravljani su i uredjeni parkovi, groblje i javni nužnici. Isto tako izvršene su veće opravke Osnovnih Škola.

Potrebne opravke vodovoda i kanalizacije vršilo je C. i K. Vojno Građevinsko Odeljenje, pošto su ove opštinske ustanove ostale i dalje pod vojnom upravom. Isto je tako C. i K. Vojno Građevinsko Odeljenje vršilo i opravke ulica i drumova u Beogradu.

U kakvoj su razmeri vršeni pojedini radovi pokazuje sledeća tabela, gde su izloženi radovi po utrošenim sumama:

Kategorija radova		Vrednost		Primedba
		Kruna	h	
1.	Zidarsko-gradjevinarski	43.739	36	sa nabavkom materijala
2.	Bravarsko-linarski i livački	12.211	34	" " "
3.	Stolarski	11.173	87	" " "
4.	Staklorezački	7.062	22	" " "
5.	Električarski	3.867	80	" " "
6.	Farbarsko-firmopisački	3.015	47	" " "
7.	Kolarsko-kovački	3.977	—	opravka voznog parka
8.	Vodovodni	600	60	sa nabavkom materijala
Svega		85.647	36	

Osim prednjih, izvršeni su još i sledeći geometarski poslovi. premereno je opštinskog zemljišta u iznosu 300 hektara, premerene su sve beograd. kaldrmisane ulice (158) u 325 hektara, a u cilju naplate takse za čišćenje.

Pored gornjih poslova, izvršen je popis, a gde je bilo moguće i premer, i procena opštinskih nepokretnih imanja, pa je nadjeno: 45 raznih zgrada sa površnom procenom vrednosti od 9.800.000 kruna; 20 praznih placeva u varoši i 8 kompleksa njiva i utrina u vrednosti 10.110.000 kruna.

Usled toga što od evakuisane Opštinske Uprave nije ostalo nikakvih podataka: planova ni akta kao ni katastarskih knjiga i premera, ni kroz celu 1916. god. nisu mogla biti pronadjena sva opštinska imanja, niti su pronadjene mogle biti tačno utvrđene granice. Zato je broj imanja nepotpun a premer i procena su izvršeni površno. Naročito se napominje: da je od pronalaska izostao veliki broj nepokretnih imanja, koja su pre rata otkupljena u cilju presecanja ulica i regulacije varoši.

g) Opštinske finansije.

1. Opštinske takse i poreza.

— Rad Takseno-Poreskog Odeljenja —

Kao i prošle tako je i 1916. godine Opštinska Uprava održala princip naplate samo onih taksa, koje su za Opštinu propisane srpskim zakonima.

Takse su naplaćivane sledeće: trošarinska, pijačna, merinska, klanična, grobljanska, za pravo držanja firmi, za pravo zauzimanja trotoara, za iznošenje smetlišta iz privatnih domova, administrativna, sudska, za pravo stajanja fijakera na odredjenim mestima, za pravo držanja pasa i za popašu.

Van ovih, naplatu ostalih taksa kao: obalarinu, tamis, za čišćenje ulica i t. d. Opštinska Uprava nije sprovedla u 1916. godini i ako je na to po Zakonu o taksama imala prava.

Naplate taksa kretale su se ovako:

1. Trošarina.

Trošarinska taksa naplaćivana je na 6 glavnih trošarinskih stanica i to: Nr. 1 (Topčiderski drum); Nr. 2 (Kragujevački drum); Nr. 3 (Smederevski drum); Nr. 4 (Višnjički drum); Nr. 5 (Savsko pristanište i Nr. 6 (Željeznička stanica), sa još tri podstanice: Bajlonova Pivara, Ratni most na Savi i Marveni Trg kao i na četiri trošarinske karaule, koje posedaju medju stanične puteve. Naplata je vršena po Trošarinskoj Tariifi, a koliko je naplaćeno pokazuje sledeći:

P r e g l e d

Koga mese- ca i koliko naplaceno	Savska stanica		Savski most		Željeznič. stanica		Topčid. stanica		Kragu- jev. st.		Smede- rev. st.		Višnjič. stanica		Bajlono- va piv.		Marve- ni trg		Opštini- ska roba		Svega		Povraće- na tro- šarina		Ukupno	
	Kr.	h	Kr.	h	Kr.	h	Kr.	h	Kr.	h	Kr.	h	Kr.	h	Kr.	h	Kr.	h	Kr.	h	Kruna	h	Kr.	h	Kruna	h
Januara . .	1.268	20	—	—	1.562	25	569	33	451	67	1.237	34	812	72	7.286	25	—	—	—	—	13.187	76	—	—	13.187	76
Februara . .	4.337	43	4.677	07	9.437	80	1.501	08	606	87	1.906	87	1.505	53	6.764	50	—	—	—	—	30.737	13	—	—	30.737	13
Marta . . .	9.059	89	5.944	08	10.925	70	1.604	68	1.006	24	3.505	25	1.738	87	11.000	—	—	—	—	—	44.874	71	—	—	44.874	71
Aprila . . .	2.546	03	3.834	23	8.386	58	1.935	97	1.326	28	2.437	40	1.698	19	13.584	50	712	88	—	—	36.462	06	—	—	36.462	06
Maja	385	75	2.384	71	13.373	43	5.429	74	2.845	68	4.659	44	3.174	26	4.506	—	592	70	—	—	37.351	71	189	70	37.162	01
Juna	1.350	20	371	52	9.366	81	8.317	16	1.978	75	9.352	74	6.594	24	222	50	916	28	—	—	38.470	20	82	50	38.387	70
Jula	1.539	30	—	—	13.556	71	8.741	24	1.251	09	5.768	94	8.616	83	4.176	50	764	50	—	—	44.415	11	371	25	44.043	86
Avgusta . .	3.241	06	—	—	9.437	65	10.063	41	1.404	73	5.576	91	9.749	87	10.297	25	3062	89	—	—	52.833	77	21	—	52.812	77
Septembra .	4.233	41	—	—	5.441	56	4.204	95	1.137	29	13.155	27	12.032	87	2.462	50	1401	64	—	—	44.069	49	—	—	44.069	49
Oktobra . .	2.489	43	—	—	10.877	88	5.661	75	1.711	45	13.404	26	5.266	87	165	50	715	78	—	—	40.292	92	—	—	40.292	92
Novembra .	1.140	12	—	—	13.222	99	5.156	34	1.850	46	4.883	34	4.844	53	—	—	35	80	—	—	31.133	58	—	—	31.133	58
Decembra .	6.008	39	—	—	19.783	39	7.022	54	1.841	61	4.298	68	3.534	23	96	—	53	92	23.539	61	66.178	37	1354*	—	64.824	37
Svega . .	37.599	21	17.211	61	125.372	75	60.208	17	17.502	12	70.186	44	59.569	01	60.561	50	8256	39	23.539	61	480.006	81	2018	45	477.988	36
*) Tantijema trošarinskog osoblja																										

Napomena: 1354 krune isplaćeno je na ime tantijeme službenom trošarinskom osoblju, kao 10% na višak Budžetom predviđenog prihoda, a u smislu čl. 146. „Uredbe o naplati varoške trošarine u Beogradu“.

2. Pijace.

Pijačne takse postoje dvojake: dućani i tezge plaćaju se mesečno unapred i ove zauzimaju lica, koja imaju pravo (koncesije) na stalan rad na pijaci. Razlika je u naplati ovih stalnih dućanskih taksa u tome, što su se ranije dućani i tezge izdavali licitacijom za duže vreme dok se sad izdaju mesečno, te je zato taksa (kirija) fiksirana; taksa (kirija) za zauzimanje zemljišta na pijacama naplaćuje se dnevno prema zauzetom prostoru i količini donešene robe.

Pored pijačnih naplaćivana je na pijacama i merinska taksa a na osnovu „Zakona o opštinskoj merini (kantarinu) od 31. Januara 1896. god.“

Prihodi od pijaca kretali su se ovako:

a) Prihodi Velikog Trga:

Meseca	Od		Od pijačne takse						Ukupno	
	merine		od dućana i tezgi		od zemljišta		Zajedno			
	Kr.	h	Kr.	h	Kr.	h	Kr.	h	Kr.	h
Januara	—	—	—	—	332	80	332	80	332	80
Februara	—	—	—	—	369	30	369	30	369	30
Marta	74	50	—	—	1.460	—	1.460	—	1.534	50
Aprila	109	70	1.930	—	1.380	—	3.310	—	3.419	70
Maja	143	60	2.458	—	1.510	—	3.968	—	4.111	60
Juna	304	45	3.042	50	2.630	—	5.672	50	5.976	95
Jula	345	40	2.967	50	3.120	—	6.087	50	6.432	90
Avgusta	370	30	2.980	—	3.800	—	6.780	—	7.150	30
Septembra	412	40	2.832	50	3.760	—	6.592	50	7.004	90
Oktobra	369	15	2.700	—	3.320	—	6.020	—	6.389	15
Novembra	196	05	2.575	50	3.780	—	6.355	50	6.551	55
Decembra	121	05	2.375	—	2.800	—	5.175	—	5.296	05
Ukupno	2446	60	23.861	—	28.262	10	52.123	10	54.569	70

b) Prihodi Cvetnog Trga:

Meseca	Od		Od pijačne takse						Ukupno	
	merine		od dućana i tezgi		od zemljišta		Zajedno			
	Kr.	h	Kr.	h	Kr.	h	Kr.	h	Kr.	h
Januara	—	—	—	—	1.230	—	1.230	—	1.230	—
Februara	—	—	—	—	1.670	—	1.670	—	1.670	—
Marta	97	42	—	—	336	90	336	90	434	32
Aprila	152	95	1.188	—	819	70	2.007	70	2.160	65
Maja	171	15	1.425	50	1.220	—	2.645	50	2.816	65
Juna	303	40	1.485	50	2.040	—	3.525	50	3.828	90
Jula	338	15	1.895	50	1.626	20	3.521	70	3.859	85
Agusta	305	30	1.953	—	1.920	—	3.873	—	4.178	30
Septembra	364	60	1.888	—	2.520	—	4.408	—	4.772	60
Oktobra	295	25	1.863	—	2.020	—	3.883	—	4.178	25
Novembra	149	90	1.605	50	2.400	—	4.005	50	4.155	40
Decembra	129	85	1.380	50	1.394	80	2.775	30	2.905	15
Ukupno	2307	97	14.684	50	19.197	60	33.882	10	36.190	07

c) Prihodi Palilulskog Trga:

Meseca	Od merine		Od pijačne takse						Ukupno	
			od dućana i tezgi		od zemlji- šta		Zajedno			
	Kr.	h	Kr.	h	Kr.	h	Kr.	h	Kr.	h
Jula	35	40	—	—	140	—	140	—	175	40
Avgusta	129	30	144	—	540	—	684	—	813	30
Septembra	149	05	144	—	580	—	724	—	873	05
Oktobra	79	75	144	—	420	—	564	—	643	75
Novembra	54	50	131	—	240	—	371	—	425	50
Decembra	13	35	136	—	98	—	234	—	247	35
Ukupno	461	35	699	—	2018	—	2717	—	3178	35

Napomena: Po rešenju Opštinske Uprave od 12. Jula 1916. god. upravu i eksploataciju Palilulskog Trga preduzela je Opštinska Uprava u svoje ruke i Trg je otpočeo rad od 15. Jula 1916. godine.

d) Prihodi Marvenog Trga:

Meseca	Trošarina		Merina		Pijačarina		Ukupno		Primedba
	Kr.	h	Kr.	h	Kr.	h	Kr.	h	
Aprila	712	88	—	—	1.288	50	2.001	38	
Maja	592	70	50	15	1.380	—	2.022	85	
Juna	916	28	103	45	1.610	—	2.629	73	
Jula	764	50	189	75	1.420	—	2.374	25	
Avgusta	1718	90	213	55	1.380	—	3.312	45	
Septembra	1401	64	159	30	1.200	—	2.760	94	
Oktobra	715	78	243	05	1.940	—	2.898	83	
Novembra	35	80	216	45	1.120	—	1.372	25	
Decembra	53	92	376	15	1.160	70	1.590	77	
Ukupno	6912	40	1551	85	12.499	20	20.963	45	

Napomena: Marveni Trg je otvoren tek 1. Aprila 1916., pošto su izvršene potrebne opravke zgrada i vaga, i pošto je postavljena cela nova ograda.

Ukupan prihod od svih pijaca iznosio je:

Od pijačnih taksa 101.221 krunu i 40 helera.
Od merine 7.719 „ „ 96 „

Svega 108.941 krunu i 36 helera

Napomena: U sravnenju sa Završnim Računom prihoda prihodi od pijaca ne slažu se sa prednjim izvodom zbog toga, što je pri predaji prihoda sa Marvenog Trga 1343 kruna i 99 helera pijačne takse predato kao prihod od trošarina te je u trošarinski prihod i knjiženo.

3. Klanica.

a) Klanične takse:

Klanična taksa je naplaćivana po propisima „Pravila o slobodnom klanju stoke od 1890 godine“.

Visina takse je bila:

Na ime čega	Arenda od 1 kg.		Arenda od komada		Klanična taksa od komada		Lekarska taksa	
	Kr.	h	Kr.	h	Kr.	h	Kr.	h
Goveda	—	—	26	—	2	50	—	40
Telad	—	20	—	—	—	50	—	10
Ovce	—	—	2	—	—	50	—	05
Koze	—	—	2	—	—	50	—	05
Jagnjad	—	—	1	50	—	50	—	05
Svinje	—	10	—	—	1	50	—	10
Prasad do 10 kg.	—	—	1	50	—	50	—	10
Prasad od 10—20 kg.	—	—	2	—	—	50	—	10

Kretanje klaničnih prihoda zavisilo je u mnogom od naredaba i ograničenja C. i K. Vojnih Vlasti. Na ime: smela se klati samo ona rogata marva koja nije za priplod, ženska telad, junice, melezi (žuto šareni) ispod dve godine a sive (domaća rasa) ispod tri godine od klanja su isključeni; ženska jagnjad ispod godine starosti od klanja su isključena; svinje do 80 kgrama težine u opšte i ženske svinje mlađe od godine dana zabranjeno je klati.

Od 1. Januara do 6. Septembra, kada su po naredbi C. i K. Glavnog Vojnog Zapovedništva uvedena tri bezmesna dana u nedelji (ponedeljak, sreda i petak) klanje je vršeno svakoga dana. Od 7. Septembra do konca godine dopušteno je klanje 4 puta u nedelji.

Klaničnih prihoda je bilo:

Meseca	Arenda		Klanična taksa		Lekarska taksa		Svega	
	Kruna	h	Kr.	h	Kr.	h	Kruna	h
Januara	5.652	20	657	45	92	—	6.401	65
Februara	9.551	80	1.340	10	162	60	11.054	50
Marta	14.123	30	1.832	—	248	85	16.204	15
Aprila	11.576	60	1.321	—	186	85	13.084	45
Maja	14.115	10	1.629	50	221	10	15.965	70
Jun	13.445	40	1.432	50	201	95	15.079	85
Jula	16.924	30	1.814	—	252	15	18.990	45
Avgusta	16.080	—	1.720	50	239	60	18.040	10
Septembra	16.890	10	1.646	—	250	60	18.786	70
Oktobra	18.287	80	1.884	—	271	35	20.443	15
Novembra	20.905	40	2.193	50	308	75	23.407	65
Decembra	28.352	10	3.014	—	408	40	31.774	50
Svega	185.904	10	20.484	55	2844	20	209.232	85

Pored ove takse naplaćeno je od C. i K. kobasičarnice, za 1363 komada zaklanih svinja a 2 kr. svega 2726 kruna.

Od prenosa stočnih pasoša primljeno je 874 krune i 85 helera svega klaničnog prihoda 212.833 krune i 70 helera.

b) Odkup i prodaja cuboka.

Na osnovu čl. 4. „Pravila o slobodnom klanju stoke“, Opštinska Uprava je rešenjem svojim od 4. Februara 1916., odkupljivala govedji i ovčiji cubok i sopstvenicima plaćala po ceni:

1. za govedji cubok:

a) bela i crna džigerica	Kr. 1.50 od komada
b) glava bez mozga i jezika	„ 1.20 „ „
c) slezina	„ —.10 „ „
d) noge	„ —.20 „ „

2. Ovčiji cubok:

a) glava	Kr. —.50 od komada
b) bela i crna džigerica	„ —.50 „ „

Odkup cuboka uslovljavala je potreba jevtinijeg snabdevanja siromašnog stanovništva mesom.

Pored cuboka koji je odkupljivao od zaklane stoke na Opštinskoj Klanici, Opštinska Uprava je dobijala:

1. Od C. i K. Vojne Klanice preko cele godine, govedje noge besplatno;

2. Od C. i K. Vojne Kobasičarnice, u mesecu Januaru i Februaru:

a) 5309 kgrama svinjskog cuboka: glave, džigerice, noge i repove uz naplatu od po 1 krunu od 1 kgrama;

b) svinjskih creva 730 komada po 40 helera od komada, i

c) svinjskog sala sa creva 2080 kgrama po 2 krune od 1 kgrama.

Cenovnik

za prodaju cuboka na Opštinskoj prodavnici u 1916. god.

1. Svinjske glave	1 kgr.	Kr. 1.60
2. Svinjske noge	1 „ „	1.60
3. Svinjski repovi	1 „ „	1.60
4. Svinjska srca	1 „ „	2.—
5. Svinjsko salo	1 „ „	4.—
6. Svinjsko salo od creva	1 „ „	2.—
7. Svinjska džigerica bez srca	1 „ „	1.20
8. Svinjska srca	1 „ „	2.—
9. Svinjska creva	1 „ „	—.60
10. Govedje glave	1 „ „	1.—
11. Govedja crna džigerica	1 „ „	—.80
12. Govedja bela džigerica	1 „ „	—.40
13. Govedja slezina	1 „ „	—.40
14. Govedje noge	po kom.	„ —.40
15. Ovčije glave	„ „ „	—.80
16. Ovčija džigerica sa srcem	„ „ „	1.20
17. Ovčija džigerica bez srca	„ „ „	1.—

Bruto prihod od prodaje cuboka bio je 91.865 kruna i 20 helera.

Na ime isplate cuboka izdato je:

Mesarima	16.357 kruna i 85 helera
C. i K. Vojnoj Kobasičarnici	9.761 „
Svega	26.118 kruna i 85 helera

Prema tome čistog prihoda od prodaje cuboka bilo je 65.746 kruna i 35 helera.

4. Groblje.

Taksa za grobnice i grobove naplaćivana je i to:

a) za veliku zidanu grobnicu	Kr. 1100.—
b) za malu zidanu grobnicu	„ 560.—
c) za veliki grob	„ 12.—
d) za dečiji grob	„ 7.—
e) za mrtvo rodjeno dete	„ 4.—
f) za otvaranje velike grobnice	„ 5.—
g) za otvaranje male grobnice	„ 4.—
h) za otvaranje groba	„ 4.—

Za održavanje grobnica i grobova naplaćivana je godišnja taksa i to:

a) za kapelu	Kr. 100.—
b) za arkadu	„ 40.—
c) za velike grobnice	„ 15.—
d) za male grobnice	„ 10.—
e) za velike grobove	„ 2.—
f) za male grobove	„ 1.—

Za privremeni grob sa ćuprijom naplaćivana je pored takse za grob još i za ćupriju 20 kruna.

Sve ove takse naplaćivane su na osnovu propisa „Provila o Novom Groblju od 1886 godine“ i rešenja ranijih Opštinskih Uprava — pre rata. Izuzetak je učinjen samo kod takse za postavljanje ćuprija u privremenom grobu u toliko, što je ranija taksa bila 12 kruna pa je rešenjem ove Opštinske Uprave — usled poskupljivanja gradje — podignuta na 20 kruna.

Kako je, usled oskudice mrtvačkih sanduka u varoši, Opštinska Uprava preduzela izradu i prodaju drvenih mrtvačkih sanduka, određivane su prodajne cene sanducima prema poskupljivanju materijala.

Stvarno umiranje u 1916. godini bilo je sledeće:

a) besplatno sahranjivani:

1. velikih grobova umrlih u varoši	472
2. velikih grobova umrlih u bolnicama	609
3. dečijih grobova umrlih u varoši	263
4. dečijih grobova mrtvorodjenih u varoši	9
5. dečijih grobova umrlih u bolnicama	66
7. vojničkih grobova umrlih u bolnicama	324
Svega	1743

b) na otplatu je izdato:

1. velikih grobova umrlih u varoši	28
2. dečijih grobova umrlih u varoši	5
3. dečijih grobova mrtvorodjenih	1
Svega	34

c) prodato za gotov novac

1. velikih grobova umrlih u varoši	224
2. dečijih grobova umrlih u varoši	127
3. dečijih grobova mrtvorodjenih	16

Svega 367

Ukupno izdato grobova 2144. Ovoj sumi se dodaje sarana umrlih u prodanim grobnicama 5, sarana u otvaranim grobnicama 73, sahrana u otvaranim grobovima 124, prema tome ukupno umrlih u 1916. godini bilo je 2346 lica.

Osim besplatnih grobova i prenosa Opštinska Uprava je za sahranu sirotinje izdala besplatni mrtvački sanduka i to:

za odrasla lica	387
za decu	276

Vrednost besplatno izdatih sanduka iznosi 10.781 kr.

Na ime grobljanskih taksa primljeno je i to:

1. za 5 velikih zidanih grobnica	Kr. 3300
2. za održavanje grobnica i grobova	„ 2477
3. za obnavljanje prava (turnus)	„ 770
4. za 224 velika groba	„ 2688
5. za 124 dečija groba	„ 889
6. za 16 grobova za mrtvo rodjene	„ 64
7. za 20 čuprija	„ 400
8. za otvaranje grobnica i grobova	„ 841
9. za dužne takse	„ 69

Svega Kr. 11498

Pored toga primljeno je:

Od prodaje mrtvačkih sanduka	Kr. 1701.—
od mrtvačkih kola i vuče	„ 5582.50

Ukupno Kr. 18851.50

Ostalo je na duga:

1. za grobnice	Kr. 2200.—
2. za grobove	„ 375.—
3. za mrtvačke sanduke	„ 387.—
4. za mrtvačka kola i prenose	„ 144.50
5. za održavanje grobnica i grobova	„ 409.—

Svega Kr. 3515.50

Ukupan prihod od grobljanskih taksa, prodaje sanduka i prevoza umrlih iznosi Kr. 22.297.

Napomena: U Završnom Računu Prihoda i Rashoda za 1916. godinu uvedeno je da je bilo:

1. Prihod od grobova, grobnica i sanduka	Kr. 1616.81
2. Rashod na saranu sirotinje	„ 16.—

Medjutim: prihoda je bilo — primljeno u gotovu 18.781 krunu i 50 he-lera, a sahrana sirotinje košta 10781 krunu.

Ova razlika dolazi otuda, što je iz prihoda od grobljanskih taksa i prodaje sanduka odpisano: na izdatak za kupovinu dasaka za mrtvačke sanduke 6399 kruna i 69 helera i za saranu sirotinje 10765 kruna, ili ukupno 17164 krune i 69 helera.

Ovo je učinjeno zbog toga što za kupovinu dasaka za izradu i prodaju mrtvačkih sanduka nije bila predviđena budžetska pozicija, a izdatak na saranu sirotinje prekoračio je budžetom predviđenu poziciju i, da se za ove pozicije ne bi morao tražiti naknadni kredit, rashodi su isplaćeni iz prihoda.

5. Ostale takse.

a) Za pravo držanja firmi, taksa je naplaćivana po propisima srpskog „Zakona o taksama“.

Ovu je taksu platilo 1719 firmi u sumi od 8.577 kruna.

b) Za pravo zauzimanja trotoara, taksa je naplaćivana po propisima srpskog „Zakona o taksama“ i rešenju Odbora Opštine grada Beograda Nr. 3090 od 22. Aprila 1915. godine.

Na ime ove takse primljeno je svega 3.309,50 kr., jer su taksu plaćale samo one radnje koje su iznosile stolove na trotoare.

c) Za iznošenja smetlišta iz privatnih domova — dvorišta, taksa je naplaćivana na osnovu srpskog Zakona o taksama i u visini koju je odredio Odbor Opštine grada Beograda svojim rešenjem Nr. 3875 od 10. Februara 1912. godine.

Visina takse je 10 helera od jednog odeljenja preko 4 m² površine, što je ravno $\frac{1}{2}$ osnovne vodovne takse.

Ovu je taksu platilo svega 1830 domova i to samo za drugu polovinu godine a naplaćeno je svega 15.066,90 kruna.

d) Za pravo držanja pasa, naplaćeno je 11.477,50 kruna, a izdato 1.240 komada psećih maraka.

e) Za pravo držanja pijakera i kola na pijacama, taksu je naplaćivalo C. i K. Redarstveno Zapovedništvo i predalo Opštin. Upravi 2.596 kruna i 50 helera.

f) Za pravo ispaše stoke na opštinskim utrinama, naplaćivalo je Ekonomno Odeljenje Opštinske Uprave u visini: od 10 kruna od 1 grla krupne stoke, a po 1 krunu od jednog vrlo sitne stoke godišnje.

Naplata ove takse zasnovana je na čl. 86. tač. 3. Srpskog Zakona o opštinama.

Na ime ove takse naplaćeno je 1.423 krune.

g) Administrativnu i sudsku taksu, naplaćivalo je Administrativno Odeljenje na osnovu propisa Srpskog i novog Zakona o taksama. Na ime ove takse naplaćeno je 37.436 kruna i 57 helera.

6. Obavezni prilog za pomaganje sirotinje.

Po predlogu Varoškog Odbora i rešenju C. i K. Zapovedništva Beogradskog sreza i grada Beograda, ustanovljen je od 1. Januara 1916. godine obavezni prilog za pomaganje sirotinje.

Plaćanje ovoga priloga bili su obavezni svi sopstvenici otvorenih radnji — trgovina, fabrika, zanata, kafana, spekulativnih i ostalih radnja.

Stopa opterećenja određena je na 2% od bruto dnevnog pazara. Bruto pazari prijavljivali su sami sopstvenici radnja, a tačnost prijave cenio je Odbor od 5 članova Varoškog Odbora.

Na ime ovoga priloga naplaćeno je po mesecima:

		prenos	Kr. 93907.40
Januara	Kr. 7950.10	Jula	„ 19948.70
Februara	„ 12988.70	Avgusta	„ 20641.95
Martá	„ 20353.40	Septembra	„ 25212.65
Aprila	„ 15001.70	Oktobra	„ 2225.60
Maja	„ 19445.60	Novembra	„ 10.—
Juna	„ 18167.90	Decembra	„ 10.—
Za prenos Kr. 93907.40		Svega Kr. 161956.30	

Taksu je platilo:

88 radnji manufakturni	u iznosu ukupno	Kr. 18447.—
14 galanterijskih radnji	„ „ „ „	1891.—
126 sitničaskih „	„ „ „ „	9693.20
219 bakalskih „	„ „ „ „	20849.—
16 gvoždjarskih „	„ „ „ „	2527.—
12 gotovog odela „	„ „ „ „	1329.40
3 gotove obuće „	„ „ „ „	606.—
17 knjižarskih „	„ „ „ „	984.40
4 dečijih igračaka „	„ „ „ „	432.—
18 staklarskih „	„ „ „ „	2851.—
3 platnarske „	„ „ „ „	421.—
3 sobnog nameštaja radnji	„ „ „ „	148.—
12 mašamodskih „	„ „ „ „	647.—
1 šivaćih mašina „	„ „ „ „	54.—
5 kožarskih „	„ „ „ „	605.—
2 optičarske „	„ „ „ „	228.—
3 posmrtno sprema „	„ „ „ „	294.—
11 starinarskih „	„ „ „ „	360.—
8 menjačkih „	„ „ „ „	1591.—
2 cvečarske „	„ „ „ „	88.80
53 delikatesne „	„ „ „ „	6105.—
168 piljarskih „	„ „ „ „	5626.—
2 daščarske „	„ „ „ „	162.—
2 brašnarske „	„ „ „ „	156.—
3 užičkih proizvoda „	„ „ „ „	171.—
2 krečarske „	„ „ „ „	32.40
4 vinarske „	„ „ „ „	900.—
1 drvarska „	„ „ „ „	6.—
6 spekulativnih „	„ „ „ „	450.—
13 mlekađijskih „	„ „ „ „	511.—
13 bozadzijskih „	„ „ „ „	810.—
2 apotekarske „	„ „ „ „	730.—
7 drogerijskih „	„ „ „ „	1393.—
12 hotelijerskih „	„ „ „ „	4768.—
222 kafanske „	„ „ „ „	19090.—

3	agenturske	radnje	u iznosu	ukupno	Kr.	454.—
60	kuhinjskih	..	..	..	..	3120.—
34	duvandižske	..	..	..	..	7283.20
4	likerdžijsko-rakidžijske	rad..	..	..	..	432.—
5	javnih	radnja	..	..	..	2200.—
6	sajdžiskih	..	..	..	..	207.—
28	mesarskih	..	..	..	..	8722.—
2	škembarske	..	..	..	..	152.—
3	čubokarske	..	..	..	..	144.—
4	čevabdžiske	..	..	..	..	248.—
11	kobasičarskih	..	..	..	..	1305.—
7	elektro-tehničkih	..	..	..	..	555.—
16	časovničarskih	..	..	..	..	1207.40
2	tašnersko-kuferdžiske	rad..	..	..	..	68.—
1	kaparska	radnja	..	..	..	16.—
1	bonbondžiska	..	..	..	..	72.—
1	češljarska	..	..	..	..	18.—
2	amreldžiske	..	..	..	..	255.—
1	veštačkih nogu	..	..	..	..	24.—
1	četkarska	..	..	..	..	54.—
87	obučarskih	..	..	..	..	2378.60
69	pekarskih	..	..	..	..	8047.—
25	poslastičarskih	..	..	..	..	1371.20
1	buregdžiska	..	..	..	..	27.—
3	štrikerske	..	..	..	..	26.40
4	užarske	..	..	..	..	392.—
3	jorgandžijske	..	..	..	..	132.—
18	stolarskih	..	..	..	..	302.16
1	rukavičarska	..	..	..	..	20.60
3	papudžiske	..	..	..	..	165.—
8	staklorezačkih	..	..	..	..	287.40
1	šitarska	..	..	..	..	18.—
1	korparska	..	..	..	..	18.—
20	limarskih	..	..	..	..	594.40
6	abadžiskih	..	..	..	..	482.—
21	opančarska	..	..	..	..	2011.—
64	berberske	..	..	..	..	1164.60
3	strugarske	..	..	..	..	108.—
37	krojačkih	..	..	..	..	1974.80
13	kovačkih	..	..	..	..	159.60
3	tkačke	..	..	..	..	46.—
3	pamuklijaške	..	..	..	..	73.—
28	bravarskih	..	..	..	..	427.60
2	čurčijske	..	..	..	..	45.—
1	radnja vodenica za kafu	..	..	..	..	18.—
4	.. saračke	..	..	..	..	85.—
1	.. kolarska	..	..	..	..	52.—
4	knjigovezačke	radnje	..	..	..	212.—
2	terziske	..	..	..	..	42.—
4	podkivačke	..	..	..	..	73.—

1 mehaničarska	radnja	u iznosu	ukupno	Kr.	18.—
2 pečatorezačke	„	„	„	„	132.—
1 kazandžiska	„	„	„	„	12.—
3 sedlarske	„	„	„	„	23.—
12 peglerskih	„	„	„	„	165.70
5 fotografskih	„	„	„	„	202.20
9 voskarskih	„	„	„	„	646.—
7 hemijskog čišćenja	„	„	„	„	88.—
1 majstor za klavire	„	„	„	„	21.—
1 škola pisanja	„	„	„	„	16.—
1 fabrika špiritusa	„	„	„	„	2400.—
2 fabrike sode	„	„	„	„	360.—
1 fabrika kesa	„	„	„	„	84.—
1 „ slamnatih šešira	„	„	„	„	150.—
1 „ tutkala	„	„	„	„	600.—
1 „ čokolade	„	„	„	„	500.—
1 „ sirćeta	„	„	„	„	30.—
2 fabrike rublja	„	„	„	„	156.—
1 pivara	„	„	„	„	2700.—
1 mlin	„	„	„	„	1375.—

Prinavljanje i otpadanje radnji kretalo se po mesecima ovako:

Januara	prijavljeno	964	zatvoreno	43
Februara	prinovljeno	118	„	13
Marta	„	65	„	18
Aprila	„	96	„	23
Maja	„	188	„	22
Juna	„	145	„	46
Jula	„	119	„	119
Avgusta	„	67	„	117
Septembra	„	15	„	26

Obavezni prilog naplaćivan je do konca Septembra. Sume, koje su naplaćene u Oktobru, Novembru i Decembru bile su dugovane sume do konca Septembra.

Pored obaveznog priloga, koji su plaćali sopstvenici radnji, naplaćeno je i od službenog Opštinskog osoblja na ime obaveznog priloga za sirotinju 8882 krune i 29 helera.

7. Državne poreze.

a) Predujam na državni porez:

Naredbom C. i K. Glavnog Vojnog Zapovedništva, Odeljak 10 Nr. 1443/1916., određeno je da varoš Beograd do konca meseca Oktobra mora platiti predujam (akonto) na državnu porezu 1.000.000 kruna.

Po naredjenju C. i K. Zapovedništva Mosne Brane Beograda kao Okružnog Zapovedništva, raspored i naplatu predujma imala je izvršiti Opštinska Uprava.

Da bi predujam bio što pravičnije rasporedjen i u odredjenom roku naplaćen, Opštinska Uprava je obrazovala Odbor od 12 građana koji je raspored predujma izvršio.

U Odbor su ušla ova lica:

1. Kosta Popović, direktor Narodne Banke,
2. Todor Mihailović, trgovac,
3. Ilija Marić, trgovac,
4. Dimitrije Živadinović, trgovac,
5. Dragutin Karaulić, trgovac
6. Golub Janjić, rentijer
7. Dimitrije Šidjanski, industrijalac,
8. Karlo Klos, mesar
9. Denko Stojanović, baštovan
10. Anton Kelner, farbar,
11. Radenko Filipović, kafedžija, i
12. Petar Krajnović, trgovac.

Poslednja 2 člana nisu prisustvovali sednicama Odbora, prvi zbog bolesti, a drugi je bio na putu.

Odbor je odpočeo svoj rad 5, a završio 15. Oktobra i spiskove sa rasporedjenim predujmom predao sa sledećim sprovednim pismom:

Blagorodnom Gospodinu

C. i Kr. Civilnom Komesaru za grad Beograd

Beograd.

Sprovodeći Vam 2 zapisnika pod Nr. 30529 i 30878 u kojima je izvršen raspored predujma na državnu porezu za 1916. godinu i, blagodareći na pažnji i poverenju koje nam je određivanjem u ovaj Odbor od strane C. i K. Civilnog Komesara ukazano, Odboru je čast podneti izvještaj o svršenom poslu, izložiti principe kojima se rukovodio u ovome radu i istovremeno učiniti nekoliko nužnih objašnjenja i napomena. Na ime:

Vi ste nam Gospodine Komesaru u predhodnoj sednici izvoleli saopštiti sledeće:

a) Da je naredbom C. i K. Vojnog Gen. Guvernermana određeno, da stanovništvo grada Beograda ima dati jedan milion kruna predujma na državni porez za 1916 godinu i da određena suma mora biti do 20. tekućeg meseca i naplaćena;

b) zbog toga što se usled kratkoće vremena ne može redovnim zakonskim postupkom izvršiti porezivanje, a da bi se posao ipak na preme i što pravičnije izvršio, Vi ste nas izvoleli odrediti da mi, a u Vaše ime, izvršimo raspored predujma;

c) da će formalni razrez državne poreze tek docnije sledovati dok C. i K. Vlasti uredi odeljenje za redovno razrezivanje državne poreze i da će zbog toga, licima kojima ovaj Odbor bude rasporedio eventualno manju sumu no što je njihovo pravo stanje biti ostatak naplaćen naknadno, dok će lichina, koja sada budu jače opterećena, višak biti priznat kao uplata poreze za 1917. godinu.

Dižeći se toga saopštenja, Odbor se u svome radu nije mogao držati principa — opterećivanja celokupnog stanovništva grada Beograda — već

samo jednog njegovog dela na ime: imućnijeg koje je u stanju da u srazmerno kratkom vremenu može i uplatiti raspoređenu sumu. S druge strane, Odbor je morao imati u vidu veliku skupoću života i jaku privredno trgovinsku depresiju koja vlada u Beogradu, a koja je prirodna posledica svet-skoga rata, te je zato i namerno morao sasvim izostaviti od ovoga opterećenja sva ona lica, čiji prihodi ne prelaze sume koje su neophodno potrebne za održanje lične egzistencije.

Ma da je Odbor imao stalno na umu, da u svome radu bude potpuno pravičan, on ipak veruje da je kod izvesnih lica mogao i pogrešiti u oceni snošljivosti poreskog opterećenja, bilo da ih je opteretio manje ili više no što je njihova današnja finansijska moć. Ali, ako je to negde i učinio, Odbor sme slobodno izjaviti: da nijednu pogrešku nije učinio namerno.

Da je se Odbor trudio da u svome radu postigne što veću pravičnost, a da ipak odgovori svome postavljenom zadatku, dokaz je u sledećem:

1. Što kratkoća vremena za izvršenje ovoga posla nije dozvolila Odboru da sa više sistema udje u ovaj posao. Opšte prijavljivanje prihoda za porezivanje moralo je izostati i zato se Odbor morao u glavnom rukovoditi samo ličnim poznavanjem ljudi. Spisak plataca obaveznog priloga za sirotinju, koji je naplaćivala do sad Opština, mogao je poslužiti samo za polaznu tačku rada Odborskog, ali nije nikako mogao biti pouzdano merilo sposobnosti opterećivanja državnim porezom.

2. Što je srazmerno jače opteretio one radnje i trgovine, koje su za vreme rata po skupljaj ceni prodavale svoju robu, i na taj način iz rata izvlačile ekstra-profit, dok je radnje koje su ratnim događajima oštećene, ili manje opteretio ili ih i sasvim od ove poreze poštediti.

3. Što je od 1708 radnji, koliko ih danas po dobivenem obaveštenju ima otvorenih, porezao samo 948, a 769 sasvim od ovoga poreza poštediti, jer prihodi njihovih vlasnika, po mišljenju Odbora, ne prelaze minimum potreba za održavanje njihovih porodica, i

4. Što je porezao svega 70 sopstvenika zgrada, a sve ostale oslobodio ovoga poreza, bilo zato što ne primaju nikakvih kinija, bilo zato što suma prihoda takodje ne prelazi minimum potreba za njihov život.

Odbor je gotov priznati Vam, da su izvesni sopstvenici radnji i imanja opterećeni i više no što bi redovnim porezivanjem bili opterećeni; ali, Odboru služe za opravdanje i takvog rada dva jaka razloga, na ime: što će im, po Vašoj izjavi, višak biti priznat u idućoj godini i drugo, što je po našelima pravde bogatijem staležu lakše podneti i veće sume opterećenje, jer ih izdaju iz viška svojega bogatstva, nego li što bi i najmanje opterećenje podneli oni društveni redovi kojima današnji prihodi jedva omogućavaju održavanje života.

I na posletku, neka Odboru bude dopušteno, a na osnovu svega napred izloženog, izjaviti: da ovaj način Odborskog rada ne treba nikako da bude merilo C. i K. Poreskim Vlastima za buduću sposobnost porezivanja beogradskog stanovništva, jer su sada izvesna lica, razume se po sticaju prilika, mnogo većim sumama opterećena no što bi u redovnom porezivanju bila opterećena, dok su druga lica isto tako bogata koristila se bilo ču-
stvom iz Beograda bilo Odborskim nepoznavanjem njihovog stanja, te su tako sasvim izbegli snošenje porezivanja njihovoga bogatstva.

Nadajući se da smo odgovorili i Vašem poverenju i pravičnosti prema stanovništvu grada Beograda beležimo se

16. Oktobra 1916. god.
Beograd.

Članovi Odbora

Golub Janjić s. r.
Dim. J. Živadinović s. r.
Todor J. Mihailović s. r.
Ilija Marić s. r.
Denko Stojanović s. r.
Kosta Popović s. r.
Karlo Klos s. r.
Dragutin Karaulić s. r.
Dim. Šidjanski s. r.
Anton Kelner s. r.

Delovodja:

Luka Pavićević s. r.

Od rasporedjene sume naplaćeno je:

1. Na prihod od imanja i kapitala od 67 lica	Kr. 168.500.—
2. Na prihod od radnji od 942 lica	„ 851.930.—
3. Od 8 novčanih zavoda	„ 60.000.—

Svega naplaćeno Kr. 1.080.430.—

Ostalo nenaplaćeno od 3 lica na prihod od imanja i na njihove prihode stavljena je zabrana za sumu od 12.000 kruna.

Opštinska Uprava je svojim rešenjem smanjila osmorici sopstvenika radnji porezni predujam za 8220 kruna, i Opštinska Uprava je sasvim oslobodila plaćanja porezanog predujma 6 lica za sumu od 1230 kruna.

Sve naplaćene sume Opštinska Uprava je u odredjenom roku predala Blagajni Upravnog Odeljenja C. i K. Zapovedništva Mosne Brane i grada Beograda.

b) Naplate državne trošarine na rakiju:

Po naredbi Upravnog Odeljenja C. i K. Zapovedništva Mosne Brane i grada Beograda, Opštinska Uprava je izvršila popis rakije, a zatim po naredjenju istog Zapovedništva ENo. 5693 od 14. XI. 1916., izvršena je i naplata državne trošarine na rakiju.

Trošarina je naplaćena na 28.789 litara meke, i 5.363 litara i 500 grama ljute rakije u ukupnoj sumi od 18.767 kruna i 07 helera, i predata Blagajni Upravnog Odeljenja C. i K. Zapovedništva Mosne Brane i grada Beograda.

c) Državne administrativne takse:

Po naredjenju C. i K. Glavnog Vojnog Zapovedništva od 22. juna 1916., Opštinska Uprava je vršila naplatu državnih taksa na sva Uverenja koja

je Opštinska Uprava izdavala, i na sve račune koje je isplaćivala. Visina takse određena je novim zakonom o taksama. Na ime držav. takse, Opštinska Uprava je naplatila do 22. Decembra 1916., u gotovom novcu 1.205 kr. i 95 helera, i istu sumu predala Blagajni Upravnog Odeljenja C. i K. Zapovedništva Mosne Brane i grada Beograda.

Od 23. Decembra, ova se taksa ne naplaćuje u gotovom novcu, već u državnim taksenim markama.

h) Budžetiranje.

— Rad Računovodnog Odeljenja. —

Od 1. Januara do konca Avgusta 1916., Opštinska Uprava je sastavljala mesečne budžete. Od 1. Septembra sastavljen je i nadležnom vlašću odobren Budžet za Septembar, Oktobar, Novembar i Decembar. Kako su se po mesecima kretali opštinski prihodi i rashodi pokazuje sledeći:

Tabelarni pregled

odobrenih budžeta za 1916. godinu po mesecima

Odobreno za mesec	R a s h o d								P r i h o d							
	Lični izdatci		Materijal. izdatci		za kupovinu namirnica		Svega		Redovni		od prodaje namirnica		Svega			
	Kr.	h	Kr.	h	Kr.	h	Kr.	h	Kr.	h	Kr.	h	Kr.	h	Kr.	h
Januar . . .	25.610	—	78.440	—	129.650	—	233.700	—	35.100	—	198.600	—	233.700	—		
Februar . . .	27.320	—	79.500	—	129.650	—	236.470	—	35.100	—	198.600	—	233.700	—		
Mart	27.560	—	60.930	—	50.000	—	138.490	—	70.200	—	68.290	—	138.490	—		
April	31.775	—	65.180	—	50.000	—	146.955	—	84.700	—	62.255	—	146.955	—		
Maj	33.475	—	64.825	—	50.000	—	148.300	—	98.300	—	50.000	—	148.300	—		
Juni	39.955	—	83.045	—	50.000	—	173.000	—	105.000	—	68.000	—	173.000	—		
Juli	43.010	—	102.200	—	100.000	—	245.210	—	95.950	—	149.260	—	245.210	—		
Avgust . . .	49.415	—	119.600	—	100.000	—	269.015	—	105.650	—	163.365	—	269.015	—		
Septembar																
Oktobar	242.006	64	1.353.324	75	300.000	—	1.895.331	39	1.571.307	73	640.000	—	2.211.307	73		
Novembar																
Decembar																
Naknadno o- dobreni kre- diti	2.700	—	77.450	50	—	—	80.150	50	—	—	—	—	—	—		
Svega . . .	522.826	64	2.084.495	25	959.300	—	3.566.621	89	2.201.307	73	1.598.370	—	3.799.677	73		

Kako su izvedeni budžeti, koliko je bilo stvarnih izdataka i koliko je ostvareno prihoda pokazuje Završni Račun Prihoda i Rashoda.

1. R a

nabavke i prodaje robe

Ulaz.

Redni broj	Naziv robe	Kupovna cena		Troškovi		Svega	
		K	h	K	h	K	h
1	Brašno pšenično	836.695	20	98.116	83	934.812	03
2	" kukuruzno	71.728	90	22.526	76	94.255	66
3	Krompir	23.024	85	21	—	23.045	85
4	Sećer	661.934	87	9.475	70	671.410	57
5	Sitna so	69.260	—	3.840	—	73.100	—
6	Sapun za veš	150	—	—	—	150	—
7	Griz	8.275	—	—	—	8.275	—
8	Pirinač	—	—	—	—	—	—
9	Konjak	300	—	3	—	303	—
10	Aleva paprika	1.456	—	17	50	1.473	50
11	Sir Ementaler	939	60	1	50	941	10
12	Sveće	624	80	3	—	627	80
13	Makarone	1.800	—	22	50	1.822	50
14	Tarana	5.417	20	122	50	5.539	70
15	Kafa	166.449	80	50	—	166.499	80
16	Pasulj	128	30	—	—	128	30
17	Kukuruz	163.841	50	446	20	164.287	70
18	Mekinja	3.988	10	—	—	3.988	10
19	Morska so u zrnu	—	—	—	—	—	—
20	Drveni ugalj	—	—	—	—	—	—
21	Petroleum	785	—	134	—	919	—
22	Smetlište od brašna	—	—	—	—	—	—
23	Drva	183.485	—	30 237	63	213.722	63
24	Cubok	12.740	85	1 785	—	14.525	85
25	Seno	4.157	—	389	—	4.546	—
26	Svinjska mast	4.209	80	—	—	4.209	80
27	Pšenica	294.572	36	153	10	294.725	46
28	Crni luk	11.410	50	—	—	11.410	50
29	Jarma od kukuruza	—	—	—	—	—	—
30	" " kukolja	—	—	—	—	—	—
31	Graor	3.611	40	—	—	3.611	40
32	Ovas	13.739	60	—	—	13.739	60
33	Očinjci	426	60	—	—	426	60
34	Slama	200	—	200	—	400	—
35	Kupus	7.537	50	300	—	7.837	50
36	Soda za veš	50	—	—	—	50	—
37	Neizlifer. roba	79.155	—	—	—	79.155	—
38	Razne namirnice sa Opštinskog zemljišta	—	—	3.690	—	3.690	—
39	Mleko	286.709	79	7.967	05	294.676	84
40	Buter	5.634	75	—	—	5.634	75
41	Sir	3.617	75	—	—	3.617	75
Svega		2.928.057	02	179.502	27	3.107.559	29

č u n

za 1916. godinu.

Izlaz.

Dato besplatno				Rastur		Prodato		Ostalo za 1917. god.		Svega	
sirotinji		dobrotvornim ustanovama									
K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
65.543	98	33.831	22	4.931	97	2.166.001	83	104.487	98	2.374.796	98
155.709	87	1.586	74	206	42	212.894	11	30	—	370.427	14
60.635	18	3.285	81	172	93	14.760	65	—	—	78.854	57
24	28	2.731	06	4.779	44	641.166	29	90.942	50	739.643	57
—	—	1.165	22	42	48	80.823	80	8.765	84	90.797	34
—	—	2.049	—	550	25	42.759	92	150	—	45.509	17
—	—	145	25	71	—	5.071	66	4.581	—	9.868	91
—	—	15	20	—	—	63	20	—	—	78	40
—	—	—	—	—	—	334	50	—	—	334	50
—	—	105	—	32	—	1.656	88	8	—	1.801	88
—	—	—	—	47	25	940	96	—	—	988	21
—	—	—	84	—	—	703	50	—	—	704	34
—	—	—	—	—	—	2.218	50	—	—	2.218	50
—	—	—	—	—	—	7.257	90	—	—	7.257	90
14	—	476	—	73	75	204.189	44	—	—	204.753	19
—	—	1.395	15	—	—	87	—	—	—	1.482	15
—	—	3.848	17	354	49	10.988	75	22	50	15.213	91
—	—	772	60	—	24	11.551	15	303	12	12.627	11
—	—	—	—	—	—	12	80	—	—	12	80
—	—	—	—	—	—	66	80	—	—	66	80
—	—	903	15	—	—	21	70	21.166	18	22.091	03
—	—	—	—	—	—	371	80	75	70	447	50
21.012	—	33.404	—	52	—	149.561	40	13.002	50	217.031	90
—	—	—	—	—	—	37.702	25	—	—	37.702	25
—	—	2.857	09	—	—	161	—	—	—	3.018	09
—	—	7.939	40	—	—	—	—	2.104	20	10.043	60
—	—	—	—	2	10	—	—	—	—	2	10
—	—	1.250	10	375	50	10.206	74	2.234	—	14.066	34
—	—	—	—	—	—	—	—	1.185	—	1.185	—
—	—	4.108	33	—	—	—	—	4.513	36	8.621	69
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	7.101	92	—	—	4.295	75	2.372	80	13.770	47
—	—	—	—	—	—	325	30	41	40	366	70
—	—	131	30	—	—	—	—	—	—	131	30
—	—	1.510	20	2.303	08	4.280	86	—	—	8.094	14
—	—	—	—	—	—	—	—	50	—	50	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	3.690	—	—	—	—	—	—	—	3.690	—
442	75	11.459	50	2.754	02	309.142	36	—	—	323.798	63
—	—	100	—	2	50	29.491	50	—	—	29.594	—
—	—	—	—	96	60	1.444	40	—	—	1.541	—
303.382	06	125.862	25	16.848	02	3.950.554	70	256.036	08	4.652.683	11

2. Račun gubitka i dobitka

na dan 31. Decembra 1916. godine.

Broj	Rashod	Odobreno za 1916.				Ostvareno za 1916.			
		pozicija		partija		pozicija		partija	
		K	h	K	h	K	h	K	h
	A. Rashodi:								
	I. Redovan Budžet								
	a) <i>Lični izdaci:</i>								
1	Plata predsjedništva								
1	Predsjednik	7.800	—			7.800	—		
2	Podpredsjednik	2.666	64			2.666	64		
3	2 kmeta	4.000	—	14.466	64	4.000	—	14.466	64
2	Plata osoblja sekretarijata								
1	Sekretar	3.360	—			1.760	—		
2	4 pisara: 1 à 200, 1 à 140, 1 à 100, 1 à 90	4.448	18			3.410	—		
3	Pisar na mašini	1.131	82	8.940	—	1.131	82	6.301	82
3	Plata osoblja administrativnog odeljenja								
1	Šef	3.000	—			2.700	—		
2	Pomoćnik	800	—			673	20		
3	Taksator	1.700	—			1.690	—		
4	Protokolista	830	—			740	—		
5	Registrator	650	—			560	—		
6	7 pisara: 1 à 130, 1 à 120, 5 à 90	7.265	—	14.245	—	6.815	—	13.178	20
4	Plata osoblja sudskog odeljenja								
1	Sudija	3.400	—			3.100	—		
2	2 pisara: 1 à 150, 1 à 90	2.030	—			1.980	—		
3	Izvršitelj	840	—	6.270	—	750	—	5.830	—
5	Plata osoblja Ekonomnog odeljenja								
1	Ekonom	3.400	—			1.800	—		
2	Pomoćnik	2.060	—			1.955	—		
3	2 pisara: 1 à 150, 1 à 100	2.730	—			2.730	—		
4	2 poljska čuvara à 80	940	—	9.130	—	940	—	7.425	—
6	Računovodno odeljenje								
	a) Plata osoblja glavne blagajnice								
1	Glavni blagajnik	3.400	—			3.400	—		
2	Likvidator	1.480	—	4.880	—	1.480	—	4.880	—
	Za prenos	—	—	57.931	64	—	—	52.081	66

Broj	Rashod	Odobreno za 1916.				Ostvareno za 1916.			
		pozicija		partija		pozicija		partija	
		K	h	K	h	K	h	K	h
	Preneto	—	—	57.931	64	—	—	52.081	66
7	b) Plata osoblja glavnog knjigovodstva								
1	Šef knjigovodstva	3.160	—			3.160	—		
2	2 pisara 1 à 120, 1 à 105	2.360	—	5.520	—	2.350	—	5.510	—
8	c) Plata osoblja revizije								
1	Revident	2.150	—			2.150	—		
2	Pomoćnik revidenta	920	—			920	—		
3	Pisar	825	—	3.895	—	825	—	3.895	—
9	a) Plata osoblja takseno-poreskog odeljenja								
	Uprava:								
1	Šef	3.400	—			1.800	—		
2	Delovodja	1.140	—			1.140	—		
3	Kontrolor naplata	600	—			600	—		
4	Statističar	480	—			420	—		
5	Pisar za statistiku	1.030	—			1.010	—		
6	Pisar odeljenja	360	—	7.010	—	270	—	5.240	—
10	b) Plata osoblja blagajne i knjigovodstva takseno-por. odeljenja								
1	Blagajnik	1.220	—			1.100	—		
2	Knjigovodja	1.720	—			1.710	—		
3	3 pisara: à 90	2.420	—			2.340	—		
4	3 inkasanta: 1 à 140, 2 à 130	4.240	—			4.240	—		
5	inkasant taksa u parku	450	—	10.050	—	300	—	9.690	—
11	c) Plata osoblja trošarine								
1	Kontrolor	1.940	—			1.940	—		
2	8 starešina stanica: 2 à 100, 2 à 140, 2 à 130, 2 à 120	12.365	—			11.997	53		
3	16 pozornika à 100	14.865	—			14.865	—		
4	2 čuvarke karaula à 50	400	—	29.570	—	400	—	29.202	53
12	d) Plata osoblja Klanice								
1	Veterinar	1.400	—			1.400	—		
2	Nadzornik klanice	1.710	—			1.710	—		
3	Pomoćnik nadzornika	480	—			480	—		
4	Inkasant cubokane	1.860	—			1.860	—		
5	Sekač	800	—			800	—		
6	2 služitelja à 100	1.825	—			1.705	—		
7	Kočijaš	565	—			365	—		
8	Dnevničara	2.900	—	11.540	—	2.812	—	11.132	—
	Za prenos	—	—	125.516	64	—	—	116.751	19

Broj		Rashod	Odobreno za 1916.				Ostvareno za 1916.			
pozicija	partija		pozicija		partija		pozicija		partija	
			K	h	K	h	K	h	K	h
Preneto			—	—	125.516	64	—	—	116.751	19
13	e) Plata osoblja pijaca									
1	Inspektor pijaca	1.040	—			1.040	—			
2	Pomoćnik inspektora	600	—							
3	4 pijačna kontrolora: 1 à 185, 1 à 150, 1 à 140, 1 à 120	5.010	—			4.620	—			
4	2 merača: 1 à 125, 1 à 120	2.455	—			2.135	—			
5	Pomoćnik merača	400	—	9.505	—	400	—	8.195	—	
14	f) Plata osoblja grobljanskog odseka									
1	Nadzornik groblja	1.230	—			1.185	—			
2	2 pisara: 1 à 120, 1 à 100	1.960	—			1.960	—			
3	Magacionar	360	—			360	—			
4	Dnevničari	19.300	—	22.850	—	17.839	95	21.344	95	
15	g) Plata osoblja kupatila									
1	Blagajnik	525	—			525	—			
2	Mašinista	690	—			690	—			
3	Dnevničari	1.800	—	3.015	—	189	—	1.404	—	
16	Plata osoblja tehničkog odeljenja									
1	Šef	1.600	—	1.600	—	200	—	200	—	
17	Plata osoblja građevinskog odseka teh. odeljenja									
1	Šef arhitekta	4.410	—			3.010	—			
2	Podarhitekta	720	—			480	—			
3	2 crtača: à 130	2.240	—			1.880	—			
4	Bravar	480	—			360	—			
5	Figurant	480	—	8.330	—	320	—	6.050	—	
18	Plata osoblja za parkove i vrtove									
1	Vrtar	1.560	—			1.560	—			
2	Čuvar parka	540	—			540	—			
3	Dnevničari	8.970	—	11.070	—	7.271	—	9.371	—	
19	Plata osoblja odseka za smetliške tehničkog odeljenja									
1	Šef odseka	2.790	—			2.790	—			
2	Pomoćnik	1.310	—			1.300	—			
3	Pisar	645	—			585	—			
4	Glavni nadzornik za djubre	1.520	—			1.460	—			
5	7 nadzornika à 90	6.315	—			6.292	50			
6	Nadzornik štala	480	—			240	—			
Za prenos			13.090	—	181.886	64	12.667	50	163.316	14

Broj	Rashod	Odobreno za 1916.				Ostvareno za 1916.			
		pozicija		partija		pozicija		partija	
		K	h	K	h	K	h	K	h
	Preneto	13.090	—	181.885	64	12.667	50	163.316	14
7	Sarač	360	—			90	—		
8	Čistači i nadzornici — dnevničari	92.273	30			91.523	04		
9	Kočijaši i radnici na djubretima	54.700	—			46.624	65		
10	Vozni park — dnevničari	9.200	—	169.623	30	7.548	80	158.453	99
20	Plata osoblja odseka za fekalije								
1	Nadzornik	1.200	—			1.200	—		
2	Čerpadžija	1.080	—			1.080	—		
3	Šafojdžija	720	—			720	—		
4	7 radnika i kočijaša à 120	3.840	—			3.000	—		
5	Pisar	360	—			—	—		
6	Stalmajstor	1.170	—			1.170	—		
7	9 čuvarci klozeta: 1 à 60, 8 à 30	2.070	—	10.440	—	1.640	—	8.810	—
21	Plata osoblja sanitetskog odeljenja								
1	Šef lekar	3.000	—			3.000	—		
2	6 reonskih lekara à 250	11.730	—			11.175	—		
3	Hemičar	1.900	—			1.900	—		
4	Pomoćnik hemičara	860	—			850	—		
5	2 sanitetska kontrolora 1 à 160, 1 à 140	2.940	—			2.854	—		
6	Pisar	770	—			754	66		
7	Mašinski desinfektor	1.520	—			1.360	—		
8	6 desinfektora: 1 à 100, 5 à 90	5.170	—			4.912	50		
9	Bolničarka u ambulanti	1.020	—			1.005	—		
10	Laborant	570	—	29.480	—	570	—	28.381	16
22	Plata osoblja sirotinjskog odeljenja								
1	Staralac sirotinje	3.110	—			3.110	—		
2	2 pisara: 1 à 140, 1 à 90	2.210	—			2.150	—		
3	Nadzornica doma staraca-ica	1.040	—			1.040	—		
4	Posluga u domu staraca-ica, bolničarke, kuvarice, pralje i švalje, 9 à 30	2.430	—	8.790	—	2.224	—	8.524	—
23	Plata osoblja za škole i zabavišta								
1	I zabavište (zabavilja, pomoćnica i famuluska)	600	—			450	—		
2	II zabavište	1.000	—			425	—		
3	11 školskih služitelja	3.910	—	5.510	—	3.910	—	4.785	—
	Za prenos	—	—	405.729	94	—	—	372.270	29

Broj	Rashod	Odobreno za 1916.				Ostvareno za 1916.			
		pozicija		partija		pozicija		partija	
		K	h	K	h	K	h	K	h
	Preneto	—	—	405.729	94	—	—	372.270	29
24	Penzija i plata posluge								
1	Penzioner	1.280	—			1.280	—		
2	Desetar	1.120	—			1.120	—		
3	23 služitelja à 90	18.670	—			17.140	30		
4	Kočijaš	4.870	—	25.940	—	1.687	—	21.227	30
25	Materijalni izdaci za kancelarijske potrebe								
1	Opšti materijal	8.100	—			7.048	54		
2	Kancelarijski materijal	26.800	—			17.729	99		
3	Stampanje knjiga i formulara	2.000	—			700	50		
4	Nabavka nameštaja	800	—	37.700	—	213	—	25.692	03
26	Materijalni izdaci ogrev i osvetljenje								
1	Nabavka goriva i sečenje drva	40.700	—			30.110	60		
2	Osvetljenje kancelarija i ulica	56.700	—	97.400	—	3.606	05	33.716	65
27	Materijalni izdaci za Vozni park								
1	Stočna hrana	44.000	—			26.341	63		
2	Opravlka i održavanje voznog parka	5.400	—			5.239	98		
4	Kov i lečenje stoke	1.200	—			778	10		
3	Čistački pribor i korpe	6.800	—	57.400	—	6.677	55	39.037	26
28	Materijalni izdaci sanitetski								
1	Potrebe ambulate i laboratorije	7.900	—			7.237	84		
2	Limfa i serum	400	—			83	20		
3	Dezinfekciona sredstva	2.400	—			600	—		
4	Lečenje sirotinje	10.500	—			8.300	07		
5	Sahrana sirotinje	9.200	—			16	—		
6	Održavanje groblja	750	—			486	50		
7	Utamanjivanje pasa	3.200	—	34.350	—	2.516	25	19.238	86
29	Sirotinjske potpore								
1	Dom staraca i starica	37.500	—			36.178	37		
2	Opštinska deca siročad	15.610	—			15.387	27		
3	Dom gluvo-neme dece	600	—			536	56		
4	Materinsko udruženje	6.200	—			6.199	97		
5	Pomoć u nevolji	32.270	—	92.180	—	24.243	10	82.545	27
	Za prenos	—	—	750.699	94	—	—	593.727	66

Broj		Rashod	Odobreno za 1916.				Ostvareno za 1916.			
pozicija	partija		pozicija		partija		pozicija		partija	
			K	h	K	h	K	h	K	h
Preneto . . .			—	—	750.699	94	—	—	593.727	66
30		Materijalni izdaci za škole i zabavišta								
1		Školski budžet	22.500	—			17.329	03		
2		Potrebe zabavišta	600	—			—	—		
3		Dečiji Azil u Topčideru	8.800	—	31.900	—	—	—	17.329	03
31		Tehnički radovi								
1		Opravka zgrada i drugi radovi	75.355	50			71.944	95		
2		Zatrpavanje bara	13.526	70	88.882	20	10.958	90	82.903	85
32		Isplata Dugova								
1		K. u. k. Intendanturi Gouvernemente za brašno	660.304	75			660.304	75		
2		Ostala dugovanja	140.000	—	800.304	75	15.675	—	675.979	75
33		Razni izdaci materijalni								
1		Nabavka uglja za kupatilo . . .	9.000	—			2.900	74		
2		Isplata cuboka	11.600	—			11.593	—		
3		Nabavka kola i konja	55.000	—			37.253	47		
4		Izrada mrtvačkih sanduka . . .	3.200	—			2.946	11		
5		Zakupnina zgrada	370	—			325	—		
6		Nepredviđeni izdaci	104.950	—			85.376	29		
7		Nabavka psećih maraka	1.000	—	185.120	—	525	—	140.919	61
		II. Budžet ishrane grada								
		a) Lični izdaci:								
1		Plata osoblja reona								
1		15 starešina reona: 5 à 170, 10 à 150	21.490	—			20.440	—		
2		32 pisara: 6 à 90, 1 à 80, 25 à 75	22.700	—			22.458	—		
3		Dnevničari	240	—	44.430	—	62	—	42.960	—
2		Plata osoblja kontrole utroška hrane								
1		3 pisara: 1 à 120, 1 à 110, 1 à 90	1.900	—	1.900	—	1.810	—	1.810	—
3		Plata osoblja magacina								
1		3 pisara: 2 à 120, 1 à 100 . . .	1.360	—			960	—		
2		2 nadzornika mlinoва à 120 . .	1.100	—			680	—		
3		Služitelj u mlinu	120	—	2.580	—	90	—	1.730	—
Za prenos . . .			—	—	1.905.816	89	—	—	1.557.359	90

Broj		Rashod	Odobreno za 1916.				Ostvareno za 1916.			
pozicija	partija		pozicija		partija		pozicija		partija	
			K	h	K	h	K	h	K	h
Preneto			—	—	1,905.816	89	—	—	1,557.359	90
4		Plata osoblja prodavnica								
1		Šef prodavnica	2.100	—			2.067	18		
2		7 starešina prodavnica à 120	9.425	—			8.032	26		
3		2 pomoćnika šefova à 100	800	—			682	—		
4		Pisar	450	—			405	—		
5		23 stalna radnika: 12 à 90, 10 à 75, 1 à 60	24.325	—	37.100	—	23.769	41	34.955	85
5		Plata osoblja mlekarne								
1		Šef i rukovalac	1.070	—			1.070	—		
2		Knjigovodja	750	—			750	—		
3		Magacionar	473	50			473	35		
4		3 starešina prodavnica 1 à 120, 2 à 100	1.470	—			1.350	—		
5		8 prodavačica: 2 à 90, 6 à 80	4.071	50			3.130	—		
6		3 služitelja: 1 à 60, 2 à 40	560	—			340	—		
7		Dnevničari	1.600	—	9.995	—	703	—	7.816	35
6		Plata osoblja drvare								
1		Nadzornik drvare	480	—	480	—	120	—	120	—
7		Materijalni izdaci budžeta ishrane								
1		Štampanje karata i objava	2.000	—			1.877	—		
2		Kirije za zgrade reona i prodavnica	3.850	—			3.363	—		
3		Isplata mašina u mlekaru	20.000	—			18.134	41		
4		Za 10.000 lica brašno	564.200	—			416.599	14		
5		U obrtni fond za nabavku hrane i ogreva	963.180	—			2.661.466	96		
6		Nabavka drva za sirotinju	60.000	—	1.613.230	—	60.000	—	3.161.440	51
Svega rashoda			—	—	3,566.621	89	—	—	4,761.692	61

Broj		Prihod	Odobreno za 1916.				Ostvareno za 1916.			
pozicija	partija		pozicija		partija		pozicija		partija	
			K	h	K	h	K	h	K	h
		B. Prihodi:								*
		I. Redovan budžet								
1	1	Gotovina novčana po od- bitku depozita	—	—	1,119.547	73				
2		Prihod od poreze								
1		Trošarina	463.000	—			477.988	36		
2		Opštinski prirez 10%	60.000	—						
		a) obavezni prihod	99.000	—			161.956	30		
		b) sirotinjski fond	13.000	—	635.000	—	8.882	29	648.826	95
3		a) Prihod od taksa po zakonu								
1		Opšte takse (T. br. 338—358)	36.000	—			37.436	57		
2		Od iznošenja gjubreta i smet- lišta po T. br. 383	26.000	—			15.066	90		
3		Od čišćenja ulica T. br. 284	12.000	—			—	—		
4		Od zapremanja trotoara i zem- ljišta T. br. 396	3.900	—			3.309	50		
5		Od zemljišta na trg. T. br. 397 (pijačne takse)	74.000	—			99.877	71		
6		Od držanja firme T. br. 404	8.900	—			8.577	—		
7		Od dozvola za držanje pasa T. br. 406	2.500	—	163.300	—	11.477	50	175.744	88
4		b) Ostale takse								
		Prihod od sanitetskih taksa:								
1		od dezinfekcije stvari	200	—			873	50		
2		od kupatila	2.700	—			1.607	40		
3		od klozeta	400	—			550	—		
4		od iznošenja kućevne ne- čistoće	4.000	—	7.300	—	2.606	72	5.637	62
5		Prihod od grobljanske takse								
1		Od grobova, grobnica i san- duka	19.500	—			1.616	81		
2		Od Jevreja Eškenaškog obreda	500	—	20.000	—	—	—	1.616	81
6		Prihod od merine								
1		Od merine na trgovima i sta- nicama	6.850	—	6.850	—	7.719	96	7.719	96
7		Prihod od klaničnih taksa								
1		Od opštinske klanice	178.000	—			212.833	70		
2		Od prodaje cuboka	42.000	—	220.000	—	54.162	95	266.996	65
		Za prenos	—	—	2,171.997	73	—	—	1,106.542	87

Broj	pozicija	partija	Prihod	Odobreno za 1916.				Ostvareno za 1916.			
				pozicija		partija		pozicija		partija	
				K	h	K	h	K	h	K	h
			Preneto	—	—	2,171.997	73	—	—	1,106.542	87
8			Privreda.								
			a) Prihod od zgrada i zemljišta								
	1		Od zakupnine zgrada	3.600	—			5.020	—		
	2		Od zakupnine kioska	2.150	—	5.750	—	2.096	—	7.116	—
9			b) Prihod od parkova i vrtova								
	1		Od sedišta na Kalimegdanu .	600	—			508	44		
	2		Od kioska na Kalimegdanu .	160	—	760	—			508	44
10			c) Prihod od kupatila ^{sejibala}								
	1		Od interesa na uloženi novac .	6.000	—	6.000	—	3.221	34	3.221	34
			Razni prihodi:								
11			a) Prihod od kazne								
	1		Od administrativnih i krivičnih kazni	5.600	—	5.600	—	4.301	20	4.301	20
12			b) Razni slučajni prihodi								
	1		Od nepredviđenih prihoda .	11.200	—	11.200	—	10.771	97	10.771	97
			II. Budžet ishrane grada.								
	1	1	Od obrtnog fonda za nabavku hrane i goriva	—	—	1,127.745	—	2,661.466	96	2,661.466	96
	2	1	Od zarade na robi	—	—	438.625	—	1,238.083	45		
		2	Od zarade na mleku	—	—	32.000	—	51.004	29	1,289.087	74
			Svega prihoda	—	—	3,799.677	73	—	—	5,083.016	52

Rekapitulacija.

Ukupan rashod u 1916. godini 4,761.692.61

Ukupan prihod u 1916. godini 5,083.016.52

Višak prihoda preko rashoda u 1916. godini 321.323.91

Šef glavnog knjigovodstva
Dušan K. Crnogorac s. r.

Glavni blagajnik
Tasa Milojević s. r.

Civil komesar
Juhn s. r.

3. Račun

na dan 31. Decembra

Duguje.

Naimenovanje	K	h	K	h	K	h
Imovina.						
I. Gotovina.						
U Glavnoj Blagajnici	—	—	—	—	129.223	30
II. Ulozi na štednju.						
Kod Beogradske Ekspoziture W.-B.-V.	—	—	341.152	22		
„ „ „ U.-O.-Kredit-B.	—	—	300.454	27		
„ „ „ U.-P.-Com.-B.	—	—	290.575	70	932.182	19
III. Tekući Računi Aktivni.						
Pomoć Austro-ugarskim podanicima	26.138	80				
Razni dužnici	268.590	81	294.729	61		
Dužnici za robu	—	—	64	67		
„ „ drva	—	—	4.290	—	299.084	28
IV. Razna Aktiva.						
Roba u Glavnom Magacinu i prodavnicama po komisijskom izveštaju	—	—	256.036	08		
Dužnici Bezirks-Kommande za plate	—	—	4.695	—		
„ Državne poreze	—	—	12.000	—	272.731	08
V. Pokretnost.						
U nameštaju, priboru i voznom parku	—	—	—	—	117.411	44
VI. Razno.						
Ostave	—	—	—	—	50	—
Svega	—	—	—	—	1.750.682	29

Šef Glavnog Knjigovodstva
Dušan K. Crnogorac s. r.

(M. P.)

Glavni
Tasa Milo

izravnanja

1916. godine.

Potražuje.

Naimenovanje	K	h	K	h	K	h
D u g.						
I. Glavnica	—	—	—	—	580.821	83
II. Razni depoziti.						
Depozit	—	—	711	45		
Deponovane kirije	—	—	9.502	04		
Depozit Dr Voje Veljkovića	—	—	4.800	—		
„ za neisplaćenu robu F. M. u 60 vagona	—	—	660.304	75		
„ „ lečenje sirotinje	—	—	854	92		
„ „ nabavku drva za sirotinju	—	—	38.988	—		
„ „ isplatu tantijeme Trošarinskom osoblju	—	—	1.354	—		
„ Guvernmanske štamparije	—	—	1.955	50		
Obustava za Bezirks-Kommandu	—	—	270	—		
„ „ Državni porez	—	—	589	—	719.329	66
III. Tekući Računi Pasivni.						
Rekvirirana roba	—	—	22.658	62		
Razni poverioci	—	—	89.803	27	112.461	89
IV. Razna Pasiva.						
Nenaplaćena plata za Bezirks-Kommandu	—	—	4.695	—		
„ „ Državna poreza	—	—	12.000	—	16.695	—
V. Razno.						
Ostavljajući	—	—	—	—	50	—
Višak prihoda preko rashoda za 1916. godinu	—	—	—	—	321.323	91
Svega	—	—	—	—	1,750.682	29

Blagajnik
jević s. r.

Civil Komesar
Juhn s. r.

